

Političko-geografska analiza "swing" država na američkim predsjedničkim izborima od 1996. do danas

Leš, Karlo

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:948358>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Karlo Leš

**Političko-geografska analiza „swing“ država na američkim
predsjedničkim izborima od 1996. do danas**

Diplomski rad

**Zagreb
2022.**

Karlo Leš

**Političko-geografska analiza „swing“ država na američkim
predsjedničkim izborima od 1996. do danas**

Diplomski rad

predan na ocjenu Geografskom odsjeku
Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
radi stjecanja akademskog zvanja
magistra edukacije geografije i povijesti

**Zagreb
2022.**

Ovaj je diplomski rad izrađen u sklopu integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija *Geografija i povijest*; smjer: *nastavnički* na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom doc. dr. sc.

Jelene Lončar

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Diplomski rad

Političko-geografska analiza „swing“ država na američkim predsjedničkim izborima od 1996. do danas

Karlo Leš

Izvadak: *Swing* države izrazito su važan političko-geografski fenomen u američkoj politici, a obzirom na ulogu SAD-a u svijetu taj fenomen se posljedično odražava i na svjetsku politiku. Politički sustav SAD-a jedinstven je i omogućava nastanak *swing* država. U analizi su proučavani određeni demografski faktori koji utječu na glasanje u *swing* državama kao što su rasna, religijska i dobno-spolna struktura te visina dohotka i utjecaj ruralnosti i urbaniziranosti. Na primjeru deset odabranih *swing* država analizirano je što je dovelo do toga da savezna država postane *swing* državom ili se prestane smatrati *swing* državom. Analiza je pokazala da neki faktori češće utječu na *swing* status određene savezne države nego drugi. Promatrane *swing* države su to najčešće postale zbog priljeva stanovništva migracijom. Uz to, analizirana je prostorna distribucija glasova unutar *swing* država te vrste glasača unutar *swing* država.

79 stranica, 31 grafički prilog, 7 tablica, 62 bibliografske reference; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: SAD, *swing* države, američki predsjednički izbori, demografski faktori, politička geografija, rasna struktura

Voditelj: doc. dr. sc. Jelena Lončar

Povjerenstvo: doc. dr. sc. Jelena Lončar
prof. dr. sc. Zoran Stiperski
doc. dr. sc. Ružica Vuk

Tema prihvaćena: 14. 1. 2020.

Rad prihvaćen: 10. 2. 2022.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Thesis
Faculty of Science
Department of Geography

Master

Political-geographical analysis of swing states in US presidential elections

Karlo Leš

Abstract: Swing states are an extremely important political-geographical phenomenon in American politics, given the role of the United States in the world, this phenomenon is consequently reflected in world politics. The US political system is unique and allows for the emergence of swing states. The analysis examined certain demographic factors influencing voting in swing states such as racial, religious and age-sex structure as well as income levels and the impact of rurality and urbanization. On the example of ten selected swing states, it was analysed what led to the federal state becoming a swing state or ceasing to be considered a swing state. The analysis showed that some factors affect the swing status of a particular federal state more often than others. The observed swing states have most often become so due to the influx of population through migration. In addition, the spatial distribution of votes within swing states were analysed and the types of voters within swing states as well.

79 pages, 31 figures, 7 tables, 62 references; original in Croatian

Keywords: United States, swing states, US presidential election, demographic factors, political geography, racial structure

Supervisor: Jelena Lončar, PhD, Assistant Professor

Reviewers: Jelena Lončar, PhD, Assistant Professor
Zoran Stiperski, PhD, Full Professor
Ružica Vuk, PhD, Assistant Professor

Thesis title accepted: 14/01/2020

Thesis accepted: 10/02/2022

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.1. Ciljevi, zadaci i prostorno-vremenski obuhvat istraživanja	1
1.2. Metodologija istraživanja	2
1.3. Prethodna istraživanja	2
1.4. Hipoteze	3
2. Nastanak američkog predsjedničkog sustava i Izborničkog kolegija	4
3. Definiranje <i>swing</i> država	6
3.1. Određivanje <i>swing</i> država.....	10
4. Pregled rezultata američkih predsjedničkih izbora od 1996. do 2020. godine	14
5. Demografska obilježja <i>swing</i> država	16
5.1. Rasna struktura	16
5.1.1. Bijelci.....	17
5.1.2. Hispanoamerikanci	18
5.1.3. Afroamerikanci	20
5.2. Utjecaj dobno–spolne strukture.....	24
5.3. Utjecaj religijske strukture	25
5.4. Utjecaj visine dohotka na glasanje	27
5.5. Utjecaji ruralnosti i urbaniziranosti	28
6. Podjele glasača obzirom na naviku glasanja i stranačku opredijeljenost	30
7. Obilježja <i>swing</i> država	31
8. Primjeri <i>swing</i> država	33
8.1. Florida	33
8.2. Iowa.....	37
8.3. New Hampshire.....	39
8.4. Nevada.....	43
8.5. Ohio.....	46
8.6. North Carolina.....	49
8.7. Michigan.....	51
8.8. Wisconsin	55
8.9. Pennsylvania.....	58
8.10. Arizona	61
9. Utjecaj <i>swing</i> država na federativnu politiku.....	64

10. Rasprava.....	65
11. Zaključak.....	66
Popis literature i izvora	69
Literatura	69
Izvori	75
Prilozi	VI

1. Uvod

Američki predsjednik u javnom diskursu često se oslovljava neformalnom titulom „najmoćnije osobe na svijetu“. Iako je takav naziv subjektivan i znanstveno nedokaziv, nedvojbeno je kako uz titulu predsjednika SAD-a dolazi golema politička, ekonomska, vojna pa i kulturološka moć. Kao takva, utrka za tu titulu jedan je od najvećih svjetskih političkih događaja koja se prati i analizira širom svijeta. Međutim, znatan udio američkih građana ponekad se također osjeća samo kao puki promatrač te utrke. Obzirom na sustav američkih predsjedničkih izbora putem Izborničkog kolegija pobjednik izbora te budući predsjednik nije kandidat s najvećim brojem glasova već onaj s najviše osvojenih glasova Izborničkog kolegija. Shodno tome, najveća pozornost tijekom izbora je na desetak *swing* država koje mogu prevagnuti izbore u korist jedne ili druge strane. Ova tema je vrlo pogodna za geografsku analizu jer najveću ulogu imaju demografski i socio-ekonomski faktori koji su usko vezani uz polje demogeografije, političke, kulturne i ekonomske geografije. Isto tako, navedeni faktori vrlo su pogodni i za kartografsku analizu. Do sada su se geografi bavili temom *swing* država ponajviše u sferi političke-geografije i demogeografije. Međutim, zbog već navedenih razloga, *swing* države mogu se analizirati i u mnogim drugim disciplinama geografije. Obzirom na važnost *swing* država u američkoj politici, ovom temom su se bavili i znanstvenici drugih znanstvenih polja, između ostalih sociologije, matematike, politologije i ekonomije. Najveći obol geografskom istraživanju ove teme su dva izdanja knjige „Presidential Swing States“ iz 2015. i 2018. godine. Obzirom na sve veću važnost *swing* država na američkim predsjedničkim izborima radovi o ovoj temi se intenziviraju.

1.1. Ciljevi, zadaci i prostorno-vremenski obuhvat istraživanja

Cilj ovog diplomskog rada je istražiti i rastumačiti procese i faktore koji čine *swing* status određene savezne države te analizirati ključne demografske trendove u promatranim *swing* državama. Najveći naglasak je na analiziranju demografskih faktora koji su doveli do toga da se određena država smatra *swing* državom. Ključan zadatak istraživanja je odgovoriti na pitanje koji su demografski faktori, poput rasnih faktora, godišnjeg dohotka i religije, ključni u određenoj *swing* državi. Promatrani vremenski obuhvat je od 1996. do 2020. godine i u tom navedenom vremenskom obuhvatu održano je sedam predsjedničkih izbora. Odabran je vremenski period od gotovo 25 godina kako bi mogli vidjeti koji su to faktori doveli do toga

da se neka savezna država počne ili prestane smatrati *swing* državom. Isto tako, promatrane *swing* države moraju svoj status potvrditi u nekoliko predsjedničkih izbora zaredom da bi bile smatrane *swing* državama. Također, jedan od ciljeva jest određivanje *swing* država te projiciranje koje bi se *swing* države mogle pojaviti u budućnosti.

1.2. Metodologija istraživanja

U procesu istraživanja korištena je analiza literature iz područja političke geografije, demogeografije, geografije izbora, sociologije i ekonomije. Isto tako, korišteni su i statistički izvori, prvenstveno američkog Ureda za statistiku. Uz to korišteni su statistički podaci relevantnih institucija koje se bave demografijom SAD-a ili glasanjem na američkim predsjedničkim izborima. Uz to, korištena je metoda grafičkog prikazivanja. Ponajviše su se grafički prikazivali rezultati američkih predsjedničkih izbora i ključni demografski trendovi te prostorna distribucija istih. Pri određivanju *swing* država koristila se metodologija autora Hechta i Schultza (2015) koja je dopunjena osobnom interpretacijom. Navedena metodologija zasniva se na tome da određena savezna država mora zadovoljavati četiri ključna uvjeta kako bi se smatrala *swing* državom: često glasanje za pobjednika izbora, glasanje za različite stranke tijekom nekoliko izbornih ciklusa, velik broj predizbornih skupova u toj državi te tijesni rezultati izbora. Istraživanje se može podijeliti na dva dijela. U prvom dijelu analiziran je pojam *swing* države te demografska obilježja takvih država, a drugom dijelu je naglasak na konkretnim primjerima *swing* država. Prilikom analize literature odabrani su faktori koji su najrelevantniji za političko-geografsko i demogeografsko analiziranje *swing* država. To su većinom demografski, ekonomski i sociološki faktori. Isto tako, promatraju se obilježja svojstvena za *swing* države.

1.3. Prethodna istraživanja

Fenomen *swing* država relativno je dobro istražen u znanstvenoj literaturi, međutim, obzirom na važnost teme postoji nedovoljno radova koji sistematično proučavaju temu *swing* država. U razdoblju 1990-ih i 2000-ih tema *swing* država sve više se počinje analizirati, no tek je u knjizi Hechta i Schultza „Presidential swing states“ iz 2015. godine ova tema sveobuhvatno obrađena. Do tada većinu literature su činili znanstveni ili novinski članci koji su obrađivali samo neki od aspekta fenomena *swing* država ili jednu *swing* državu. Porast broja

znanstvenih istraživanja može se primijetiti od izbora 2016. godine, kada je fenomen *swing* država obilježio izbore, međutim i dalje postoji mnogo prostora za napredak u istraživanju ove teme. Godine 2018. objavljeno je drugo izdanje knjige „*Presidential swing states*“ autora Jacoba i Schultza u kojem su dodana nova saznanja o ovoj temi. Uz navedena djela, teme *swing* država dotaknuo se i Bowles (1998) u svojoj knjizi „*Government and Politics of the United States*“. Također, značajan je i doktorski rad Gouxa iz 2010. godine „*The Battleground State: Conceptualizing Geographic Contestation in American Presidential Elections, 1960-2004*.“ koji se isto tako bavi definiranjem termina *swing* država i njihovom važnošću u političkom sistemu SAD-a. Autori Gelman i Al (2010) te Damore i dr. (2021) proučavali su demografske i socio-ekonomske faktore na američkim predsjedničkim izborima te su se isto tako mnogo puta osvrtni na temu *swing* država u svojim djelima.

Osim znanstvenih članaka, *swing* države postaju sve veći predmet analize internetskih stranica i časopisa, kao što su „*Five Thirty Eight*“, „*270toWin*“ ili „*Pew Research Centre*“, koje se opsežno bave temom izbora u SAD-u.

Dio razloga zbog čega ovo tema nije više istraživana u prošlosti je i veći broj država koje su bile izrazito kompetitivne. Tek od 1990-ih na predsjedničkim izborima ustalio se broj od približno desetak država u kojima je razlika između dvije velike stranke par postotaka. Iz tog razloga fenomen *swing* država kakvog danas poznajemo nije bio toliko izražen, a i predsjedničke kampanje bile su manje sofisticirane.

1.4. Hipoteze

U okviru zadanih ciljeva i predmeta istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

1. Najčešći demografski faktor koji dovodi do *swing* statusa pojedine savezne države je priljev stanovnika migracijom.
2. Faktor rase snažno utječe na glasanje u *swing* državama.
3. Visina dohotka, nakon migracija, igra najveću ulogu u postanku *swing* država.
4. Tradicionalno republikanske države na drugačiji način postaju *swing* državom od tradicionalno demokratskih država.

2. Nastanak američkog predsjedničkog sustava i Izborničkog kolegija

Američki politički sustav svakako je specifičan, a njegova obilježja određuje Ustav napisan u 18. stoljeću. Nakon neovisnosti SAD-a od Engleske, odnosno Deklaracije nezavisnosti 1776. godine, zakonodavni okvir nije bio sasvim određen. Od 1781. godine SAD-om se upravljalo putem Članaka o Konfederaciji, koji su predvidjeli središnju vlast sa vrlo malim ovlastima i utjecajem (Bowles, 1998). U tom razdoblju američki „oci osnivači“ shvatili su kako je njihovo političko uređenje vrlo nestabilno i puno problema. Sa odlaskom britanske vlasti riješili su se njihove financijske opresije, ali time i nekih pogodnosti koje su imali, kao što je primjerice čuvanje američke trgovačke flote britanskom mornaricom. Na Kontinentalnom kongresu¹ na kojem su usvojeni Članci o Konfederaciji temeljna ideja je osnivanje saveza država, bivših kolonija koje dobrovoljno surađuju. Drugim riječima „Kontinentalni Kongres baš i nije razmišljao kontinentalno“ već je veći naglasak stavio na suverenitet saveznih država (Berkin, 2003). Savezne države, zbog straha od stvaranja represivne središnje vlade, bojale su se dati Kongresu prevelika prava, kakve je dotad imala britanska kruna. SAD u tom trenutku nije imao gotovo nikakvu izvršnu i sudbenu vlast, a savezne države imale su praktično samostalnu vanjsku politiku i vojsku. Međutim, iako su u tom trenutku bile politički labavo povezane, brojni vanjskopolitički problemi američkih saveznih država bili su zajednički kao primjerice veliki vanjski dug (Bowles, 1998). Također, savezne države nisu međusobno gospodarski surađivale, nego su čak ušle u neki oblik ekonomskog sukoba. Jedna drugoj nametnule su velike carine, inzistirale su na suverenim valutama te su međusobno trgovanje učinile gorim nego za vladavine britanske krune (Berkin, 2003).

Zbog shvaćanja opasnosti od tako labavog saveza vođenog člancima o Konfederaciji, američkoj političkoj eliti postalo je jasno da se konstitutivni okvir mlade američke demokracije mora mijenjati. Ustav SAD-a donijet je u Philadelphiji 1787. godine te je označio jasnu trodiobu vlasti i veće ovlasti centralne vlade. Sastavljači (engl. Framers) američkog Ustava člankom 1. kreirali su dvodomnu zakonodavnu vlast, odnosno Kongres, člankom 2. izvršna vlast dana je predsjedniku, dok je člankom 3. sudbena vlast predana Vrhovnome sudu (Bowles, 1998).

Ono što uopće omogućuje politički fenomen *swing* države u SAD-u je sustav Izborničkog kolegija. U velikoj većini svjetskih demokracija građani na izborima neposredno glasaju za

¹ Privremena vlada SAD-a tijekom i nakon Revolucije

predsjedničkog kandidata, međutim u SAD-u građani biraju za koga će glasati izbornici te savezne države u Izborničkom kolegiju. U svim američkim savezним državama osim u državama Maine i Nebraska relativni pobjednik izbora u toj saveznoj državi dobiva sve glasove izbornika (Johnston, Rossiter i Pattie, 2006). Broj izbornika neke države dobiva se zbrojem zastupnika te savezne države u Zastupničkom domu Kongresa (ukupno 435 članova) te Senatora, kojih svaka država ima dvoje. Samim time, države sa manjim brojem stanovnika imaju više glasova „per capita“ od država sa većim brojem stanovnika. Uz 435 izbornika koji predstavljaju glasove država u Zastupničkom domu te ukupno 100 senatora, ukupni broj od 538 izbornika čine i 3 izbornika Okruga Columbijе, koja se na predsjedničkim izborima broji kao jedna od saveznih država od 1964. godine (Barthélémy, Martin i Piggins, 2014). Obzirom na sistem Izborničkog kolegija u kojem, u gotovo svim državama, pobjednik dobiva sve glasove izbornika te države, moguća je situacija u kojoj kandidat sa manje osvojenih glasova ukupno u SAD-u postane predsjednik. Takve situacije su u pravilu rijetke, a takav se slučaj dogodio samo tri puta tijekom 19. i 20. stoljeća.

Međutim, čak dvaput u 21. stoljeću predsjednik SAD-a postala je osoba koje je dobila manji broj ukupnih glasova na izborima, George Bush 2000. godine te Donald Trump 2016. godine (Jacob i Schultz, 2018). Sastavljači američkog Ustava, koji je stvoren na Philadelphijskoj konvenciji 1787. godine, kolegij izbornika smatrali su kompromisom između općih izbora za predsjednika i imenovanja predsjednika glasanjem u Kongresu. Na ovaj način, željeli su stvoriti nezavisno tijelo koje će izabirati predsjednika, ne željevši da se predsjednik bira relativnom većinom svih glasova stanovnika SAD-a, što su također smatrali opasnim. Način izbora američkog predsjednika, odnosno sustav Izborničkog kolegija zakonski je reguliran člankom 2. odjeljkom 1. američkog ustava, te amandmanima 12., 20. i 25. na ustav (Bowles, 1998). Obzirom na sve navedeno, vrlo je jasno zašto je Izbornički kolegij gotovo od svog osnutka do danas predmet brojnih rasprava i kontroverzi. Iako je nemoguće znati točan broj, pretpostavlja se da je preko 700 puta amandmanima pokušano promijeniti ili ukinuti sistem Izborničkog kolegija, međutim bezuspješno (FairVote.org, 2019).

Kritičari Izborničkog kolegija smatraju kako je on nedemokratski te smatraju kako nije pravedna mogućnost da kandidat za kojeg je glasao manji broj građana postane predsjednik. Isto tako, kritizira se što manje države imaju proporcionalno veći broj glasova. Također, navode kako takav sustav zapravo poništava glasove za kandidate u nekoj državi u kojoj taj kandidat nije osvojio relativnu većinu (Pro and Con: Electoral College, 2021). Tako je primjerice Donald Trump 2016. godine prema apsolutnom broju glasova najbolji rezultat

nakon Teksasa i Floride ostvario u Kaliforniji sa gotovo 4,5 milijuna glasova, koja je kao država glasala snažno u korist demokratskog kandidata (US election atlas, 2016). Isto tako, kritičari Izborničkog kolegija smatraju kako trenutni sustav pogoduje dvostranačkom sustavu SAD-a u kojem treća stranka ima male šanse za ostvarivanje značajnog rezultata. S druge strane, podržavatelji sustava Izborničkog kolegija napominju kako takav sustav garantira zastupljenost svih regija SAD-a, a ne samo najnaseljenijih. Na neki način, mogli bismo reći kako zbog sustava Izborničkog kolegija ne postoje izbori za predsjednika već 50 različitih izbora koji zajedno čine jednog pobjednika (Pro and Con: Electoral College, 2021). Što se tiče javnog mnijenja oko Izborničkog kolegija ono je podijeljeno: 55 % Amerikanaca smatra kako bi kolegij izbornika trebalo ukinuti, dok približno 43 % njih smatra kako ga treba zadržati (Daniller, 2020).

Jedna od specifičnosti američkog političkog sustava je izrazito dvostranačje, koje se zadržalo gotovo od osnutka SAD-a. Iako teoretski bilo koja stranka može sudjelovati na izborima u SAD-u, samo Demokratska i Republikanska stranka imaju realne šanse za prikupljanje većine u Kongresu ili za pobjedu u utrci za predsjednika. Iako „Oci osnivači“ načelno nisu cijenili političke stranke te su ih smatrali korijenom podjela u društvu, one su zbog ustavnog okvira koji ih je omogućavao vrlo brzo postale značajan faktor američke politike. Na prvim izborima George Washington je zbog svojeg ugleda bez problema osvojio izbore bez podrške neke stranke, međutim, već na sljedećim izborima političke stranke postale su značajan izborni čimbenik. Iako su nekoliko puta značajno mijenjali svoju orijentaciju, od Građanskog rata u SAD su jedine dvije dominantne stranke Republikanci i Demokrati (Bowles, 1998).

3. Definiranje *swing* država

Iako je Izbornički kolegij od svog osnivanja omogućio fenomen *swing* država o toj temi ipak ne postoji mnogo interesa sve do 1990-ih. Glavni razlog tome je što su, osim do nedavne prošlosti, savezne države i političke stranke bile podložnije ideološkim promjenama. Naime, vodeće dvije stranke su u prošlosti često mijenjale svoje ideološke svjetonazore, često ovisno o njenim predsjedničkim kandidatima. Trenutna ideološka podjela u kojoj Republikanska stranka predstavlja konzervativnu, a Demokratska stranka liberalnu opciju seže od pokreta za građanska prava 1960-ih. Shodno tome, nije bilo neuobičajeno da savezne države konstanto izabiru kandidate iz različitih stranaka ovisno o njihovom trenutnom stavu i trenutnom problemima u državi. Drugim riječima, možemo reći da pojam *swing* države nije bio toliko

medijski i znanstveno promatran jer su *swing* države bile znatno češće, odnosno velika većina glasača nije bila opredijeljena, a današnji fenomen *swing* država zanimljiv je iz razloga što je riječ o manjem broju saveznih država. Prvi zabilježeni spomen termina „*Swing* države“ bio je od strane medija, konkretno *The New York Timesa* 1936. godine (Hecht i Schultz, 2018). Međutim, taj pojam se pojavljivao samo povremeno te nije bio predmet politoloških ili političko-geografskih analiza. Tek u nedavnoj prošlosti, približno 1990-ih pojam *swing* država ustalio se u javnom i znanstvenom diskursu. Stoga ne čudi podatak kako se u već spomenutom *The New York Timesu* spominjanje pojma „*swing* država“ povećao za 20 puta od 1988. do 2004. godine (Goux, 2010). U svjetskom javnom diskursu često se termin „*swing* država“ koristi u pogrešnom ili djelomično točnom kontekstu. Glavni razlozi tome su već napomenuta nedovoljna istraženost fenomena te sličnost pojmova koji se vežu uz *swing* države.

Prema Hechtu i Schultz (2015.) postoje četiri kriterija koje neka država mora ispuniti da bi se smatrala *swing* državom. Prvi kriterij je da mora biti „država zvonar“ (engl. *Bellwether state*). To označava onu državu u kojoj je, u većini slučajeva, relativni pobjednik u toj državi i pobjednik izbora. Poznati primjer takve države je Ohio koji je neprekidno glasao za pobjednika izbora od 1964. do 2016. godine (Kondik, 2016). Još stariji primjer od toga je savezna država Maine, koja je u čak 73 % predsjedničkih izbora glasala za pobjednika izbora od 1832. do 1932. godine. Tada se u američkoj politici ustalila fraza: „Kome ide Maine njemu ide i država“ (Hecht i Schultz, 2015). Po ovome kriteriju, država u kojoj u nekoliko predsjedničkih izbora postotak glasova između pobjednika i drugog kandidata bude samo nekoliko postotaka ne može se smatrati *swing* državom sve dok u njoj pobjednik izbora redovito gubi.

Drugi kriterij je „kompetitivnost“ (engl. *Competitive states*) neke savezne države. To označava da je u određenoj saveznoj državi postotna razlika između prva dva kandidata bila relativno mala. Po nekim definicijama kompetitivne su sve one države gdje je razlika između pobjednika i sljedećeg najboljeg kandidata manja od 10 %. Međutim, Hecht i Schultz (2015) smatraju kako je bolja granica od 5 % koja samim time obuhvaća i manji broj država. Često se u masovnim medijima pojam kompetitivnih država pogrešno izjednačuje sa pojmom *swing* država. Međutim, to što je neka savezna država na određenim izborima bila vrlo kompetitivna i pobjednik je pobijedio sa razlikom manjom od 5 % ne znači automatski da je to *swing* država, jer su brojni različiti faktori mogli utjecati na takav rezultat. Isto tako kada neki kandidat osvoji izbore sa velikom razlikom u glasovima, inače kompetitivne *swing*

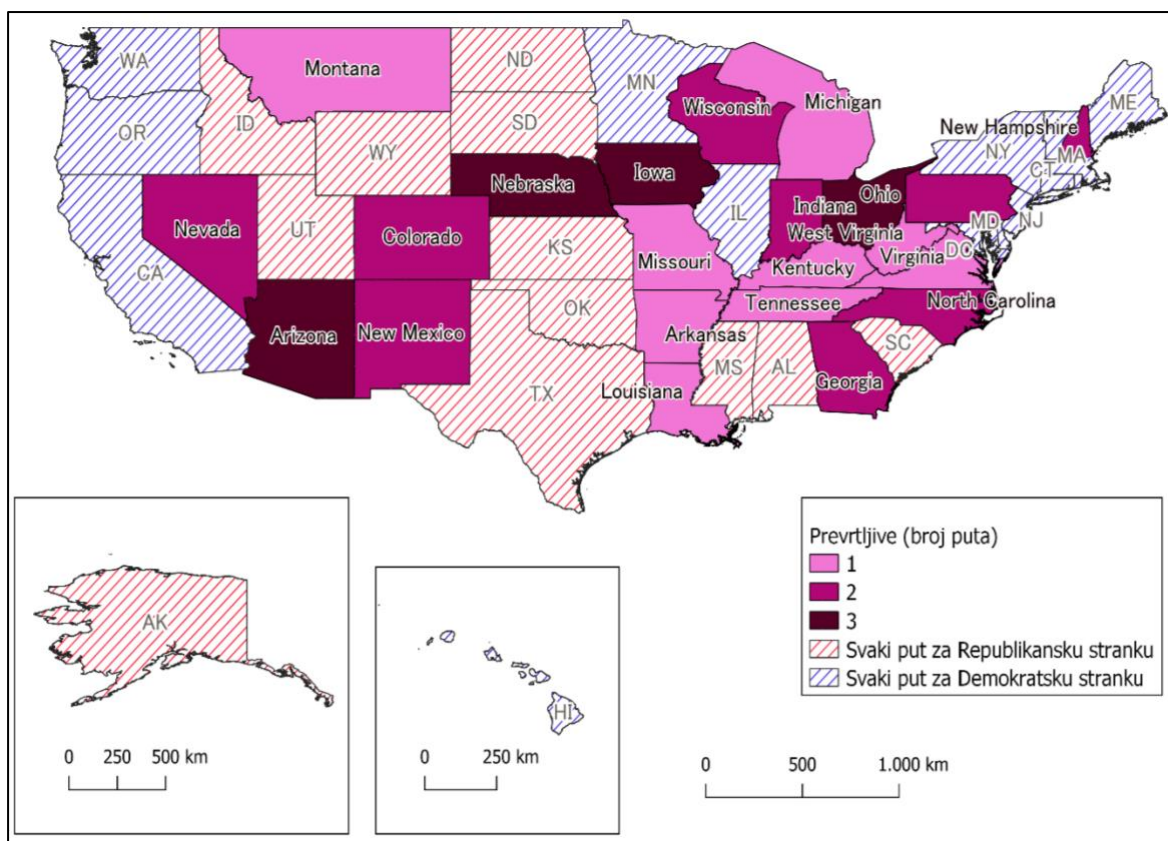
države mogu prijeći granicu od 5, a čak i 10 % u korist tog kandidata, ali najčešće će i dalje biti vrlo blizu nacionalnog prosjeka (Schultz i Jacob, 2018).

Tab. 1. Broj kompetitivnih država na američkim predsjedničkim izborima po godinama.

Godina predsjedničkih izbora	Broj kompetitivnih država (< 5 %)
1996.	11
2000.	12
2004.	11
2008.	7
2012.	4
2016.	11
2020.	8

Izvor: US election atlas 1996 – 2020

Treći kriterij je „prevrtljivost“ (engl. *Flippability*) određene savezne države. To se najčešće mjeri time koliko je puta u nekoj državi pobijedila stranka različita u odnosu na prethodne izbore. Prevrtljive su one države u kojoj se često mijenja pobjednička stranka. Dobar primjer takve države je Florida, u kojoj je čak četiri puta pobijedila druga stranka nego na prošlim predsjedničkim izborima. Da bi se neku državu svrstalo u skupinu „prevrtljivih država“ to se također mora dogoditi svakih nekoliko predsjedničkih izbora (Schultz i Jacob, 2018).

Sl. 1. Savezne države SAD-a prema „prevrtljivosti“ na predsjedničkim izborima od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas, 1996-2020

Četvrti kriterij koji savezna država mora ispuniti da bi se smatrala *swing* državom jest njezin status „države bojišta“ (engl. *Battleground state*). Takve su države u kojima se često održavaju predizborni skupovi nakon predizbora (engl. *Primaries*). Obzirom na ograničenost vremenskih i financijskih sredstava predsjednički kandidati u većini slučajeva neće održavati skupove u državama za koje vjeruju kako će sigurno pobijediti ili izgubiti. Drugim riječima, to su države u kojima se odvija „bitka“ posredstvom predizbornih kampanja te danas sve više i internetskim oglasima. Ova se skupina država također često krivo interpretira u medijima. Neka država može biti „država bojište“, a da pritom ne bude *swing* država ili čak kompetitivna država. Primjerice, kandidat može održavati predizborne kampanje u nekoj državi sa namjerom boljeg rezultata u sljedećem izbornom ciklusu, iako ta država nije ni *swing* ni kompetitivna (Schultz i Jacob, 2018).

Kada bismo promatrali ovu podjelu i striktno se držali njenih načela rijetko koja savezna država bi spadala u pojam *swing* države. Ne postoji formula za izračunavanje je li neka

država *swing* država već je potrebna prije svega subjektivna interpretacija navedenih načela kako bi svrstali određene države u tu kategoriju. Samim time, podjela koja će se koristiti u ovom istraživanju također polazi od interpretacije istih. Međutim, pojam *swing* države definitivno mora imati određenu dugotrajnost. Ako neka država zadovoljava sve ove pojmove u samo jednim predsjedničkim izborima ne možemo reći kako se radi o *swing* državi. Status *swing* države potvrđuje se ili odbacuje kroz nekoliko izbornih ciklusa stoga je u istraživanju i uzet duži vremenski obuhvat. Isto tako, važno je napomenuti kako je antonim *swing* državi pojam „sigurna država“ (engl. *Safe state*). To je država za koju se može sa velikom sigurnošću i nekoliko godina prije izbora pretpostaviti za koga će ta država glasati. U takvim državama je postotna razlika između relativnog pobjednika i sljedećeg kandidata najčešće velika, a takve države čine većinu država SAD-a.

Uz navedena načela, prilikom analiziranja *swing* države treba imati i na umu pojam izborne „elastičnosti“ određene države. Po Silveru (2012) *swing* države se mogu podijeliti na elastične i neelastične *swing* države. Ova podjela ovisi o tome koliko je neka *swing* država podložna promjenama uslijed političkih trendova. Tako primjerice, u hipotetskoj situaciji u kojoj se za vrijeme trenutnog predsjednika značajno pogorša ekonomija i on izgubi 5 % popularnosti na razini SAD-a u elastičnoj će *swing* državi izgubiti i više dok će u „neelastičnoj“ izgubiti slično ili manje kao u ostatku države. Elastične *swing* države su najčešće one u kojima postoji mnogo birača koji često mijenjaju stranku za koju glasaju, dok u neelastičnim *swing* država najčešće postoji nekoliko demografskih skupina suprotnih izbornih preferencija za koje se prilično točno može predvidjeti za koga će glasati bez obzira na vanjske faktore. Izborni rezultat u takvim *swing* državama onda najčešće ovisi o mobilizaciji birača i privlačenju tog manjeg broja neodlučenih birača (Schultz i Jacob, 2018). Ova podjela usko je povezana sa konceptom *swing* birača, o kojima će biti više govora u kasnijim poglavljima.

3.1. Određivanje *swing* država

Obzirom da je riječ o relativno nedovoljno istraženom temi te da se mnogo autora nije bavilo preciznim definiranjem što bi to bila *swing* država, metodologija ove analize zasnovana je na dva izdanja knjige „*Presidential Swing States*“ autora Hechta i Schultza (2015) i Schultza i Jacoba (2018). Na temelju njihove metodologije te interpretacije iste, određene su pojedine države koje će biti predmet istraživanja. Dakle, da bi se državu definiralo *swing* državom ona mora zadovoljavati četiri kriterija. Biti „država-bojište“, biti „prevrtljiva“, biti „zvonar“ te biti

kompetitivna. Naravno, nemoguće je ispuniti sve od navedenih kriterija na svakim izborima, stoga je ovdje uključena i subjektivna interpretacija. Međutim, jasno je vidljivo kako pojedine države zasigurno zadovoljavaju sve navedene kriterije, dok ih neke zadovoljavaju samo djelomično. Za takve države subjektivna interpretacija je mnogo važnija. Obzirom da je vremenski obuhvat analize od 1996. do 2020. godine, jasno je kako neka trenutna *swing* država nije nužno bila *swing* država od izbora 1996. , no za ovo istraživanje bitno je bilo da je većinu promatranog vremena bila *swing* država. Isto tako, veći je fokus na posljednja dva predsjednička izbora, stoga su analizi pridružene države koje su postale *swing* državom tijekom navedenog vremenskog obuhvata, dok one koje su u nekom trenutku vremenskog obuhvata prestale biti *swing* državom nisu uvrštene u analizu jer nisu *swing* države u okviru tog razdoblja. *Swing* države Florida, Iowa, New Hampshire, Nevada i Ohio koje su u knjizi Schultza i Jacoba (2018.) navedene kao „klasične“ *swing* države uzete su kao reprezentativni primjer, a ostale države koje su uzete u razmatranje imaju više ili manje različita obilježja od navedenih.

U izdanju knjige iz 2015. Hecht i Schultz (2015.) svojom metodologijom došli su do 10 *swing* država u razdoblju od 1988. do 2012. godine. Navedenih deset država kategorizirali su u dvije skupine. Jednu čine:

1. „prvorazredne“ *swing* države, a to su Colorado, Florida, Ohio, Nevada, New Hampshire, New Mexico i Virginia.
2. „Drugorazredne“ su Iowa, North Carolina i Wisconsin.

Iako ih nisu smatrali *swing* državama u punom smislu te riječi analizirali su i savezne države Missouri i Indianu, za koje su smatrali da su na granici termina *swing* države. Ova podjela temelji se na zadovoljavanju kriterija navedenih u potpoglavlju 3.1.. U drugom izdanju knjige iz 2018. godine autori su kategorizirali *swing* države u četiri skupine. Njih čine:

1. „Klasične *swing* države“: Florida, New Hampshire, Nevada, Ohio i Iowa.
2. „Donedavne *swing* države“: Colorado, Sjeverna Karolina i Virginia.
3. „Novoosnovane *swing* države“: Michigan, Pennsylvania i Wisconsin.
4. „Moguće *swing* države“: Arizona, Maine i Minnesota.

Tab. 2. *Swing* države u knjigama „*Presidenital Swing States*“ na američkim predsjedničkim izborima od 1996. do 2020. godine.

Država	Kompetitivna²	Zvonar³	Prevrtljiva^{4,5}
Arizona	3	5	3
Colorado	3	5	2
Florida	5	6	4
Indiana	1	4	2
Iowa	2	6	3
Maine	2	4	0
Michigan	3	5	2
Minnesota	3	4	0
Missouri	2	4	1
Nevada	5	6	2
New Hampshire	3	5	2
New Mexico	2	5	2
North Carolina	5	4	2
Ohio	4	6	3
Pennsylvania	4	5	2
Virginia	3	5	1
Wisconsin	5	5	2

Izvor: US election atlas, 1996-2020

² Prikazuje koliko puta je rezultat predsjedničkih izbora u navedenoj državi bio manji od 5 %.

³ Prikazuje koliko puta je navedena država glasala za izbornog pobjednika.

⁴ Prikazuje koliko puta je navedena država glasala za suprotnu stranku od prethodnih izbora.

⁵ Podaci o „državama-bojištima“ ovdje nisu navedeni jer predsjedničke kampanje uvelike ovise o naseljenosti države.

Tab.3. Pobjednici američkih predsjedničkih izbora prema strankama u svim navedenim *swing* državama od 1996. do 2020. godine

Država	1996.	2000.	2004.	2008.	2012.	2016.	2020.
Arizona	D ⁶	R ⁷	R	R	R	R	D
Colorado	R	R	R	D	D	D	D
Florida	D	R	R	D	D	R	R
Indiana	R	R	R	D	R	R	R
Iowa	D	D	R	D	D	R	R
Maine	D	D	D	D	D	D	D
Michigan	D	D	D	D	D	R	D
Minnesota	D	D	D	D	D	D	D
Missouri	D	R	R	R	R	R	R
Nevada	D	R	R	D	D	D	D
New Hampshire	D	R	D	D	D	D	D
New Mexico	D	D	R	D	D	D	D
North Carolina	R	R	R	D	R	R	R
Ohio	D	R	R	D	D	R	R
Pennsylvania	D	D	D	D	D	R	D
Virginia	R	R	R	D	D	D	D
Wisconsin	D	D	D	D	D	R	D

Izvor: US election atlas, 1996-2020

Analizom već opisanih kriterija odabrano je deset saveznih država koje će biti detaljnije analizirane kao dobar primjer trenutnih *swing* država. Prije svega, savezne države Florida, Iowa, New Hampshire, Nevada i Iowa svakako zadovoljavaju sve navedene uvjete. Države Colorado, New Mexico i Virginia zasigurno su bile *swing* države, no danas više to nisu jer je razlika s kojom u posljednjih nekoliko izbora pobjeđuje kandidat Demokratske stranke prevelika. U Coloradu i New Mexicu razlog tome su ponajviše etničke promjene odnosno velika imigracija Hispanoamerikanaca, dok je u Virginiji glavni razlog velik porast udjela urbanog stanovništva uslijed rasta grada Washingtona. Savezne države Indiana i Missouri samo su jednom glasale za Demokratsku stranku, a ostali rezultati većinom nisu bili unutar 5 % razlike stoga ne zadovoljavaju status *swing* države. Iako su ponekad imale kompetitivne rezultate izbora, države Maine i Minnesota nisu nijednom glasale za Republikansku stranku u promatranom periodu, stoga se ne mogu smatrati *swing* državama (tab. 2. i tab. 3). Dakle, kao *swing* države u nastavku diplomskog rada analizirat će se Arizona, Florida, Iowa, Michigan, Nevada, New Hampshire, North Carolina, Ohio, Pennsylvania i Wisconsin.

⁶ Slovo „D“ označuje pobjedu Demokratske stranke.

⁷ Slovo „R“ označuje pobjedu Republikanske stranke.

4. Pregled rezultata američkih predsjedničkih izbora od 1996. do 2020. godine

Na predsjedničkim izborima 1996. godine pobijedio je kandidat Demokratske stranke Bill Clinton, koji je na tim izborima osvojio svoj drugi mandat. Izlaznost je bila 6,2 % manja nego na prethodnim izborima. Tada aktualni predsjednik ostvario je relativno bolji rezultat nego 1992. godine od čak 6 %. Zanimljivost je ovih izbora da je za američke prilike velik broj glasova osvojila treća stranka odnosno kandidat Ross Perot, koji je osvojio 8,4 % svih glasova na izborima. Ni na jednom od tih izbora nije uspio osvojiti ni jedan glas Izborničkog kolegija, što mnogo govori o kritici kako Kolegij omogućuje izrazito dvostranačje američke politike. Od tog rezultata do danas nijedan kandidat neke treće stranke nije uspio osvojiti više od 5 % glasova. Najvažniji pomaci kod *swing* država bili su što je za razliku od prethodnih izbora Florida i Arizona glasala za Demokratsku stranku, dok je Colorado glasao za Republikansku stranku nakon glasovanja za demokrate 1992. godine (Encyclopedia Britannica, n.d.).

Izbori 2000. godine bili su jedni od najkontroverznijih u modernoj američkoj povijesti. Jedni su od samo nekoliko slučajeva u kojima je kandidat s manje ukupnih glasova postao predsjednik te, iako je osvojio pola milijuna glasova više od svog protukandidata, Al Gore nije uspio osigurati većinu glasova Izborničkog kolegija. Rezultati u čak dvanaest saveznih država na ovim izborima bili su unutar 5 %. Nakon izbornog dana nije bilo jasno tko je pobjednik, što je značilo da slijede vrlo turbulentni postizborni dani za SAD. Ovi tijesni izbori bili su „najtijesniji“ na Floridi, u kojoj je razlika glasova bila toliko mala da je došlo do prebrojavanja glasova. Upravo to prebrojavanje otvorilo je niz pitanja jer se razni okruzi koriste različitim metodama glasanja. Prebrojavanje je bilo službeno prekinuto odlukom Vrhovnog suda sa tankom većinom od pet naprama četiri suca koji su glasali u korist prekidanja prebrojavanja čime je republikanski kandidat George Bush postao novi predsjednik SAD-a. Utvrđeno je kako je Bush osvojio 571 glas više od Ala Gora na Floridi, što čini razliku od 0,009 %. Zbog ove situacije možemo reći da je izbore 2000. odlučio samo jedan glas, a to je onaj u vrhovnom sudu (Bush v. Gore, 531 U.S. 98, 2000). Obzirom na rezultat u Floridi Bush je ostvario rezultat od 271 glasova izbornika, točno toliko koliko je bilo dovoljno za pobjedu. Bush je pobijedio u 11 država koje su glasale za demokrate 1996. godine, među kojima su i *swing* države Arizona, Florida, Nevada, New Hampshire i Ohio (270toWin, 2000).

Na sljedećim predsjedničkim izborima 2004. godine Bush je osvojio još jedan mandat. Izbore su obilježile vanjskopolitičke teme, prije svega takozvani „Rat terorizmu“ uzrokovan napadom na Svjetski trgovački centar. Njegov protukandidat John Kerry osvojio je značajan broj glasova no nedovoljno za pobjedu. Gledajući apsolutno, predsjednik Bush osvojio je gotovo 12 milijuna glasova više nego 2000. godine, a i sama izlaznost je bila značajno veća. Većina promatranih *swing* država bile su kompetitivne na ovim izborima (270toWin, 2004).

Nakon dva republikanska mandata Georga Busha, 2008. godine je započela nova osmogodišnja promjena vladajuće stranke. Izbore 2008. obilježio je prvi odabir afroameričkog kandidata na funkciju predsjednika SAD-a, ali i velika razlika između pobjednika i poraženog. Barack Obama je sa izrazito velikom razlikom pobijedio protukandidata Johna McCaina, koji dolazi iz *swing* države Arizone. Obama je izbore osvojio i sa velikom razlikom u Izborničkom kolegiju od čak 192 glasova razlike. Ove predsjedničke izbore obilježile su teme rata u Iraku te gospodarske krize koja je započela upravo 2008. godine. Iako je Obama pobijedio sa izrazitom prednošću i dalje su *swing* države Florida, Ohio i North Carolina bile izrazito kompetitivne (Encyclopedia Britannica, n.d.).

Na izborima 2012. Barack Obama osvojio je svoj drugi predsjednički mandat, no sa znatno manjim brojem glasova i razlikom od samo 4 %. Usprkos tome, Barack Obama je uvjerljivo pobijedio u Izborničkom kolegiju sa 126 glasova Izbornika više. Republikanski kandidat bio je Mitt Romney, koji je ostvario relativno gledano bolji rezultat od McCaina 2008. godine. Ključna pitanja ovih izbora bili su porezna politika i stanje ekonomije, dok je od vanjskopolitičkih tema prednjačilo „arapsko proljeće“. *Swing* države su bile većinom podijeljene na ovim izborima, a iako su izbori bili tijesni kompetitivnih država bilo je samo pet (270toWin, 2012).

Na izborima 2016. pobijedio je republikanski kandidat Donald Trump. Predsjedničke izbore ponovno je nakon šesnaest godina uspio osvojiti kandidat sa manje ukupnih glasova, a ovog puta i sa još značajnijom razlikom između ukupnih glasova i glasova Izborničkog kolegija nego 2000. godine. Rezultat ovih izbora, sudeći po predizbornim anketama, bio je jedno od najvećih iznenađenja ikad, budući da su tadašnje ankete predviđale pobjedu Hillary Clinton u Izborničkom kolegiju, i to sa dvoznamenkastom razlikom (Clark, 2017). Upravo u ovim predsjedničkim izborima došla je do izražaja uloga *swing* država. Razlika kojom je Donald Trump izgubio u apsolutnom brojem glasova, ali pobijedio u Izborničkom kolegiju ne bi bila

moćuća bez osvajanja gotovo svih *swing* država. Od promatranih *swing* država Trump nije pobijedio samo u New Hampshireu i Nevadi (270toWin, 2016).

Posljednje predsjedničke izbore 2020. godine ponovno je osvojio demokratski kandidat Joe Biden. Ove izbore obilježio je najveći broj glasova u povijesti koje je dobio neki pobjednički kandidat, čak 81 milijun. U Izbornoćkom kolegiju rezultat je bio 306 prema 232 glasova Izbornika (Encyclopedia Britannica). Navedene izbore je najviše obilježio problem epidemije virusa Covid-19 te pada gospodarstva kao posljedica iste. Ovog puta demokratski kandidat osvojio je više *swing* država, a Trump je naspram 2016. izgubio Arizonu, Pennsylvaniju, Michigan i Wisconsin (Encyclopedia Britannica, n.d.).

5. Demografska obilježja *swing* država

Jedno od glavnih obilježja na koje treba obratiti pozornost pri analiziranju rezultata izbora te predviđanju budućih jest demografska struktura neke države. Pri analizi izbora u SAD-u iznimno je važna rasna struktura, a vrlo relevantna je i biološka, struktura po visini dohotka te struktura po ruralnosti i urbaniziranosti mjesta stanovanja. Naravno, nijedna od njih nije sama po sebi determinatna za glasovanje pojedinca, no promatranje tih struktura može nam dati dobar uvid pri analizi *swing* država.

5.1. Rasna struktura

U usporedbi s većinom država “zapadnoga svijeta” SAD ima znatno heterogeniju rasnu strukturu. To je ponajprije posljedica izrazite višestoljetne imigracije te trgovine robovima koja se odvijala do 19. stoljeća. Amerićki Ured za statistiku dijeli stanovnike SAD-a u pet rasnih skupina:

- bijelci (*Whites*)
- Afroamerikanci (*Black or African American*)
- amerićki domoroci (*American Indian or Alaskan native*)
- domorodac Havaja ili drugih pacifićkih otoka (*Native Hawaiian or other Pacific Islander*)
- amerikanci azijskog podrijetla (*Asian*)

Uz navedene skupine osoba se može izjasniti i kao pripadnik više rasa.

Osim navedenih rasnih skupina, veliku važnost ima i rasna skupina koja se naziva Hispanoamerikanci. Ta skupina se zasebno navodi u demografskim publikacijama jer nije jedna od pet rasnih skupina na popisu stanovništva, zbog čega postoje prijepori u američkoj javnosti. Na formularu popisa stanovništva stanovnik može unutar zasebnog pitanja označiti kako se smatra Hispanoamerikancem. Rasna struktura je izrazito važan faktor pri analizi izbora, no ona ne determinira za koga će pojedinac glasati, već možemo samo pretpostaviti kako će većina pripadnika neke rasne skupine glasati na izborima.

5.1.1 Bijelci

S udjelom od 61 % bijelci su najbrojnija rasna skupina u SAD-u usprkos stalnom smanjivanju njihovog udjela od 1950. godine kad je on iznosio 89,5 %. Pojam bijelaca u SAD-u poglavito se odnosi na potomke doseljenika iz Europe te manjim dijelom iz Sjeverne Amerike i Sjeverne Afrike. Najveći postotak bijelog stanovništva u SAD-u tvrdi da ima njemačko porijeklo, njih 13 %, zatim irsko sa 12 % i englesko sa 9 % (Statistical Atlas). Iako se u rasnoj strukturi američkog stanovništva može uvidjeti značajan pad udjela bijelaca on se nije dogodio zbog smanjenja apsolutnog broja bijelog stanovništva, već zbog porasta udjela ostalih rasnih skupina. Upravo je taj fenomen jedan od faktora koji su doveli do *swing* statusa određenih država. Bijelci su najzastupljeniji u ruralnim krajevima SAD-a. Čak 78,2 % ruralnih krajeva SAD-a čine bijelci što znači da prosječno žive u slabije naseljenim dijelovima SAD-a (Census Bureau, 2020).

Bijelci u SAD-u gotovo uvijek većinski glasaju za republikanskog kandidata, a razlika s kojom republikanski kandidati imaju prednost nad demokratskima najčešće ne prelazi 20 %, dok je kod nekih drugih rasnih skupina ta razlika značajno veća. Međutim, može se raspoznati nekoliko glasački homogenih skupina koji u obzir uzimaju rasu i još jedno obilježje. Tako primjerice bijeli evangelisti prosječno glasaju za Republikansku stranku u omjeru od čak 78 %, a bijeli muškarci bez fakultetske diplome prosječno glasaju za Republikansku stranku u 62 % slučajeva, dok u istom omjeru bijele žene sa fakultetskom diplomom glasaju za Demokratsku stranku (Igielnik i Budiman, 2020). Također, bijelci njemačkog porijekla koji su najbrojniji u tradicionalnoj *swing* regiji Srednji zapad pokazuju trend glasanja za kandidate koji zastupaju određenu vrstu izolacionističkog pristupa. Taj trend može se zamijetiti još od doba Prvog svjetskog rata (Dentler, Gschwend i Hünlich, 2021). Upravo ta regija dala je ključnu prevagu Donaldu Trumpu 2016. godine.

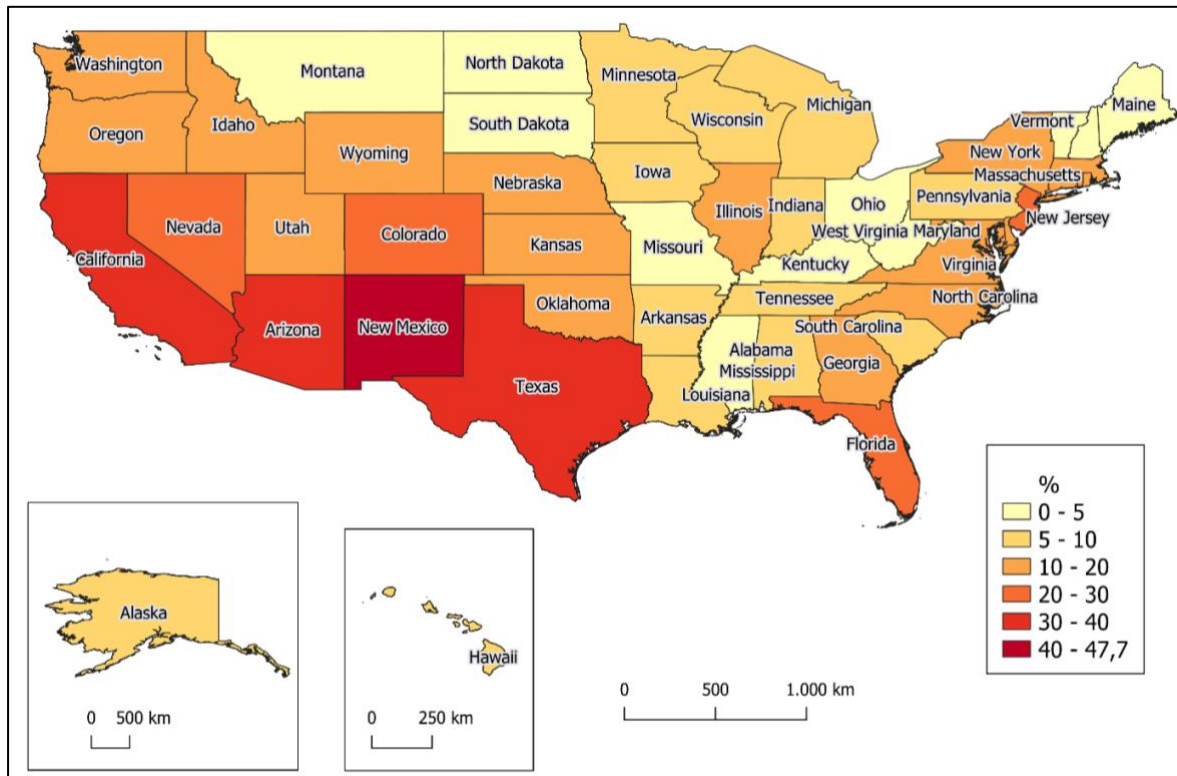
5.1.2. Hispanoamerikanci

Pojam Hispanoamerikanaca odnosi se na osobe koje žive u SAD-u i imaju porijeklo sa španjolskog govornog područja. Obzirom da najčešće dolaze ili imaju porijeklo iz Latinske Amerike naziva ih se i Latinima. Kao što je napomenuto, Američki Ured za statistiku u svojoj klasifikaciji rasa ne svrstava Hispanoamerikance kao zasebnu rasnu skupinu. Oni se zbog toga svrstavaju u razne rase: bijelce, Afroamerikance, pod rubriku ostalo ili u rubriku dvije ili više rasa. Međutim, na formularu popisa stanovništva postoji zasebno pitanje u kojem ispitanici mogu odgovoriti jesu li hispanskog, latinoameričkog ili španjolskog podrijetla, tako da se broj Hispanoamerikanaca može precizno odrediti. Po zadnjem popisu stanovništva 2020. godine u SAD-u živi približno 62 milijuna Hispanoamerikanaca, što čini približno 19 % stanovništva (Lopez, Krogstad i Passel, 2021). Obzirom da se ne radi o rasnoj skupini nego o porijeklu taj pojam isključivo je subjektivan: osoba koja ima porijeklo iz zemalja španjolskog govornog područja i živi u SAD-u ne mora se smatrati Hispanoamerikancem već se može smatrati isključivo Amerikancem.

Iako se u kontekstu sve većeg broja Hispanoamerikanaca u SAD-u najčešće spominje visoka migracija, valjda imati na umu kako su Hispanoamerikanci demografska skupina sa najvećim prirodnim priraštajem u SAD-u. Zbog ta dva čimbenika Hispanoamerikanci su u relativno kratkom vremenu postali vrlo značajna skupina te time sve više utječu na politiku SAD-a (Johnson and Lichter, 2016). Porastom udjela hispanoameričkih birača, i Demokratska i Republikanska stranka moraju privući što veći broj Hispanoamerikanaca te teško mogu računati na pobjedu u predsjedničkim i drugim izborima bez njihove značajne podrške, a upravo je velik porast broja Hispanoamerikanaca u nekim saveznom državama doveo do *swing* statusa te države.

Hispanoamerikanci su u pravilu najgušće naseljeni u državama uz granicu sa Meksikom, što je ujedno i granica Angloamerike i Latinske Amerike. New Mexico je država sa najvećim relativnim brojem Hispanoamerikanaca. Vrlo velik postotak Hispanoamerikanaca živi u Texasu, Arizoni i Californiji, u kojoj su postali većinsko stanovništvo. Najmanje su zastupljeni uz sjevernu granicu SAD-a, te su tamo udjeli Hispanoamerikanaca najčešće manji od 10 %. U ponekim *swing* državama postoji iznimno velik udio Hispanoamerikanaca, kao što su Arizona, Nevada te Florida (sl. 2). Kada promotrimo prostornu distribuciju rasta hispanoameričkog stanovništva možemo primijetiti da se velike stope rasta bilježe i na istoku

SAD-a, te na sjeverozapadu. Sasvim sigurno možemo očekivati da će Hispanoamerikanci u budućnosti biti važan faktor i u tim dijelovima SAD-a (US Census, 2020).

Sl. 2. Prostorna distribucija i udio Hispanoamerikanaca u SAD-u 2010. godine

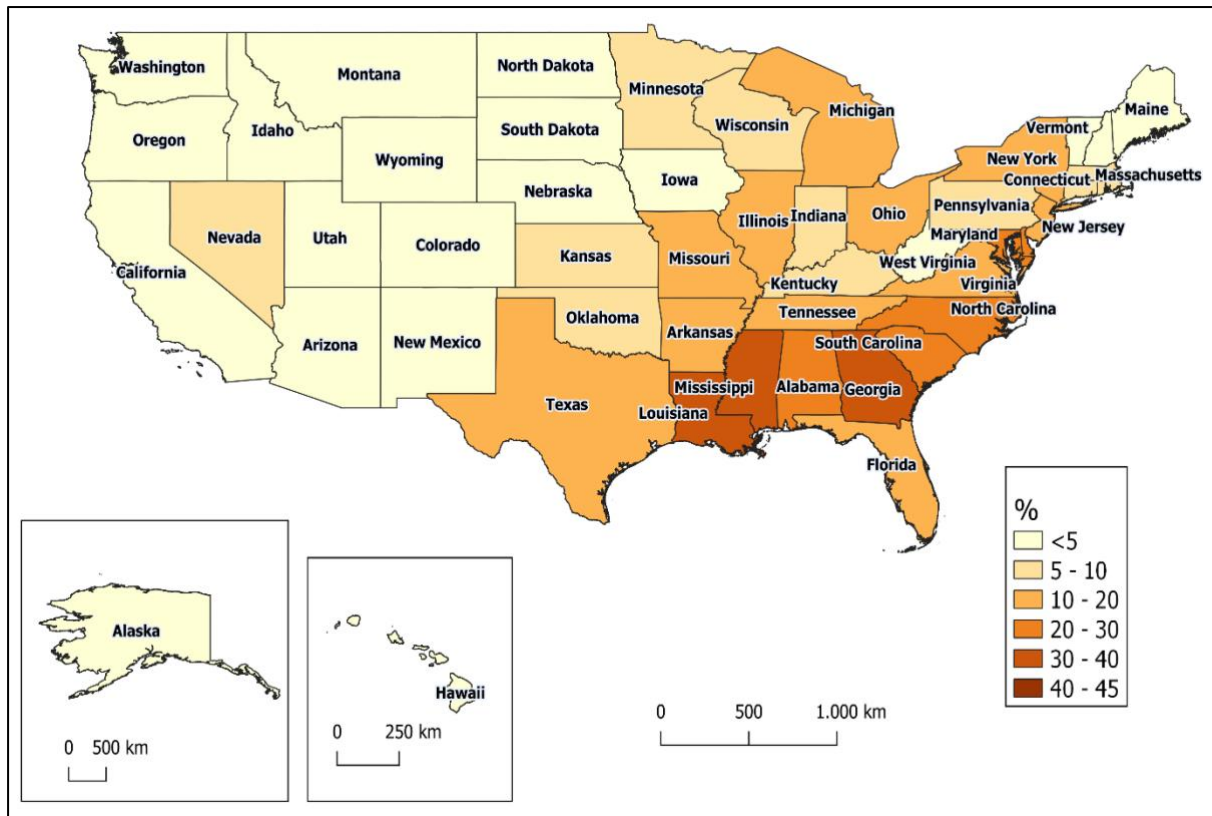
Izvor: US Census, 2010.

Međutim, sve veći utjecaj Hispanoamerikanaca na izborima bio bi još značajniji kada bi njihova izlaznost bila veća. Na izborima 2016. njihova izlaznost je bila 47,6 %, što je 8 postotnih bodova manje od ukupne izlaznosti. Razlog tomu leži što grupe birača koje inače imaju slabiju izlaznost na izborima imaju razmjerno veći udio u hispanoameričkoj populaciji, kao što su slabije obrazovani, mladi te osobe s manjim prihodima. Isto tako, možemo zaključiti kako su Hispanoamerikanci nedovoljno zastupljeni kao političari u SAD-u. Primjerice, samo 3 od 100 senatora su Hispanoamerikanci iako Hispanoamerikanci čine znatno veći dio populacije (Hernández-Nieto and Gutiérrez, 2017). U prosjeku Hispanoamerikanci više podržavaju Demokratsku nego Republikansku stranku. Slično kao Afroamerikanci i Hispanoamerikanci su većinom konzervativni, no isto tako ne smatraju Republikansku stranku blisku svojoj populaciji. Određeni pokazatelji upućuju da se podrška Demokratskoj stranci kod Hispanoamerikanaca već počela smanjivati, stoga je pitanje hoće li se trend većinskog glasanja za demokrate nastaviti (The Economist, 2015). Jedan od faktora glasanja Hispanoamerikanaca je i njihova država porijekla. Tako su primjerice

Hispanoamerikanci porijeklom iz Meksika na izborima 2020. godine glasali za demokratskog kandidata - njih čak 74 %, dok su Hispanoamerikanci podrijetlom iz Kube – njih čak 74 % glasali za republikanskog kandidata (Montoya, 2020). No, ono što može biti pogodno za Republikansku stranku jest činjenica da ju mlađe generacije Hispanoamerikanaca podržavaju u većem broju nego prve generacije doseljenika (Hernández-Nieto and Gutiérrez, 2017). Za razliku od afroameričke populacije, gdje većinom simpatizeri Demokratske stranke imaju veći odaziv, kod Hispanoameričke populacije možemo primijetiti kako je veća izlaznost simpatizera Republikanske stranke. Iako oni čine manji broj hispanoameričke populacije, zbog manje izlaznosti drugih, ova grupacija postaje sve važnijom. Republikanski Hispanoamerikanci prije svega smatraju ekonomiju kao primarni motiv glasanja, a problem imigracije i svjetonazorskih pitanja kao što su LGBT prava nisu im važan motiv glasanja (Galbraith and Callister, 2020). Zbog porasta hispanoameričke populacije moguće je da će neke sigurne republikanske države postati *swing* države.

5.1.3. Afroamerikanci

Afroamerikanci u demografskoj strukturi SAD-u imaju udio od 13,4 %, što znači da veći udio od njih imaju jedino bijelci i Hispanoamerikanci. Današnji Afroamerikanci većinom su potomci nekadašnjih robova iz zapadne i središnje Afrike, koji su na prostor današnjeg SAD-a bili dovođeni od 16. stoljeća. U robovlasničko vrijeme Afroamerikanci su u velikoj većini živjeli na području Juga SAD-a. Iako se od 19. stoljeća počinju sve više seliti s juga u ostale dijelove SAD-a i danas je njihova prostorna koncentracija najveća na Jugu (CRF, n.d.).

Sl. 3. Prostorna distribucija i udio Afroamerikanaca u SAD-u 2019. godine

Izvor: Population Distribution by Race/Ethnicity, 2019

Tek krajem Građanskog rata Afroamerikanci postaju slobodni građani, međutim sve do 1960-ih na brojne načine bili su zakonski diskriminirani. Iako je 15. amandman američkog ustava jamčio svim građanima pravo na glasovanje bez obzira na boju kože, na Jugu se i dalje sustavno pokušavalo spriječiti Afroamerikance da glasaju. Česta metoda je bila plaćanje izbornog poreza, a obzirom da su velikom većinom bijelci bili imućnijeg statusa, samo su oni imali *de facto* glasačko pravo. Isto tako, u nekim državama uveden je i test pismenosti prije glasanja, koji je također bio izrazito nepovoljan prema afroameričkom stanovništvu. U razdoblju od 1960-ih godina Demokratska stranka se zalagala za ravnopravnost Afroamerikanaca u SAD-u, a posljedice toga vidljive su i danas. Tako je primjerice na predsjedničkim izborima 2020. godine čak 87 % Afroamerikanaca glasalo za demokratskog kandidata. Tek je „Zakon o biračkim pravima“ 1965. godine donio pravu ravnopravnost rasnim skupinama u svezi glasanja. Broj Afroamerikanaca koji se uspješno prijavio za glasanje 1969. godine porastao je na 61 % što je činilo porast od gotovo 40 % (Voting rights for African Americans, n.d.). Problem postupanja sa Afroamerikancima i danas je važno političko pitanje u SAD-u. Afroamerikanci u prosjeku imaju manju izlaznost na izborima od

bijelaca, a uz to je zabilježena još manja izlaznost Afroamerikanaca na izbore u područjima u kojima su bili sustavno diskriminirani tijekom 19. stoljeća i u prvoj polovini 20. stoljeća (Williams, 2017). Obzirom na sistematično ugnjetavanje Afroamerikanaca na Jugu, početkom 20. stoljeća Afroamerikanci u velikom broju sele na sjever i istok SAD-a, najčešće u velike gradove u kojima traže zaposlenje. Samim time se prostorna distribucija Afroamerikanaca u SAD-u izmijenila, iako je i dalje vidljiva njihova najveća koncentracija na Jugu (Voting rights for African Americans, n.d.).

Što se tiče glasačkih preferencija, Afroamerikanci u SAD-u predstavljaju vrlo zanimljivu skupinu. Iako Afroamerikanci velikom većinom glasaju za Demokratsku stranku, brojna istraživanja pokazala su kako njihovi svjetonazori često nisu u korelaciji s politikom i svjetonazorskim načelima Demokratske stranke, kao što su pitanja abortusa ili važnost religije. Svojevrstu odanost Demokratskoj stranci Afroamerikanci su zadržali od spomenute borbe za pravo glasa 60-ih, međutim prosječan svjetonazor afroameričkog stanovništva većinom je konzervativan. Drugim riječima, afroamerički stanovnici često su najkonzervativniji glasači demokratske stranke zbog čega možemo zaključiti kako je glasanje za Demokratsku stranku svojevrsna društvena norma za afroameričko stanovništvo (White i Laird, 2020). Uz to, Afroamerikanci koji ne glasaju za Demokratsku stranku su često oni glasači koji uopće ne glasaju. Na posljednja tri predsjednička izbora izlaznost afroameričkog stanovništva bila je približno 60 %. Međutim, izlaznost afroameričkog stanovništva koje ne glasa za Demokratsku stranku je čak tri puta manja (Jackson, 2013).

Tab. 4. Udio afroameričkog stanovništva po promatranim *swing* državama 2019. godine

Savezna država	Udio afroameričkog stanovništva (%)
Florida	16,7
Arizona	5,2
Iowa	4,7
Ohio	14,1
Nevada	5,9
New Hampshire	2,2
North Carolina	22,1
Wisconsin	7,4
Michigan	15,2
Pennsylvania	12,7
SAD (ukupno)	13,4

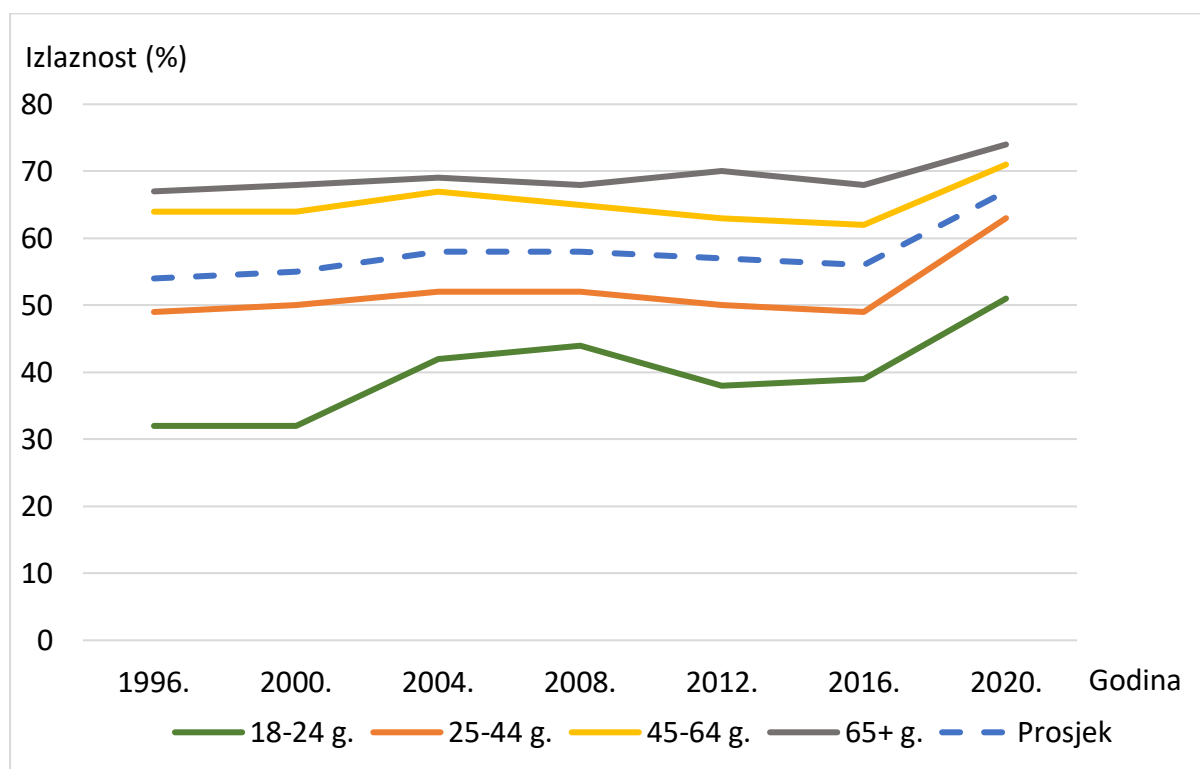
Izvor: Population Distribution by Race/Ethnicity, 2019

U nekima od promatranih *swing* država je populacija Afroamerikanaca vrlo nisko ispod američkog prosjeka. U tim državama pitanja rase neće imati velik utjecaj na izborima, već razlog zašto je ta država *swing* država leži u nekom drugom faktoru. S druge strane, države u tradicionalno republikanskom području Juga kao što su North Carolina i Virginia imaju veliku populaciju Afroamerikanaca koji u pravilu glasaju za Demokratsku stranku, što je jedan od najvažnijih faktora koja čine tu državu *swing* državom. Iz tog razloga su te države neelastične *swing* države, odnosno imaju populaciju podijeljenu na skupine za koje se s popriličnom sigurnošću zna kako će glasati, a prevagu često nosi veća izlaznost pojedine skupine ili „neovisnih birača“.

Jedan od mogućih načina kako se može promijeniti politička slika SAD-a je da Afroamerikanci prekinu sa „folklornim glasanjem“ za Demokratsku stranku. Ako se u bližoj budućnosti smanji odanost Demokratskoj stranci, a u prvi plan dođu svjetonazorska pitanja, moguće je da će se konzervativniji dio afroameričke populacije više identificirati sa Republikanskom strankom, čime će neke države s većom afroameričkom populacijom možebitno postati *swing* države. Što se tiče trenutnih demografskih trendova, ne predviđa se da će afroamerička populacija značajno porasti, stoga ne možemo očekivati da će neka država postati *swing* država zbog naglog porasta afroameričkog stanovništva.

5.2. Utjecaj dobno–spolne strukture

Jedan od faktora koji očekivano ima utjecaj na glasačke preferencije birača je i dob te spol birača. Općenito, mladi ljudi više podržavaju demokratske kandidate, dok stariji građani više podržavaju republikansku stranku. Uz to, odaziv mladih Amerikanaca je u pravilu znatno manji od izlaznosti starijih dobnih skupina. Samim time, starije dobne skupine imaju proporcionalno veći utjecaj na izbore, jer imaju veći udio u ukupnoj izlaznosti nego udio u ukupnoj populaciji. Isto tako, možemo zamijetiti kako izlaznost na ne-predsjedničke izbore u usporedbi sa predsjedničkim izborima također značajnije opada u mlađim dobnim skupinama, dok starije dobne skupine glasaju relativno konzistentnije (Holbein, 2020). Međutim, pogrešno je zaključiti kako mladi ljudi nisu zainteresirani za politiku. Manja izlaznost na izbore može se objasniti i jednostavnim manjkom navike izlaska na izbore, koju stječu kasnije u životu. Isto tako, mladi danas sve više sudjeluju u politici na alternativne načine: prosvjedima, aktivizmom, djelovanjem na društvenim mrežama itd. (Symonds, 2020).

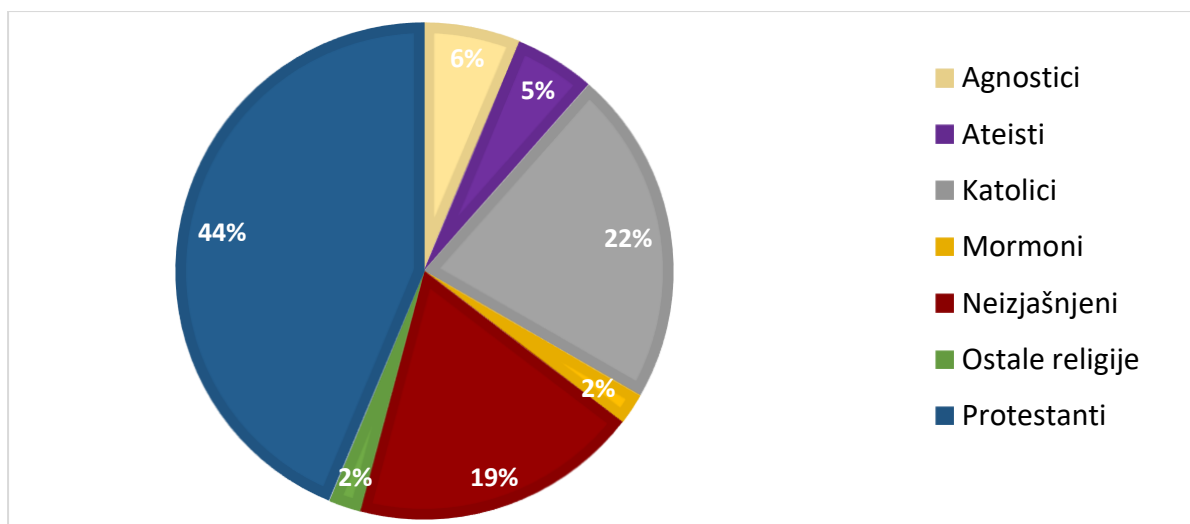
Sl. 4. Izlaznost na američke predsjedničke izbore po dobnim skupinama od 1996. do 2020. godine

Izvor: Voter turnout rates among selected age groups in U.S. presidential elections from 1964 to 2020 , 2021.

Što se tiče spola i biračkog prava, borba žena za pravo glasa najintenzivnija je bila početkom 20. stoljeća te je uspješno okončana 19. amandmanom na američki ustav kojem je ženama glasanje postalo neotuđivo pravo (Bowles, 1998). Možemo reći da žene to ustavno pravo u prosjeku koriste više od muškaraca, jer obično imaju izlaznost veću za nekoliko posto, posebice u afroameričkoj populaciji (Igielnik, 2020). Iako to ovisi o još nekoliko faktora, možemo reći kako žene u pravilu glasaju više za Demokratsku stranku, a muškarci za Republikansku. Ova razlika je vidljiva kod svih rasnih skupina, bez obzira koga ta rasna skupina u pravilu više podržava. S druge strane, žene koje su u braku sklonije su podržavanju Republikanske stranke, a na izborima 2020. godine 51 % žena koje su u braku glasale su za Donalda Trampa.

5.3. Utjecaj religijske strukture

Obzirom da ima značajnu ulogu u životima velikog broja ljudi, religija je također važan faktor pri analizi glasovanja. Zbog toga možemo reći da religijski stavovi imaju velik utjecaj na političke stavove ljudi, ali i obratno. Tijekom izbornih kampanja pojavljuje se mnogo tema oko kojih kandidati i javnost ima mišljenje utemeljeno na religijskim stavovima kao što su pravo na pobačaj, seksualna orijentacija, istraživanje matičnih stanica, umjetna oplodnja itd. Isto tako, religijski stavovi imaju velik utjecaj i na neka druga politička pitanja koja se ne dotiču direktno vjere, kao što su socijalna davanja i ratovi (Guth i Kellstedt, 2005). Slično kao što je slučaj sa rasnim skupinama, SAD je također religijski heterogen. Većina stanovništva jest kršćanska, no razne konfesije kršćanstva su podosta zastupljene unutar SAD-a.

Sl.5. Religijska struktura stanovništva SAD-a prema udjelima pojedinih religija 2021. godine

Izvor: Religious Landscape Study, Pew Research Centre, 2021.

Najbrojnija religijska zajednica u SAD-u su protestanti, a nakon njih, upola manja, su katolici. S druge pak strane sve veći broj Amerikanaca smatra se ateistima te agnosticima ili se ne izjašnjavaju kao dio neke religijske zajednice (sl. 5). Taj trend smanjuje važnost religije u političkom životu iako je i dalje značajan.

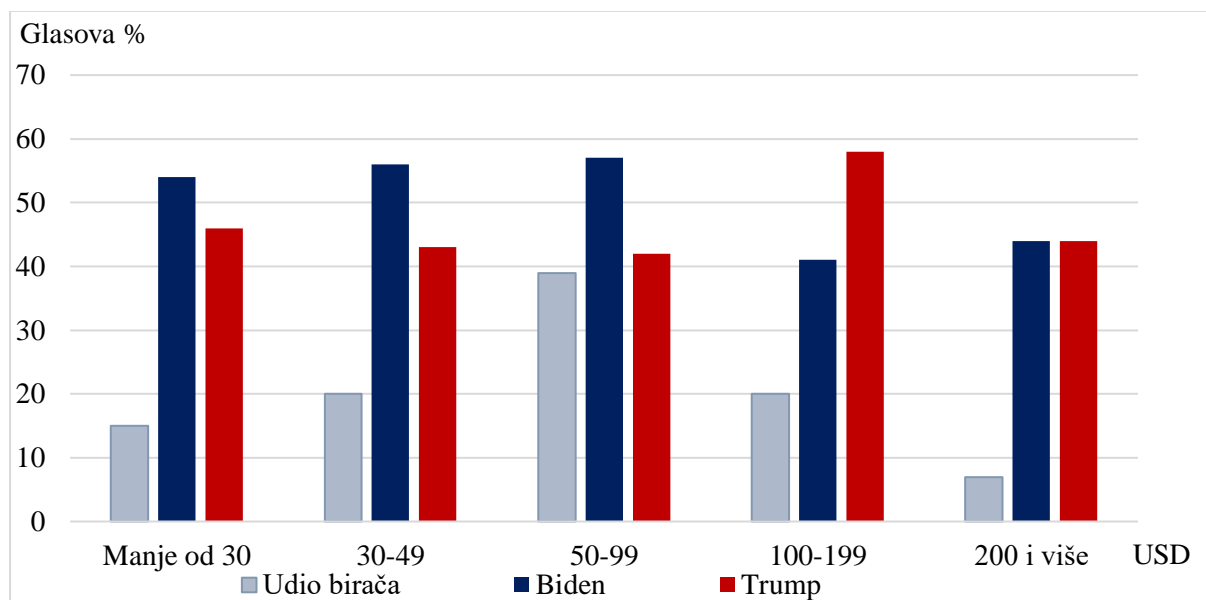
Obzirom da se građani često ne informiraju dubinski o sadržaju pojedinih političkih kandidata, obilježja kao što su rasa, spol te religija kandidata često dolaze do izražaja. Iz tog razloga stereotipi mogu i zavarati. U svom radu Jacobsmeier (2013) tvrdi kako građani percipiraju evangelističke kandidate kao više konzervativne u odnosu na ne-evangeliste kada imaju slične političke stavove, dok s druge strane židovske kandidate smatraju liberalnijima u odnosu na protestante kada imaju slične političke stavove.

Također, možemo reći kako ljudi koji barem jednom mjesečno idu u crkvu, bez obzira koje vjere su članovi, više podržavaju Republikansku stranku od onih koji ne idu u crkvu. Tako je 59 % birača koji crkvu posjećuju barem jednom mjesečno glasalo za Trumpa 2020. godine. Isto tako, protestanti većinom više podržavaju Republikansku stranku na izborima, oko 55 %. Oni su isto tako većinom konzervativnijeg ideološkog stava. S druge strane, prosječno liberalniji katolici i Židovi približno isto toliko više podržavaju Demokratsku stranku. Neke kombinacije faktora daju mnogo veće razlike u glasovima. Tako je primjerice 76 % evangelista bijelaca podržalo Trumpa na izborima 2020. godine. S druge strane čak 90 % Afroamerikanaca koji redovno idu u crkvu glasali su za Bidena (Nortey, 2021). Razne religijske skupine često mogu svojim stavovima presudno djelovati na rezultate izbora u

swing državama. Tako je primjerice mormonska zajednica snažno odbacila Donalda Trumpa 2016. i još više 2020 godine. Iako je za republikanskog kandidata glasalo čak 80 % mormona 2004. godine, 2016. taj broj pao je na 61 % (Thompson i Barron-Lopez , 2020). To je između ostalog bio jedan od razloga poraza Trumpa 2020. godine u Nevadi i Arizoni, koje su inače najčešće glasale za Republikansku stranku. U većini *swing* država broj ljudi koji se ne izjašnjavaju kao dio neke religijske zajednice ili koji su ateisti i agnosticici raste više od nacionalnog prosjeka. Isto tako, većinom je udio takvih građana veći od nacionalnog prosjeka što načelno ide u korist Demokratske stranke (Cox, 2015).

5.4. Utjecaj visine dohotka na glasanje

Još jedan od važnih faktora koji utječu na glasanje na izborima je i socio-ekonomski status birača. Česti stereotip u američkoj javnosti je kako bogatiji birači najčešće glasaju za Demokratsku stranku, dok republikanci najčešće dobivaju glasove onih slabijeg socio-ekonomskog statusa odnosno manjih prihoda. Međutim, statistički gledano to najčešće nije tako (Gelman i Al, 2010). Naime, ljudi s većim godišnjim prihodima prosječno više glasaju za Republikansku stranku, dok oni sa vrlo niskim primanjima u većini slučajeva glasaju za Demokratsku stranku (sl. 6).

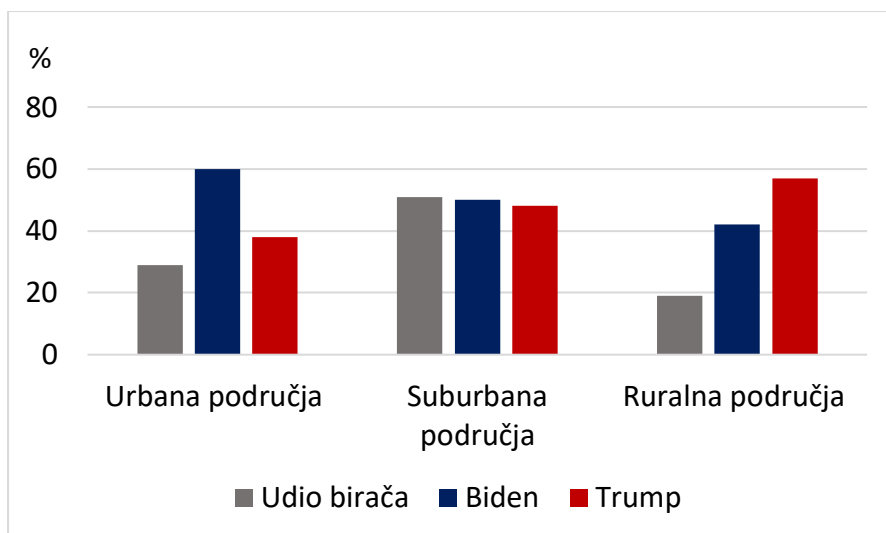
Sl. 6. Postotak glasova i udio birača po godišnjem prihodu na američkim predsjedničkim izborima 2020. godine

Izvor: ABC News, 2020

Demokratska stranka je na predsjedničkim izborima 2020. godine, kao i na ostalim predsjedničkim izborima u promatranom razdoblju, dobila više glasova ljudi koji zarađuju manje od sto tisuća dolara godišnje, a nakon te granice birači češće daju podršku Republikanskoj stranci (sl. 6). Ono što je paradoksalno je kako usprkos navedenoj korelaciji demokrati u pravilu pobjeđuju u bogatijim državama, a republikanci u siromašnijim državama. Iako korelacija glasanja bogatijih ljudi za Republikansku stranku postoji gotovo u svim državama, u bogatijim državama postotak bogatijih ljudi koji glasuju za republikance često ne prelazi 50 %, dok je taj slučaj u siromašnijim saveznom državama često preko 65 % što objašnjava taj fenomen (Gelman i Al, 2010). Isto tako, prosječni godišnji dohodak kućanstva i izlaznost na izbore su također u uskoj korelaciji. Naime, građani manjih prihoda imaju i razmjerno manju izlaznost (Akee, 2019).

5.5. Utjecaji ruralnosti i urbaniziranosti

Jedan od čestih prikaza rezultata američkih izbora u medijima je slika „velikog plavog oceana sa arhipelagom plavih otoka“ (Wilson,2020), no takav prikaz ne daje nam točnu sliku procesa koji se zbivaju u ruralnim, suburbanim i urbanim područjima SAD-a. Američki statistički ured definira „urbana područja“ kao područje velike gustoće naseljenosti s više od 50 tisuća stanovnika, „urbane klastere“ kao područja velike gustoće naseljenosti između 2500 i 50 000 stanovnika, te ruralna područja kao sva ostala (2010 Census Urban and Rural Classification and Urban Area Criteria, 2010). Postoje i druge podjele koje su derivirane iz ove podjele, kao primjerice podjela na urbane, suburbane i ruralne okruge koje se često koriste u izlaznim anketama.

Sl. 7. Udio birača po urbanim, suburbanim i ruralnim područjima i postotak glasovanja na američkim predsjedničkim izborima 2020. godine

Izvor: ABC News, 2020

Kandidat Demokratske stranke najviše glasova osvaja u urbanim područjima, a najmanje u ruralnima, dok je situacija suprotna u slučaju republikanskog kandidata. Uz to, velika je važnost suburbanih područja, koji čine velik udio birača, a ne glasaju velikom razlikom ni za jednu veliku stranku. Dakle, podjela SAD-a na urbani i ruralni dio obzirom na glasačke preferencije postoji, međutim ta podjela nije toliko izražena kada promotrimo postotne razlike između navedenih skupina (sl. 7).

U većini države ruralni okruzi gube populaciju i imaju negativnu migracijsku bilancu stoga ruralni birači gube na svom značaju. Iz tog razloga sve je manji udio birača iz ruralnih područja, a u zadnjih dvadesetak godina najveći porast udjela u populaciji dobila su suburbana područja (Parker i dr., 2018). Neki analitičari smatraju kako su upravo suburbana područja postala prvorazredna bojišta politike. Obzirom na njihov sve veći udio, obje velike stranke sve više sredstva ulažu upravo u ta područja. Kod suburbanih područja razlikujemo dva tipa. Demokratska stranka će u pravilu osvojiti suburbana područja koja su u nagloj ekspanziji, koja imaju snažno pozitivnu migracijsku bilancu i koja su gušće naseljena, dok će suburbana područja suprotnih obilježja naginjati Republikanskoj stranci (Damore i dr., 2021). Isto tako, važno je napomenuti kako u SAD-u postoji trend još veće polarizacije ruralnih i urbanih područja. Naime, ruralna područja sve snažnije podržavaju Republikansku stranku dok urbana područja sve većim postotkom podržavaju Demokratsku stranku (Fahey, 2021).

6. Podjele glasača obzirom na naviku glasanja i stranačku opredijeljenost

U SAD-u, kao i u većini demokracija, pravo glasa imaju građani stariji od 18 godina. Isto tako, građani koji žele glasati na izborima moraju se registrirati za glasanje, u roku ovisnom o zakonu njihove savezne države, u svim državama osim North Dakote te moraju biti američki državljani. Oni koji zadovoljavaju ove uvjete mogu biti uskraćeni za pravo glasa ako su zatvorenici i mentalno zaostali, ovisno o zakonima njihove savezne države (Who Can and Can't Vote in U.S. Elections, n.d.).

Naravno, birače se može kategorizirati na mnogo načina, no dvije podjele koje su najrelevantnije za temu *swing* država su podjela po navici glasanja i podjela po stranačkoj pripadnosti. Prema Schultz i Jacobu (2018), po navici glasanja birače dijelimo na „periferne“ i „refleksne“. Refleksni (nekad i „jezgreni“) su oni birači koji glasaju redovno, kako na predsjedničkim tako i na ne-predsjedničkim izborima. Refleksni birači su najčešće stariji građani i u prosjeku više naginju Republikanskoj stranci. S druge strane, periferni birači puno rjeđe izlaze na izbore, posebice na ne-predsjedničke i one predsjedničke koji nisu percipirani kao tijesni. Oni ne moraju biti *swing* birači, već mogu naginjati nekoj stranci, ali jednostavno ne izlaze u velikoj mjeri na izbore. Periferni birači su češće mlađih dobnih skupina (Hecht i Schultz, 2018).

Kada se američki građani registriraju za glasanje na izborima, u većini saveznih država moraju označiti svoju stranačku opredijeljenost, odnosno pripadnost kako bi mogli sudjelovati na predizborima u toj državi. Pravila koje se na to odnose variraju od države do države, međutim u većini saveznih država mora se naznačiti stranačka pripadnost, što je drugačija praksa od većine europskih država (National Mail Voter Registration Form, n.d.). Prilikom registracije, približno trećina građana identificira se kao birači Demokratske stranke te trećina kao birači Republikanske stranke. Preostale trećina smatra se neovisnim biračima. Unutar te kategorije postoje brojne razlike. Većina onih birača koji se smatraju neovisnima i dalje više naginju jednoj ili drugoj stranci. Samo približno 13 % neovisnih birača su pravi „*swing* birači“, koji podjednako simpatiziraju ili ne simpatiziraju Demokratsku ili Republikansku stranku te snažno vjeruju u američki dvostranački sustav (Washington Post 2007).

7. Obilježja *swing* država

Jedno od obilježja *swing* država je veća izlaznost na izborima od prosjeka SAD-a. Dijelom je tako zato što birači u *swing* državama dobivaju više informacija o izborima od ostatka države jer se u *swing* državama održava mnogo više predizbornih skupova i politička promidžba mnogo je izraženija. Isto tako, stranke ulažu više sredstava u kampanje u *swing* državama stoga su one efikasnije u pronalasku potencijalnih birača i mobilizaciji istih (Schultz i Jacob, 2018). Tako je primjerice prilikom predsjedničkih izbora 2004. godine čak 68 % birača iz *swing* država kontaktirala jedna od stranaka u vezi glasanja na izborima, a samo 42 % u ostatku SAD-a (Bergan, 2005). Obzirom na veću političku aktivnost u *swing* državama, stanovnici tih država više sudjeluju i ostalim oblicima političke aktivnosti kao što su stranački sastanci, a u *swing* državama je i prosječno više donatora političkim strankama (Lipsitz, 2008). Kao što je već napomenuto u analizi, birači sa prosječno manjom izlaznošću na izbore su stanovnici slabijeg obrazovanja, manjeg dohotka, nedavno pridošli migranti i ideološki neidentificirani. U *swing* državama možemo primijetiti gotovo iste trendove, osim kod birača s manjim dohotkom. Prema Gimpel, Kaufmann i Pearson-Merkowitz (2007) razlog tome je u tome što političke stranke mogu preciznije locirati građane manjeg dohotka, dok su ostale skupine birača sa prosječno manjom izlaznošću više disperzirane u prostoru.

Također, u *swing* državama puno je ujednačeniji broj glasača Demokratske i Republikanske stranke, što se manifestira i vrlo tijesnim rezultatima na izborima odnosno kompetitivnošću takvih država. Važna značajka *swing* država je i prevrtljivost, a često su upravo birači koji nemaju jasne stranačke preferencije oni koji čine prevagu. Drugim riječima, u *swing* državama rezultati izbora često su vrlo različiti od izbora do izbora, a upravo su neovisni birači jedan od ključnih razloga tome. Skupina neovisni birači trenutno je najbrojnija grupa glasača u SAD-u, odnosno više je onih koji se na anketama izjašnjavaju kao neovisni glasači nego glasači jedne od dviju velikih stranaka (Pew Research Centre, 2019). *Swing* države imaju razmjerno veći broj neovisnih birača od nacionalnog prosjeka. Deset promatranih *swing* država na predsjedničkim izborima 2012. godine imale su udio neovisnih birača na izborima 33 %, dok je nacionalni prosjek iznosio 26 %. Uz to, neovisni birači u *swing* državama imaju i veću izlaznost od neovisnih birača u „sigurnim državama“ (Schultz i Jacob, 2018). Interesantno je da neovisni birači u *swing* državama više naginju podržavanju Demokratske i Republikanske stranke od neovisnih birača u „sigurnim državama“. Drugim riječima, u *swing* državama je manje pravih neovisnih odnosno „*swing* birača“ koji imaju

jednake simpatije prema Republikanskoj i Demokratskoj stranci, što se također može dobrim dijelom objasniti zbog već spomenute veće aktivnosti stranaka u *swing* državama. Uslijed te povećane aktivnosti, birači koji bi u sigurnim državama možda bili neovisni, u *swing* državama se lakše priklone nekoj stranci. Isto tako, ovaj fenomen je još izraženiji u izbornim godinama, kada je količina izbornog marketinga najveća, što dodatno potvrđuje tu teoriju (Winneg, Jamieson i Hardy, 2014).

Još jedna zanimljiva kategorija birača su i neodlučni birači. To je skupina koja prilikom predizbornih anketa još ne zna za koga će glasati ili oni koji su na izlaznim anketama odgovorili kako su tek u zadnjem tjednu prije izbora odlučili kome će dati svoj glas. I u ovom slučaju se može primijetiti veći broj neodlučnih birača u *swing* državama, posebice u elastičnim *swing* državama (Silver, 2016). Takvi birači često znaju biti prevaga u nekoj državi, a u *swing* državama gdje su Republikanska i Demokratska stranka vrlo izjednačene upravo neodlučni birači mogu svojim glasom razlikovati pobjednika od poraženog. Demografske skupine ljudi koji većinom čine neodlučne birače su mlađi glasači, žene, visoko-obrazovani i politički centristi (Hansen, Slothuus i Stubager, 2012). Zanimljivo je to da su navedene demografske skupine u pravilu više naklonjene Demokratskoj stranci, međutim neodlučni birači ne glasaju više za jednu ili drugu stranku. Primjerice, 2016. godine čak 55 % birača koji su donijeli odluku za koga će glasati u zadnjem tjednu izbora glasali su za Donalda Trumpa, a samo 36 % za Hillary Clinton (Kahn i Oliphant, 2020). No ono što možemo predvidjeti je da će većina neodlučnih birača glasati protiv trenutnog predsjednika ili kandidata iz stranke trenutnog predsjednika, uglavnom iz razloga što su bolje upoznati sa osobinama trenutnog predsjednika, a sama činjenica da su neodlučni sugerira da nisu zadovoljni njegovim radom (Panagakis, 2017). Iz tog razloga mnoge predizborne ankete griješe sa velikim postocima u *swing* državama, jer pretpostavljaju kako će neodlučni birači glasati podjednako za oba kandidata.

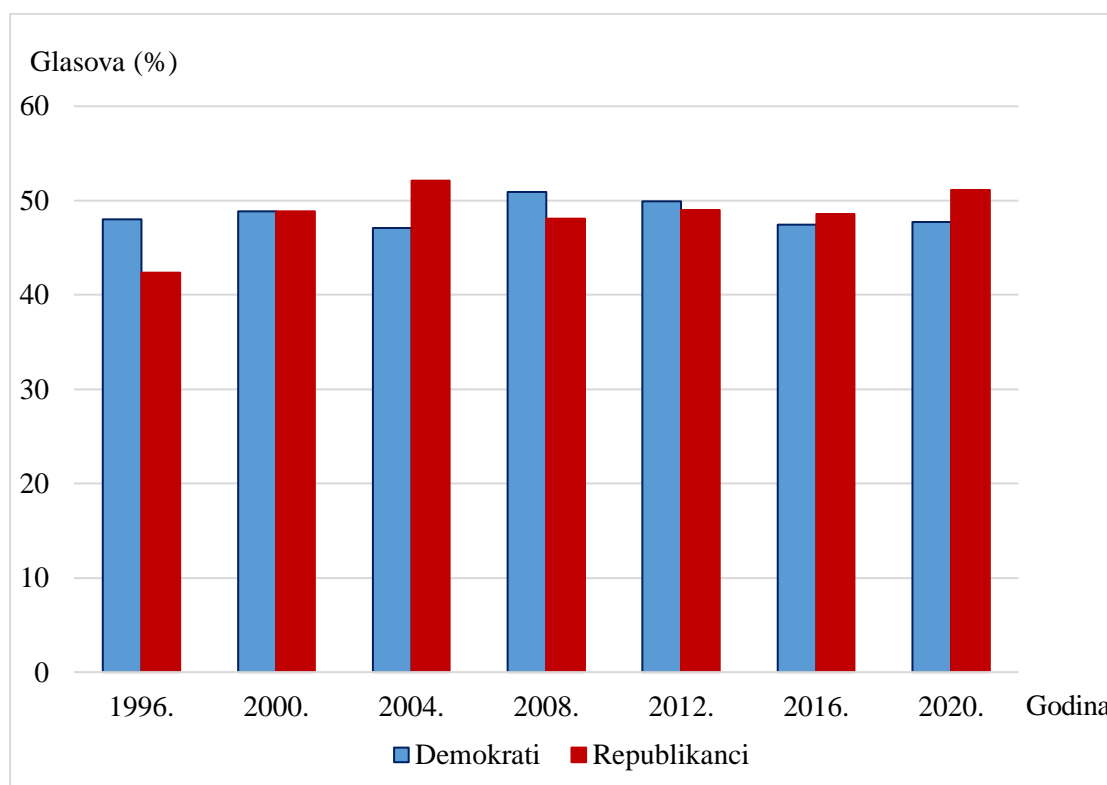
Bez obzira na navedena obilježja, svaka *swing* država, kao i sve ostale, konstantno doživljavaju neki oblik demografskih promjena. Naravno, u nekim državama taj proces će biti značajniji i bit će direktan razlog zašto neka država postaje *swing* država, no svaka država konstantno proživljava demografske promjene. U proteklim poglavljima obrađeni su utjecaji svih relevantnih demografskih faktora, a u sljedećem poglavlju govorit će se o konkretnim razlozima zbog kojih je određena savezna država *swing* država. Drugim riječima, demografske promjene se odvijaju neprestano, no nisu svugdje razlog *swing* statusa određene države.

8. Primjeri *swing* država

U poglavlju 8. promatrani su i analizirani konkretni primjeri *swing* država, odnosno deset država odabranih u poglavlju 3., a to su: Florida, Iowa, New Hampshire, Nevada, Ohio, North Carolina, Michigan, Wisconsin, Pennsylvania i Arizona.

8.1. Florida

S 29 glasova Izborničkog kolegija Florida je najveća *swing* država te ujedno i reprezentativan primjer *swing* države. U promatranom razdoblju od sedam predsjedničkih izbora šest puta je razlika između kandidata bila 5 % ili manja, šest puta je glasala za pobjednika izbora te je četiri puta glasala za različitu stranku nego na prethodnim izborima. Obzirom na to, na primjeru Floride možemo saznati mnogo o *swing* državama općenito (US election atlas 1996-2020).

Sl. 8. Rezultati predsjedničkih izbora u Floridi od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Od 1968. godine do 1996. godine Florida je samo jednom glasala za demokratskog kandidata na predsjedničkim izborima. Međutim, prednost Republikanaca se konstantno smanjivala, da bi 1996. Bill Clinton osvojio Floridu. Samim time, od 1990-ih kreće niz izrazito

kompetitivnih izbora. Najpoznatiji primjer kompetitivnosti na izborima u Floridi je već spomenuti slučaj Gorea i Busha 2000. godine, u kojem je razlika iznosila samo 537 glasova, a konačan zbroj morao je biti utvrđen na Vrhovnome sudu (Bush v. Gore, 531 U.S. 98, 2000). Što se tiče registriranih birača demokrati imaju djelomičnu prednost nad republikancima, no u posljednje vrijeme to je izgleda nedostatno jer republikanci osvajaju većinu predsjedničkih, ali i ne-predsjedničkih izbora. Biračka skupina koja je u najvećem porastu u Floridi su neovisni birači, što čini prognoziranje izbornih rezultata na Floridi još težim (Noe-Bustamante, 2020).

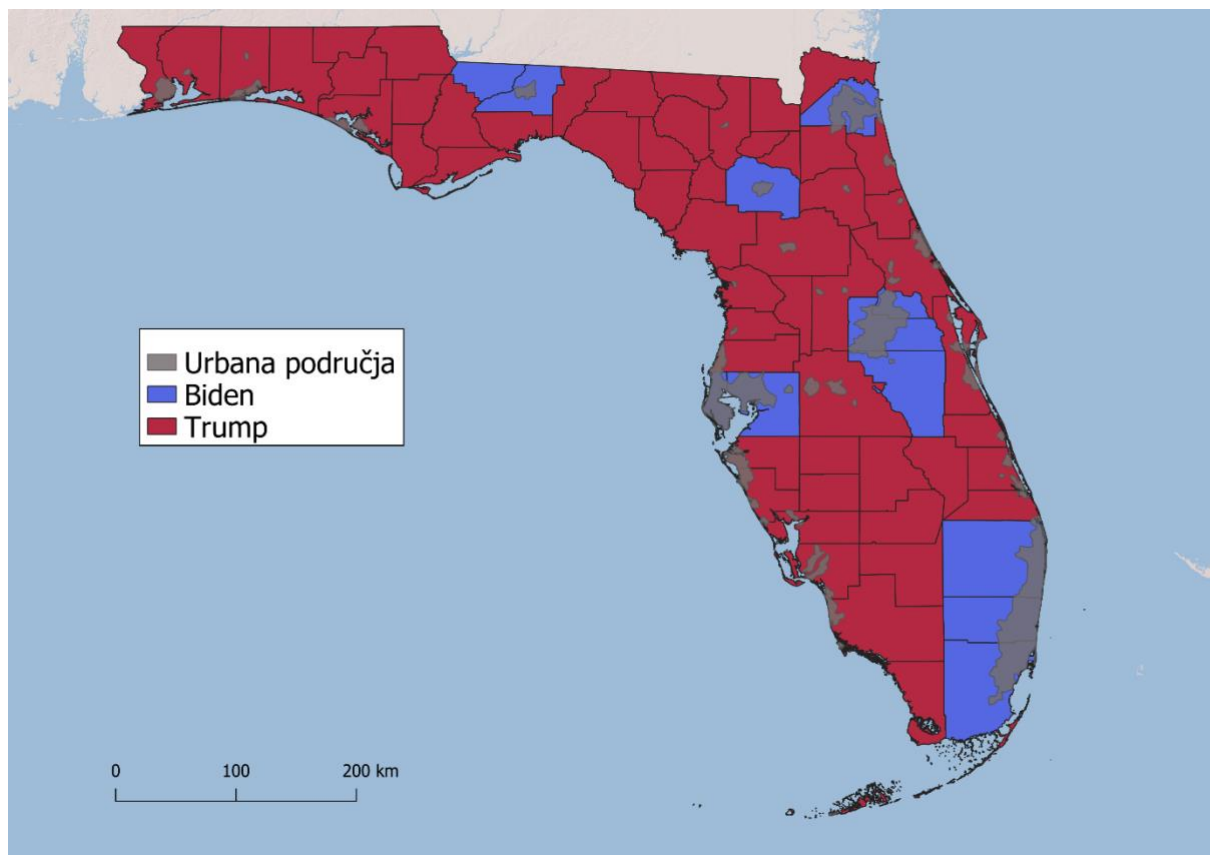
Florida je primjer demografski raznolike savezne države što duguje imigracijama tijekom 20. stoljeća. Naime, do tada je Florida bila slabo naseljena i nerazvijena, no tijekom 20. stoljeća doživjela je nagli rast stanovništva, postavši četvrtom najvećom saveznom državom u SAD-u. Nakon Drugog svjetskog rata imigracija se intenzivira, da bi 1960-ih i 1970-ih godina Florida imala demografsku strukturu sličnu današnjoj, ne računavši strmovit porast hispanoameričke populacije u zadnjih nekoliko desetljeća. Liberalni stanovnici s istočne obale SAD-a, koji su se uglavnom doseljavali na jugoistočnu obalu Floride, zadržali su naviku glasanja za Demokratsku stranku, a suprotno njima brojni umirovljenici donijeli su značajnu podršku za republikance (Shelley, 2010). Ujedno, u Floridu je došao velik broj migranata sa Kube koji su u prošlosti velikom većinom glasali za Republikansku stranku. Iako i danas većinom tako glasuju, ponekad znaju promijeniti stranu. Tako je 2012. godine 48 % kubanskih Hispanoamerikanaca glasalo za B. Obamu (Bergad, 2016). Zbog geostrateškog položaja Floride u njoj su smještene brojne vojne baze. Iz tog razloga u Floridi postoji velik broj aktivnih vojnika i vojnih veterana koji većinom glasaju za Republikansku stranku (Foreman, 2018).

Tab. 5. Rasne skupine po udjelu u stanovništvu Floride po popisu 2020. godine

Rasna skupina	Udio u stanovništvu Floride (%)
bijelci	51,5
Hispanoamerikanci	26,5
Afroamerikanci	14,5
Azijati	2,9
ostali	4,6

Izvor: US Census, 2020

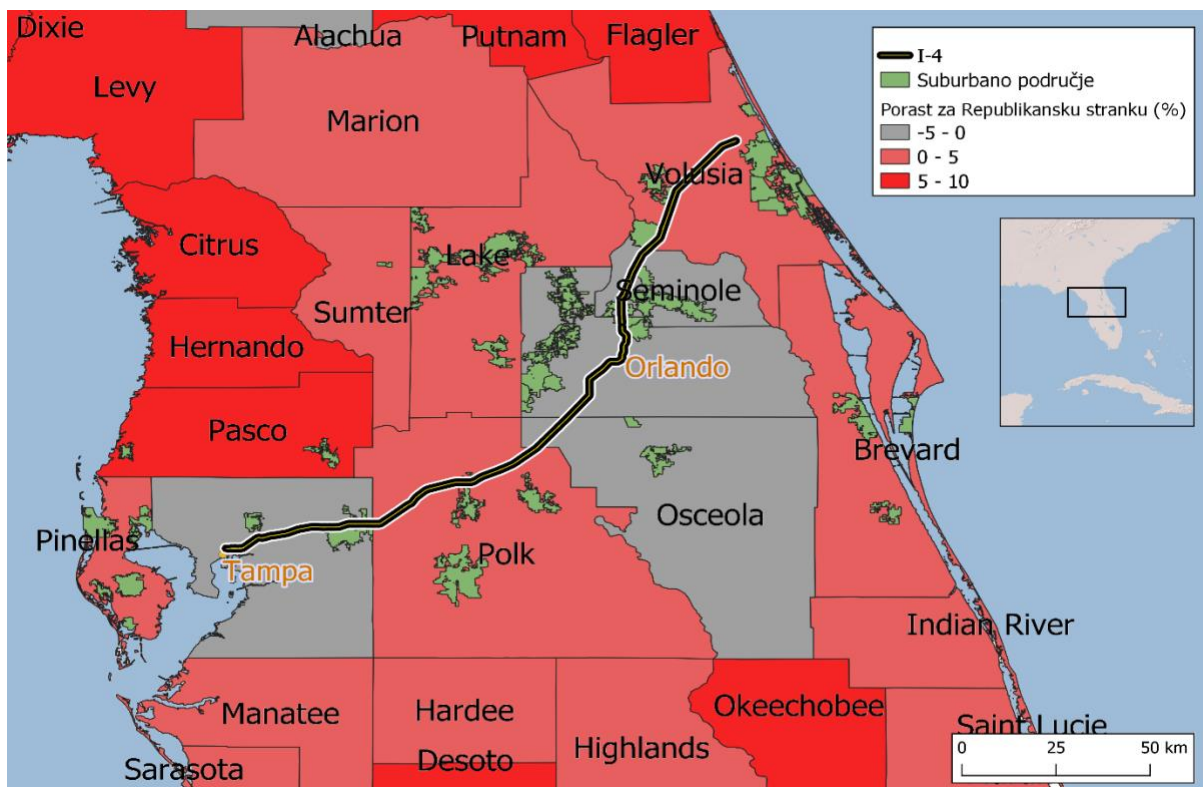
Florida je od Drugog svjetskog rata do 1990-ih većinu vremena glasala za republikanske kandidate. Ključni demografski faktor koji je doveo do *swing* statusa Floride je velik broj hispanoameričkih imigranata. Međutim, taj priljev nije bio toliko velik kao u nekim drugim savezним državama, no u slučaju Floride priljev Hispanoamerikanca poslužio je kao svojevrsni okidač. Sa trenutnih 5 milijuna stanovnika Hispanoamerikanci iznose približno 26 % populacije Floride, dok su 1990. godine činili 12,5 % populacije (tab. 5). Međutim, u nedavnoj prošlosti gotovo polovinu floridskih Hispanoamerikanaca u Floridi su činili kubanski Hispanoamerikanci koji većinski glasaju za Republikansku stranku. Danas su mnogo više zastupljeni Meksikanci i Portorikanci, koji su u prosjeku više naklonjeni Demokratskoj stranci (Bergad, 2016). Isto tako, pitanje u kojoj mjeri će u bližoj budućnosti postojati priljev novih umirovljenika u Floridu. Za sada je njihov velik udio prednost Republikanske stranke, međutim pitanje je kako će umirovljenici novih generacija glasati u budućnosti. Za sada su umirovljenicima glavna pitanja na izborima porezi te naravno pitanje mirovina. Obzirom na tradicionalno umjeren stav republikanaca u vezi poreza umirovljenici za sada u velikoj mjeri podržavaju Republikansku stranku (Colburn, 2013).

Sl. 9. Rezultati predsjedničkih izbora na Floridi 2020. godine.

Izvor: US election atlas, 2020

Prostorna distribucija glasova u Floridi prilično je konzistentna s podjelom na urbana i ruralna područja države (sl. 9). U okruzima s velikim brojem stanovnika, odnosno urbaniziranim okruzima, Demokratska stranka ima najbolje rezultate. Najviše glasova demokrati osvajaju na jugoistoku Floride, u širem području grada Miamija. Republikanska stranka ima najveću podršku u ruralnim dijelovima Floride, posebice na sjeverozapadu koji se kolokvijalno naziva „Panhandle“ (drška tave). Posljednjih nekoliko izbora republikanci su ostvarili nadprosječno dobar rezultat u suburbanim područjima. To je dijelom zato što su to starija suburbana područja koja ne proživljavaju naglu ekspanziju. Najveća razlika u glasovanju 2016. u odnosu na 2012. godinu zabilježena je u prostoru središnje Floride, odnosno u širem području gradova Orlando i Tampa uz cestu „I-4“. Upravo je to prostor s mnogo suburbanih područja koja su donijela prevagu Trumpu 2016. i 2020. godine (Foreman, 2018).

Sl. 10. Promjena postotka glasova za Republikansku stranku u odnosu na izbore 2012. godine u okruzima središnje Floride na predsjedničkim izborima 2016. godine

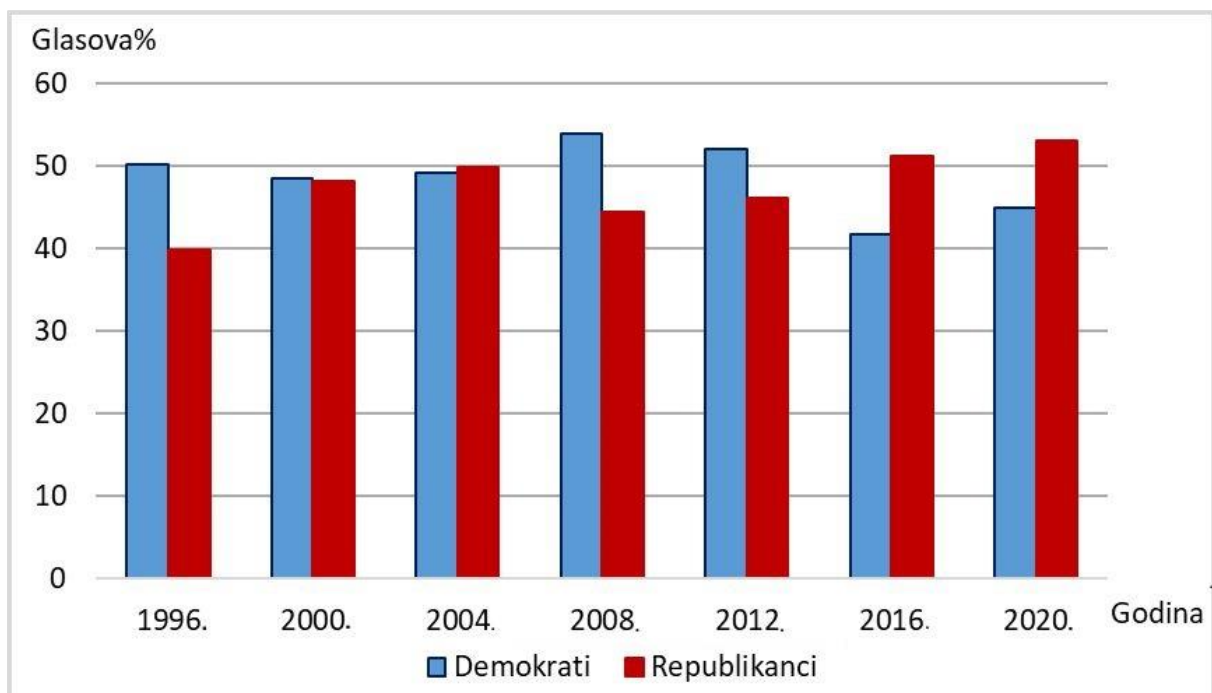
Izvor: US election atlas, 2016

Zbog svoje specifične i heterogene demografske strukture Florida će još neko vrijeme ostati *swing* država. Iako republikanci trenutno osvajaju predsjedničke i većinu ne-predsjedničkih izbora, osvajaju ih s vrlo malom razlikom, tako da je i dalje vrlo teško prognozirati ishod

izbora. Zbog velikog broja glasova izbornika predsjednički kandidati ulažu velike iznose i mnogo vremena u kampanji na Floridi, što dodatno čini ovu državu kompetitivnom.

8.2. Iowa

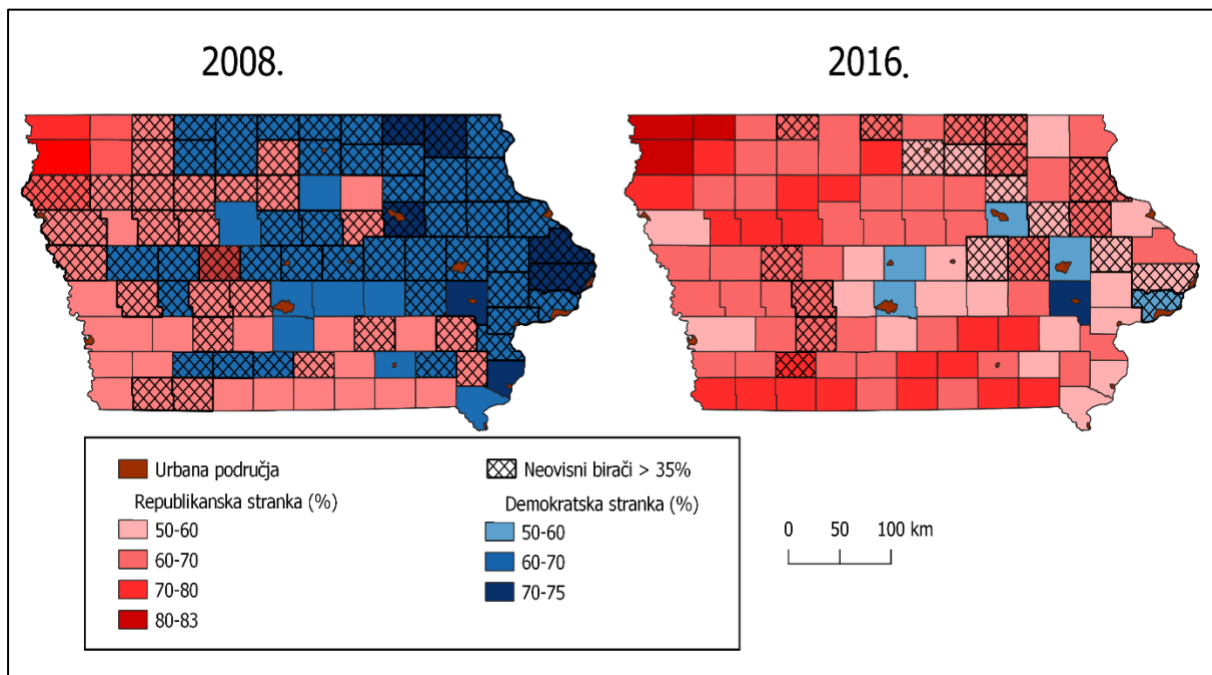
Iowa je jedan od primjera elastične *swing* države. Njena demografska slika je prilično monolitna, a bijelci čine čak 86 % populacije. Dakle, ključni *swing* faktor u Iowi nije heterogena rasna slika. U prošlosti je Iowa glasala većinom za konzervativne kandidate, stoga je od 1960-ih do 1980-ih glasala većinom za Republikansku stranku. Taj niz je prekinut neočekivanom pobjedom Michaela Dukakisa 1988. godine te od tada počinje *swing* status Iowe (Hoffman i Larimer, 2018). Na predsjedničkim izborima u promatranom periodu Iowa je nekoliko puta promijenila stranku. Ono što je posebno zanimljivo je raspon kojom su te dvije stranke pobjeđivale. Primjerice Barack Obama je 2008. godine pobijedio sa čak 8,2 % prednosti, dok je Donald Trump na izborima 2020. godine pobijedio u Iowi sa čak 9,5 % prednosti (sl. 11). Dakle, razlike između najveće pobjede demokrata i republikanaca je čak 17,7 %.

Sl. 11. Rezultati predsjedničkih izbora u Iowi od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Obzirom na prilično homogenu rasnu strukturu ključan demografski faktor u Iowi je podjela na urbani i ruralni dio države te koncentracija neovisnih birača u istima. Naime, većina okruga na zapadu te savezne države su dominantno ruralni, dok je istok mnogo urbaniziraniji. To se očitava i u njihovoj glasačkoj strukturi stoga su istočni krajevi države pretežito demokratski. Međutim, istočni predio države je područje s natprosječnom količinom neovisnih birača, koji su stoga skloni mijenjaju izbornih preferencija.

Sl. 12. Prostorna distribucija glasova u Iowi na predsjedničkim izborima 2008. i 2016. godine

Izvor: US election atlas 2008. i 2016.

Na izborima 2008. godine demokratski kandidat Barack Obama pobijedio je na istoku države gdje je većinom urbano stanovništvo. Međutim, ono što je specifično za Iowu je velik broj neovisnih birača, najčešće radnika „plavog ovratnika“ kojima je stanje ekonomije uvjerljivo najvažnije izborna pitanje. Obzirom na to, isti taj prostor većinski je 2016. godine glasao za Donalda Trampa, osiguravši mu pobjedu u toj saveznoj državi. Ujedno je u Iowi došlo do pada udjela neovisnih birača (sl. 12) što naslućuje kako bi Iowa mogla postati sigurna republikanska država u budućnosti. To dokazuje i činjenica kako je na izborima 2020. godine izlaznost u Iowi bila najveća u povijesti, a iako to načelno ide u korist Demokratskoj stranci, republikanci su napravili još bolji rezultat nego 2016. godine (Green, 2021).

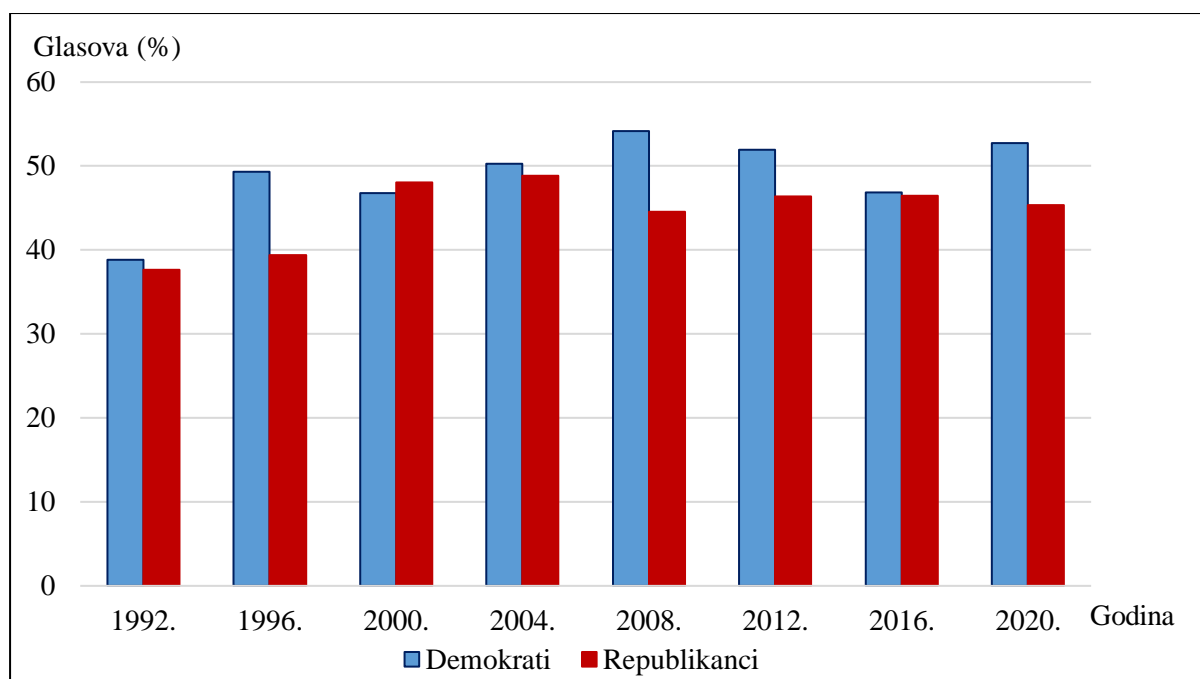
Dakle, trenutno je Iowa više naklonjena Republikanskoj stranci. Osim pobjede na izborima 2016. i 2020. godine, republikanci su ostvarili dobar rezultat i na izborima za Kongres 2018.

godine. Na izborima 2020. Republikanska stranka ostvarila je još bolji rezultat nego 2016. godine. Iako je demokratski kandidat Joe Biden uspio osvojiti neke urbane i suburbane okruge koje je osvojio Trump 2016. godine, nije u njima ostvario značajnu prednost. Trump je ostvario iznimno dobar rezultat u ruralnim krajevima koji mu je uz par gubitaka naseljenijih okruga donio pobjedu veću od 2016. godine (Green, 2021). Obzirom na navedene trendove, bilo koji rezultat osim pobjede republikanskog kandidata 2024. godine bio bi iznenađenje, no do tad Iowa svakako zaslužuje status *swing* države.

8.3. New Hampshire

New Hampshire jedna je od prvih 13 kolonija te kao takva ima dugu izbornu povijest. Ima približno 1,3 milijuna stanovnika te donosi četiri glasova Izborničkog kolegija. Spada pod slabije naseljene savezne države sa gustoćom stanovništva od 56 stanovnika po četvornom kilometru (Encyclopedia Britannica, n.d.).

Do 1990-ih New Hampshire je bila tradicionalno republikanska država. Od kraja Drugog svjetskog rata do 1992. godine jedini demokratski kandidat koji je pobijedio u New Hampshireu na predsjedničkim izborima bio je Lyndon Johnson 1964. godine. Nakon 1992. godine i pobjede Billa Clintona trend se pomiče u korist Demokratske stranke. Od 1996. godine republikanski kandidat pobijedio je u New Hampshireu samo 2000. godine, međutim, ono što New Hampshire čini *swing* državom je izrazita kompetitivnost na gotovo svakim izborima, usprkos trendu pobjede demokrata (sl. 13).

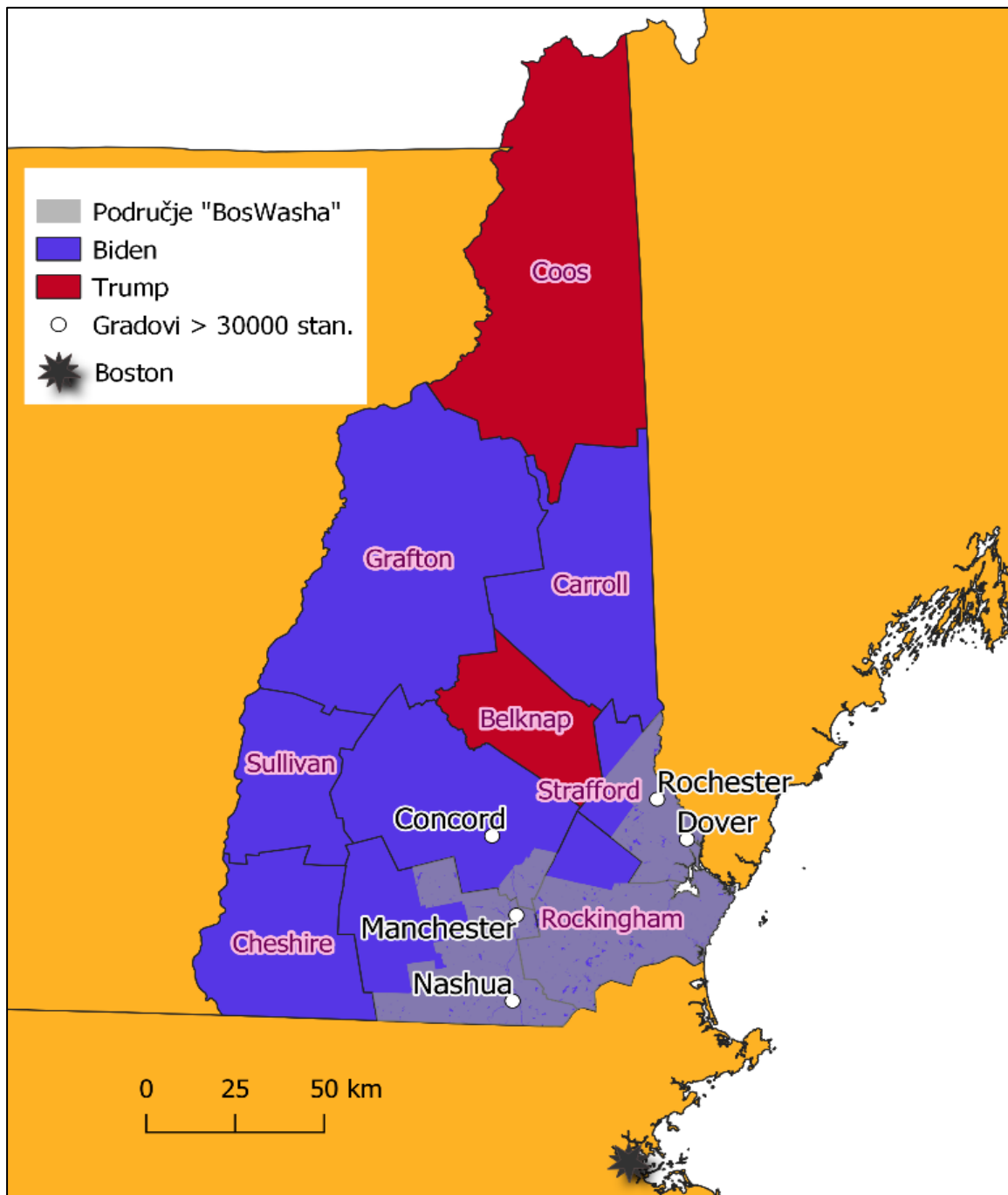
Sl. 13. Rezultati predsjedničkih izbora u New Hampshireu od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Slično kao i Iowa, New Hampshire ne duguje svoj *swing* status heterogenoj demografskoj slici. Približno 90 % stanovnika New Hampshirea su bijelci. Iako i u New Hampshireu možemo zamijetiti trend porasta rasnih i etničkim manjina ne možemo ni približno to smatrati glavnim razlogom *swing* statusa te savezne države (Duane, Stuart i Daniell, 2021). Velike razlike u podržavanju stranaka kroz vrijeme te demografska kompozicija New Hampshirea nalažu kako je riječ o elastičnoj *swing* državi.

Obzirom na promjenu izbornih preferencija, možemo zaključiti kako je u New Hampshireu došlo do demografskih promjena, međutim, te promjene nisu bile etničkog karaktera. Naime, od 2000. do 2010. godine populacija New Hampshirea se povećala za 80 000 stanovnika. Iako je taj porast sličan trendu nacionalnog prosjeka, dosta je veći od trenda u Novoj Engleskoj. Specifičnost New Hampshirea je što se taj broj nije povećao vanjskom već unutarnjom migracijom. Većina doseljenog stanovništva doselila se iz susjedne savezne države Massachusetts. Doseljenjem nešto urbaniziranijeg i liberalnijeg stanovništva promijenilo se i glasačko tijelo te je od gotovo sigurne republikanske države New Hampshire postao *swing* državom (Johnson, 2012). Isto tako, osim migracije, velik utjecaj imala je i urbanizacija. Boston, glavni grad Massachusettsa, svojim širenjem doveo je do toga da su neki gradovi u južnom dijelu New Hampshirea praktično postali predgrađa Bostona (sl. 14).

Zbog toga se dogodila transformacije glasačkih preferencija stanovnika takvih područja, odnosno određena svjetonazorska liberalizacija istih (Scala, 2018).

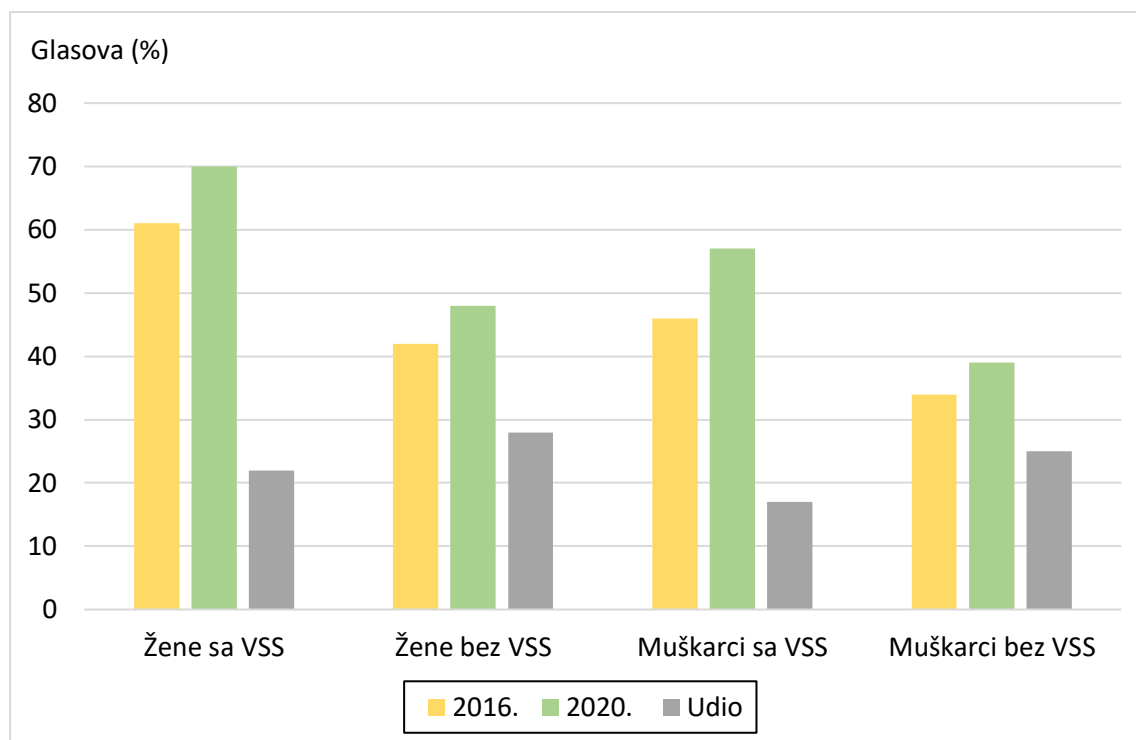

Sl. 14. Prostorna distribucija glasova na predsjedničkim izborima u New Hampshireu 2020. godine

Izvor: US election atlas, 2020

Demografski New Hampshire možemo podijeliti na četiri glasačke skupine. Muškarce bez fakultetske diplome, žene s fakultetskom diplomom, muškarci s fakultetskom diplomom i

žene bez fakultetske diplome. Prve dvije od navedenih skupina prilično su homogene u glasačkom smislu, dok su dvije potonje jedan od najvažnijih razloga *swing* statusa New Hampshirea.

Sl.15. Postotak glasova za Demokratsku stranku određenih skupina birača u New Hampshireu na predsjedničkim izborima 2016. i 2020. godine

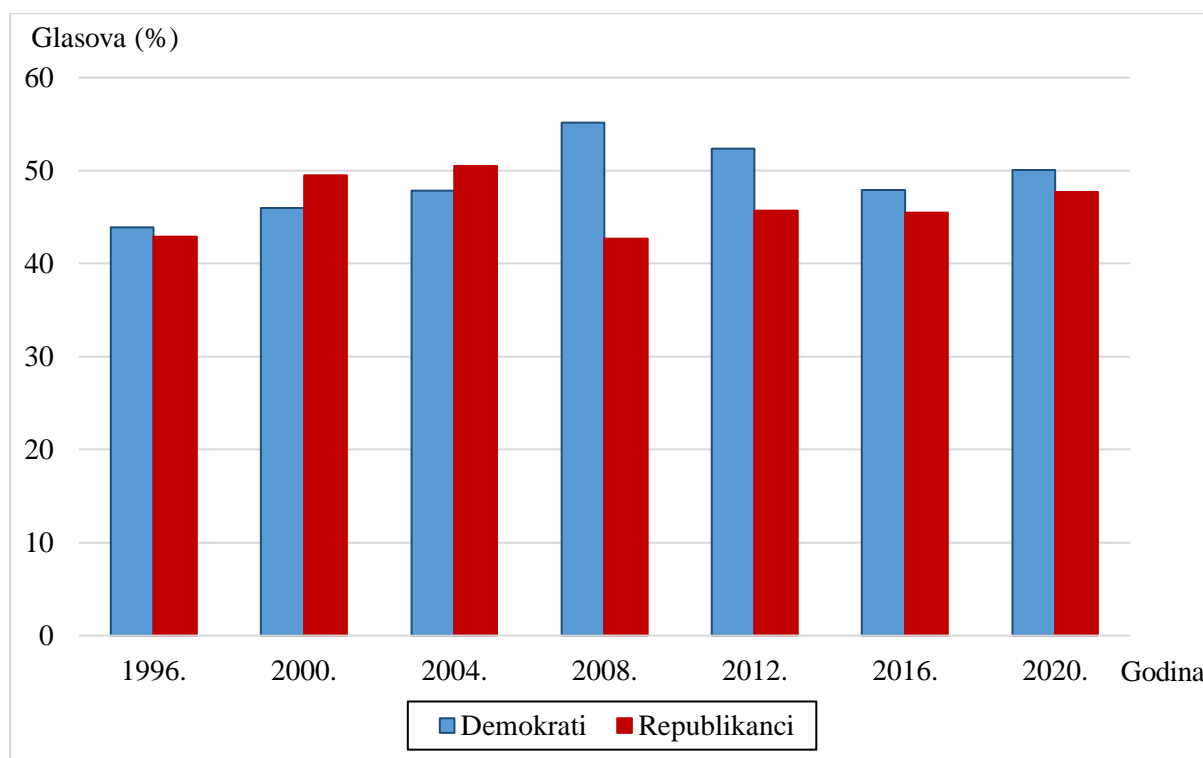
Izvor: CNN Exit polls, 2016 i 2020

Žene sa i bez fakultetske diplome značajno više glasale su za Demokratsku stranku, no ključna razlika je u tome što žene bez fakultetske diplome čine veći udio u stanovništvu New Hampshirea, te ponekad većinski glasaju za demokrate a ponekad za republikance. Slična je situacija i sa muškarcima sa fakultetskom diplomom, koji su također 2016. većinski glasali za Republikansku stranku, a 2020. godine za demokrate. Muškarci bez fakultetske značajno više podržavaju republikanske kandidate (Sl. 15.).

Obzirom na to kako se New Hampshire ne mijenja rapidno, teško je očekivati neke veće promjene koje bi uzrokovale prestanak *swing* statusa New Hampshirea. Jedina opasnost za Republikansku stranku je još izraženiji rast „BosWasha“ koji bi donio dobar rezultat demokratima u tim eventualnim novim urbanim područjima.

8.4. Nevada

Još jedna u skupini „klasičnih“ *swing* država je i Nevada koja je isto tako proživjela veliku demografsku transformaciju tijekom 20. stoljeća. Iako se po nedavnim rezultatima izbora može zaključiti kako Nevada glasa gotovo uvijek za Demokratsku stranku, brojni pokazatelji upućuju da će Nevada u bližoj budućnosti zadržati status *swing* države. Kroz prošlost Nevada je bila poznata kao „zvonar“ izbora, odnosno često je glasala upravo za pobjednika izbora. Od kada je postala savezna država Nevada je 32 od 40 puta glasala za pobjednika izbora (Lacour, 2016). U razdoblju 1970-ih i 1980-ih Nevada je, sukladno demografskim faktorima, glasala većinom za republikanske kandidate. No značajnim porastom stanovništva 1990-ih došlo je do heterogenosti rasne i ideološke strukture stanovništva te je Nevada postala *swing* državom (Damore i Gill, 2018).

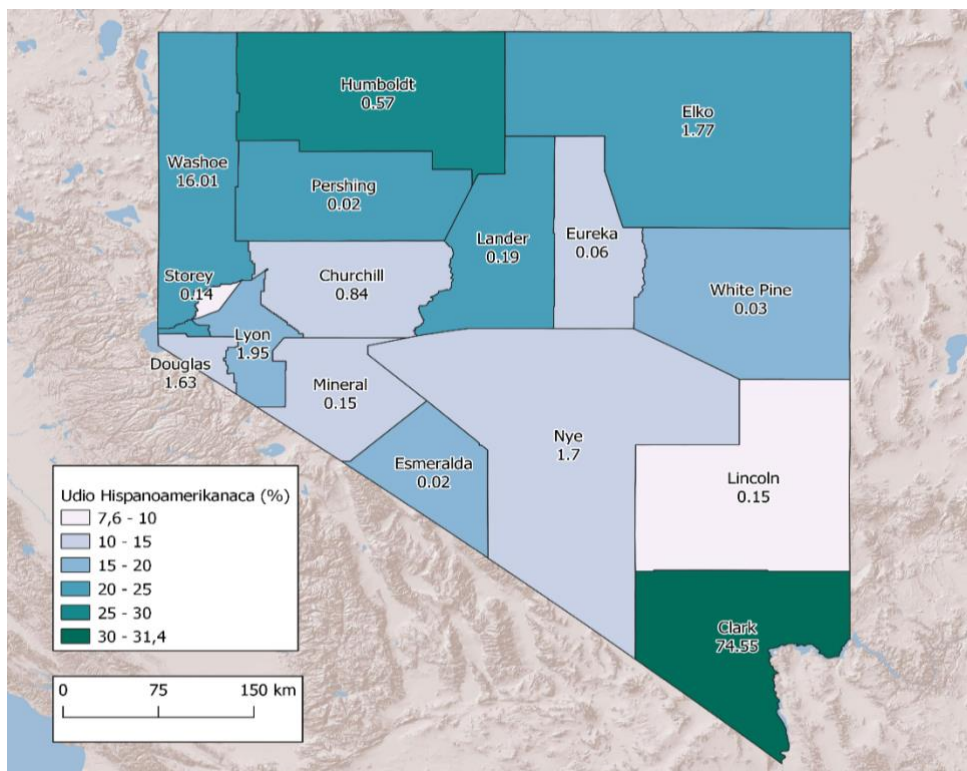
Sl. 16. Rezultati predsjedničkih izbora u Nevadi od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Prednost Republikanske stranke u Nevadi počela se topiti 1990-ih godina te je od republikanskih kandidata u promatranom vremenskom obuhvatu samo George Bush uspio pobijediti u Nevadi u svoja dva predsjednička mandata. Najveća razlika kojom je

demokratski kandidat osvojio izbore bila je 2008. godine, kada je Barack Obama imao čak 12,5 % prednosti na Mittom Romneyem. No, glavno obilježje predsjedničkih izbora u Nevadi svakako je izrazita kompetitivnost (sl. 16).

Svoj demografski uzlet Nevada počinje nakon 1950-ih. U toj fazi postaje važna turistička destinacija. Dolazi velik broj imigranata koji su u potrazi za poslom, zbog bolje ekonomske situacije u Nevadi nego u ostatku SAD-a (Damore i Gill, 2018). Najveći demografski porast Nevada proživljava od 1990-ih godina kada sa 1,2 milijuna stanovnika dolazi do 3,1 milijuna stanovnika po zadnjem popisu iz 2020. godine. Uslijed tih promjena Nevada postaje država u kojoj bijelci ne čine većinu. Po popisu iz 1990. godine bilo je 10 % Hispanoamerikanaca dok ih je danas približno 28 %. Uz njih Afroamerikanci čine 8 %, a Azijci 7 % stanovništva (US Census, 2020).

Sl. 17. Porast udjela Hispanoamerikanaca u Nevadi po okruzima od 2000. do 2020. godine

Izvor: US Census, 2000 i 2020

Prostorna distribucija Hispanoamerikanaca nije jednolika diljem Nevade. Najviše su koncentrirani u Clark okrugu dok su u većini ostalih, ruralnih dijelova, slabije naseljeni. Izuzetak je okrug Humboldt koji, iako slabo naseljen i ruralan, ima veću koncentraciju Hispanoamerikanaca od prosjeka savezne države (sl. 17). Međutim, ono što treba uzeti u obzir pri analizi je prostorna distribucija udjela stanovništva Nevade. Naime, Clark i Washoe

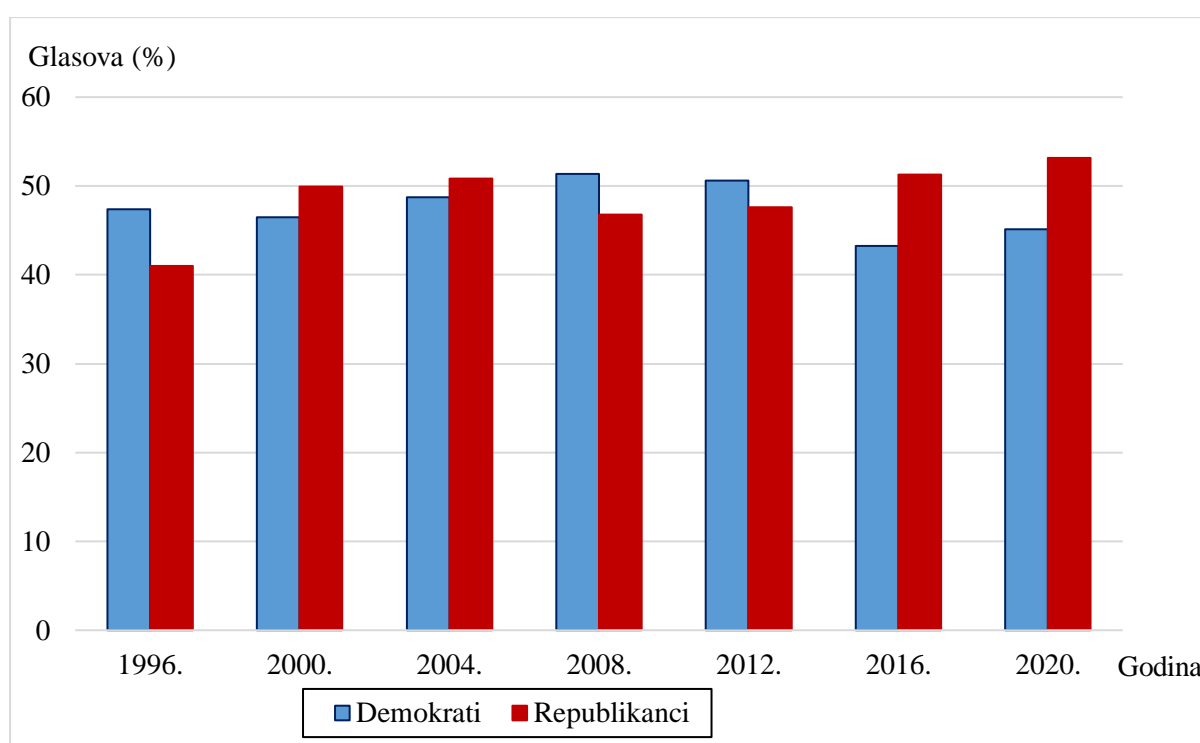
okruzi ukupno iznose čak 90 % populacije Nevade. U okrugu Clark nalazi se najveći grad Nevade Las Vegas, a najveći grad u okrugu Washoe je Reno (US Census, 2020). Prostorna distribucija glasova za Demokratsku stranku izrazito korelira sa udjelom Hispanoamerikanaca te sa rasporedom urbanog stanovništva. Demokrati su ostvarili pobjedu 2016. godine pobijedivši samo u dva okruga: Clark i Washoe i to sa vrlo malom razlikom, što govori o važnosti ta dva najnaseljenija okruga. Republikanci imaju puno bolji rezultat u ruralnim, slabije naseljenim okruzima (US election atlas, 2016).

Ono što je znakovito za Nevadu je velika razlika u glasovima na predsjedničkim i ostalim izborima. Iako su Hispanoamerikanci i inače više periferni glasači u Nevadi je taj fenomen još izraženiji. Primjerice, 2014. godine, samo dvije godine nakon velike pobjede Baracka Obame u Nevadi, republikanci su osvojili gotovo sve važne političke funkcije u Nevadi. Na tim izborima čak 425 tisuća glasova manje nego 2012. godine bilo je u okrugu Clark. Drugim riječima, kada građani okruga Clark ne izađu u velikom broju na izbore demokrati nemaju šanse za dobar rezultat u Nevadi (Damore i Gill, 2018).

Iako demografski trendovi sugeriraju kako će Nevada u budućnosti biti sigurna demokratska država, Nevada je još uvijek *swing* država. Iako je demokratski kandidat Joe Biden pobijedio u Nevadi još uvjerljivije od Hillary Clinton, još uvijek postoje neke naznake kako će Nevada ostati *swing* država. Primjerice, i predsjednički izbori 2016. i 2020. godine imali su nadprosječnu izlaznost u Nevadi. Dogode li se uskoro predsjednički izbori sa manjom izlaznošću republikanci će ponovno imati dobre šanse u Nevadi. Isto tako, u Nevadi je zabilježen porast broja neovisnih glasača što može dovesti do daljnje kompleksnosti (Damore i Gill, 2018). Već rezultati izbora 2022. godine mogli bi dati neke rezultate koji idu u korist Republikanske stranke, sudeći po dosadašnjim trendovima manje izlaznosti na nepredsjedničkim izborima. Još jedan faktor koji bi mogao ići u korist Republikanske stranke je već spomenuti fenomen kod Hispanoamerikanaca, koji u kasnijim generacijama sve više glasaju za Republikansku stranku.

8.5. Ohio

Jedan od najpoznatijih „zvonara“ američkih predsjedničkih izbora gotovo oduvijek je bila država Ohio. Već spomenuti izraz „Kome ide Ohio njemu ide i država“ doista se pokazao točnim u većini slučajeva. Uz to, Ohio donosi velik broj glasova Izborničkog kolegija te je stoga često bio presudna država koja je činila razliku između pobjednika i poraženog (Hoffman i Larimer, 2018). Ohio je smješten u regiji Srednjeg zapada. Trenutno je sedma savezna država po broju stanovnika u SAD-u te nosi 18 glasova Izborničkog kolegija (US Census, 2020).

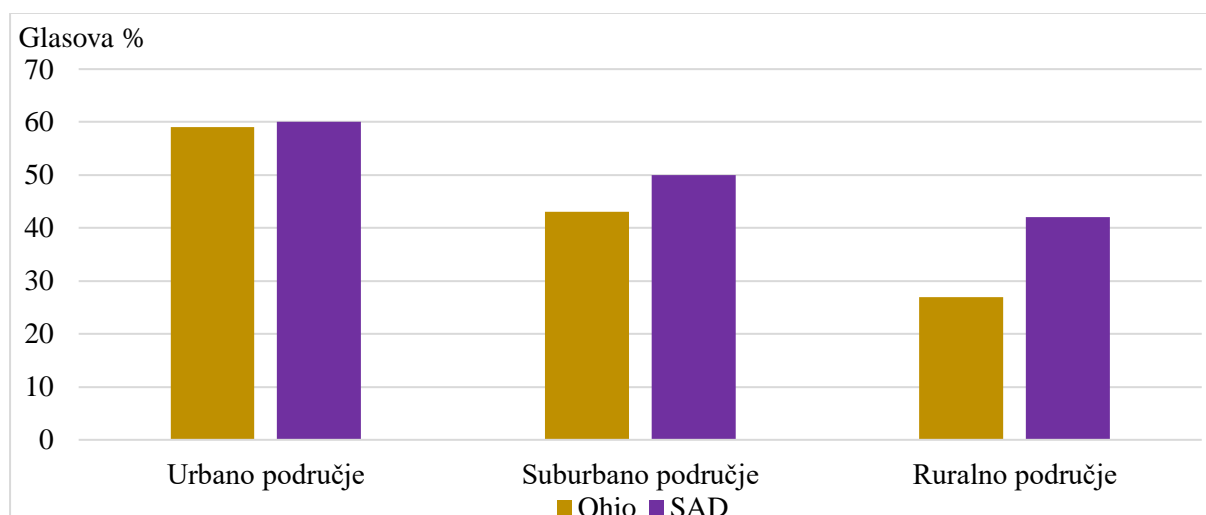
Sl. 18. Rezultati predsjedničkih izbora u Ohiou od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Svoju tradicionalnu priklonjenost pobjedniku izbora Ohio je nastavio i u promatranom vremenskom razdoblju te je glasao za pobjednika izbora svaki put, osim 2020. godine. U posljednja dva predsjednička izbora Ohio se priklonio znatno snažnije Republikanskoj stranci (sl. 18). Predsjednički izbori 2020. godine na kojima Joe Biden nije pobijedio u Ohiou, ali je postao predsjednik su anomalija. To je prvi takav slučaj od 1960. godine (Zito, 2021). Zbog velikog broja glasova Izborničkog kolegija i njegove izrazite kompetitivnosti Ohio je i odličan primjer „države bojišnice“. Primjerice, 2004. godine Ohio su oba predsjednička

kandidata posjetila čak 41 put nakon predizbora, a taj se broj povećao na 50 puta u 2008. godini (Fahey, 2021).

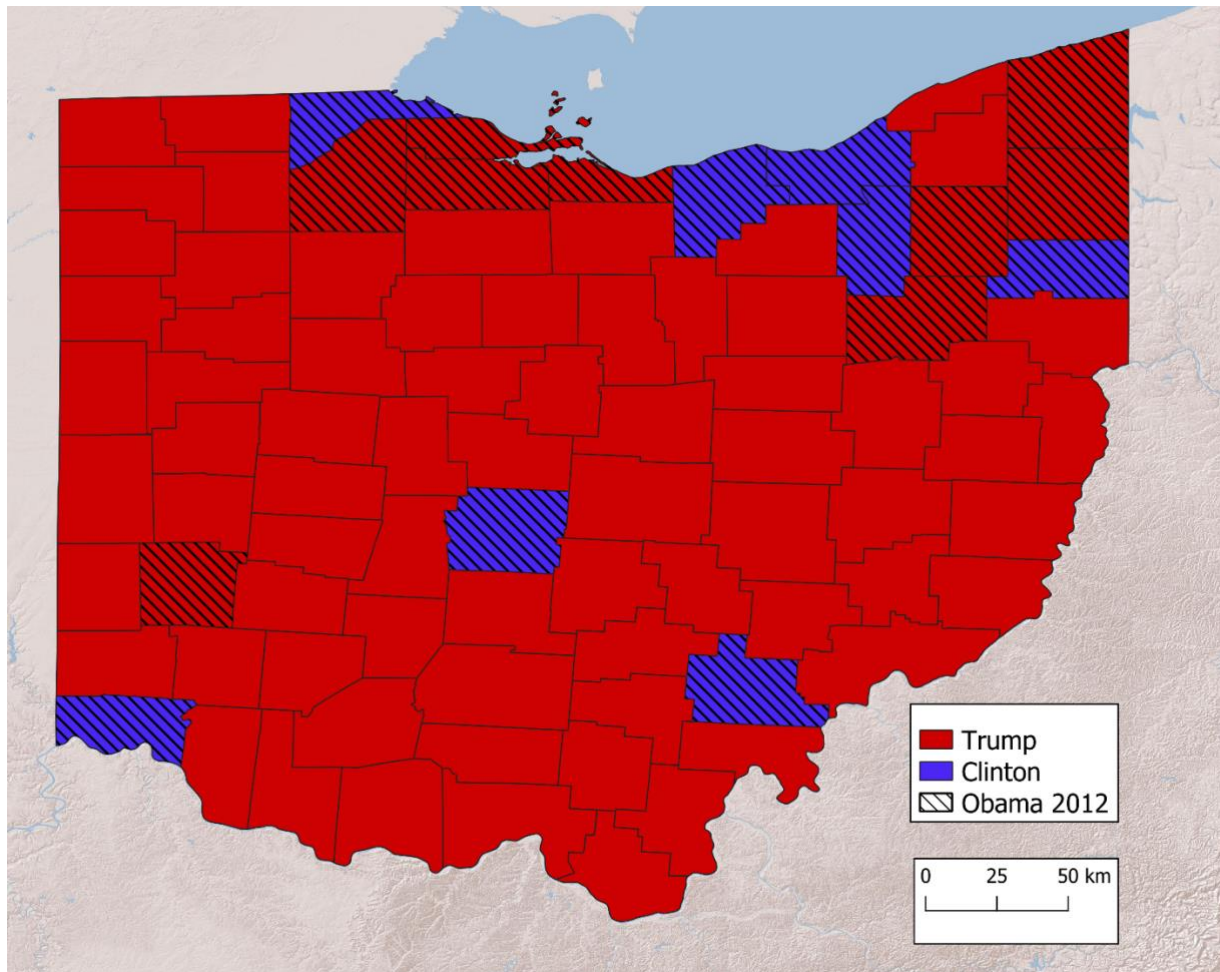
Demografski Ohio nije toliko heterogen kao ostatak SAD-a, međutim nije ni homogen kao što je primjerice New Hampshire. Većina stanovnika Ohia su bijelci, njih 80 %, a sljedeća najveća rasna skupina su Afroamerikanci sa 8 %, koji se useljavaju u Ohio najviše nakon Drugog svjetskog rata. Na ostale rasne skupine otpada samo nekoliko postotaka stanovništva. Pretpostavlja se da će rast stanovništva u Ohiou usporiti, prvenstveno zbog manje imigracije. U tom bi se slučaju broj glasova Izborničkog kolegija smanjio, čime bi Ohio postao nešto manje značajan u kontekstu predsjedničkih izbora (US Census, 2020). Trend koji je najočitiji u Ohiou u posljednja dva izborna ciklus jest porast podrške Republikanskoj stranci. Iako se taj trend može protumačiti kao nagli zaokret, analiza ruralno-urbane podjele Ohia daje drugačiju sliku. Naime, Ohio nije toliko urbanizirana država kao većina velikih saveznih država SAD-a. Samim time, proces sve veće izraženije podrške Demokratskoj stranci u urbanim područjima i sve većoj podršci Republikanskoj stranci u ruralnim područjima nije toliko utjecao na Ohio, jer je njezina stopa urbaniziranosti prilično konzistentna u novijoj povijesti, iako ta stopa raste za većinu SAD-a. Samim time, razloge slabijeg rezultata Demokratske stranke 2016. i 2020. godine treba prije svega tražiti u manjem udjelu te rastu urbane populacije u Ohiou nego u većini ostalih država. Uz to, demokrati u urbanim i suburbanim područjima Ohia bilježe slabije rezultate nego što je prosjek SAD-a (Fahey, 2021).

Sl. 19. Udio glasova po urbanim, suburbanim i ruralnim područjima za Demokratsku stranku na predsjedničkim izborima u Ohiou 2020. godine

Izvor: CNN Exit Poll 2020

Jedan od razloga pada podrške Demokratskoj stranci je smanjenje broja zaposlenih u industriji. Naime, radnici „plavog ovratnika“ koji su radili u industriji većinski su glasali za Baracka Obamu 2008. i 2012. godine, no od tada industrija u SAD-u slabi te je mnogo radnika ostalo bez zaposlenja, stoga su isti radnici većinski glasali za Republikansku stranku 2016. godine (Trende, 2018). Velik broj okruga u kojima je pobijedio Barack Obama 2012. godine okrenuo se na izborima 2016. republikanskom kandidatu (sl. 20.). Ti okruzi su upravo oni u kojima velik udio stanovništva čine nekadašnji industrijski radnici.

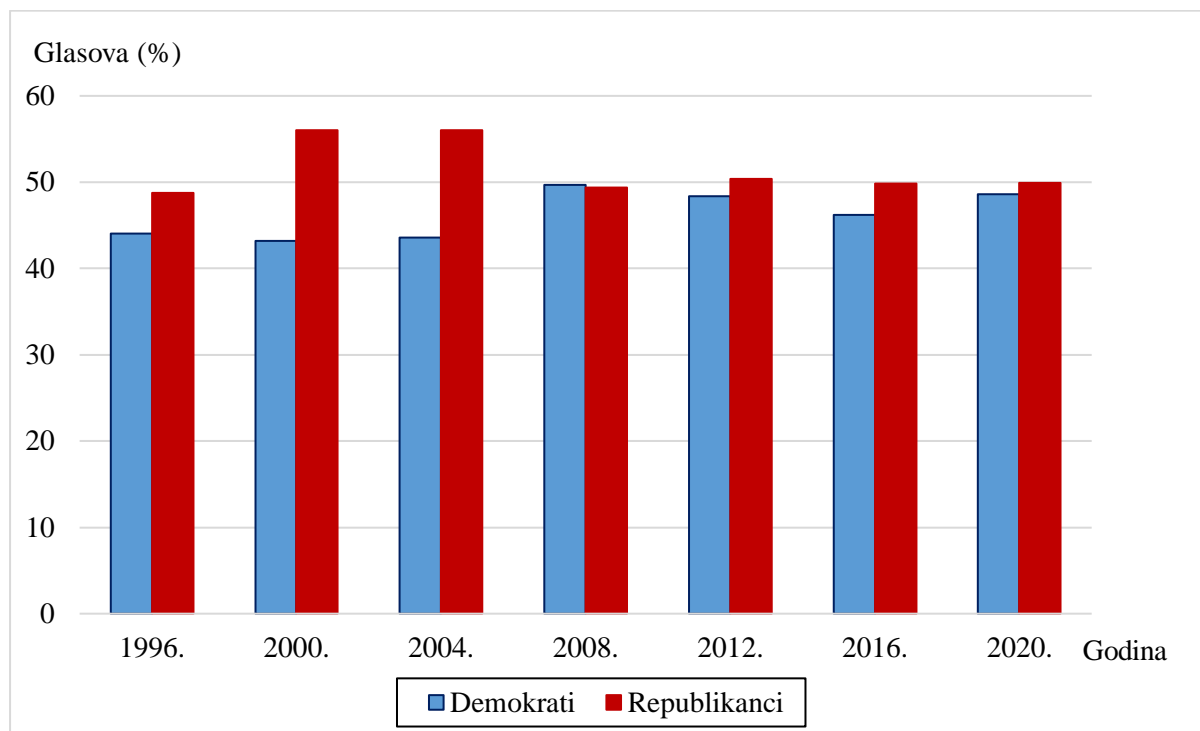
Sl. 20. Rezultati predsjedničkih izbora u Ohiou 2016. godine

Izvor: US election atlas, 2020 i 2012

Neki analitičari smatraju kako će Ohio, iz razloga što više nije demografski sličan prosjeku SAD-a, prestati biti država „zvonar“ (Hampton, 2020). Na taj način, nastave li se ovakvi trendovi glasanja, Ohio bi mogao prestati biti *swing* država i postati sigurna republikanska država.

8.6. North Carolina

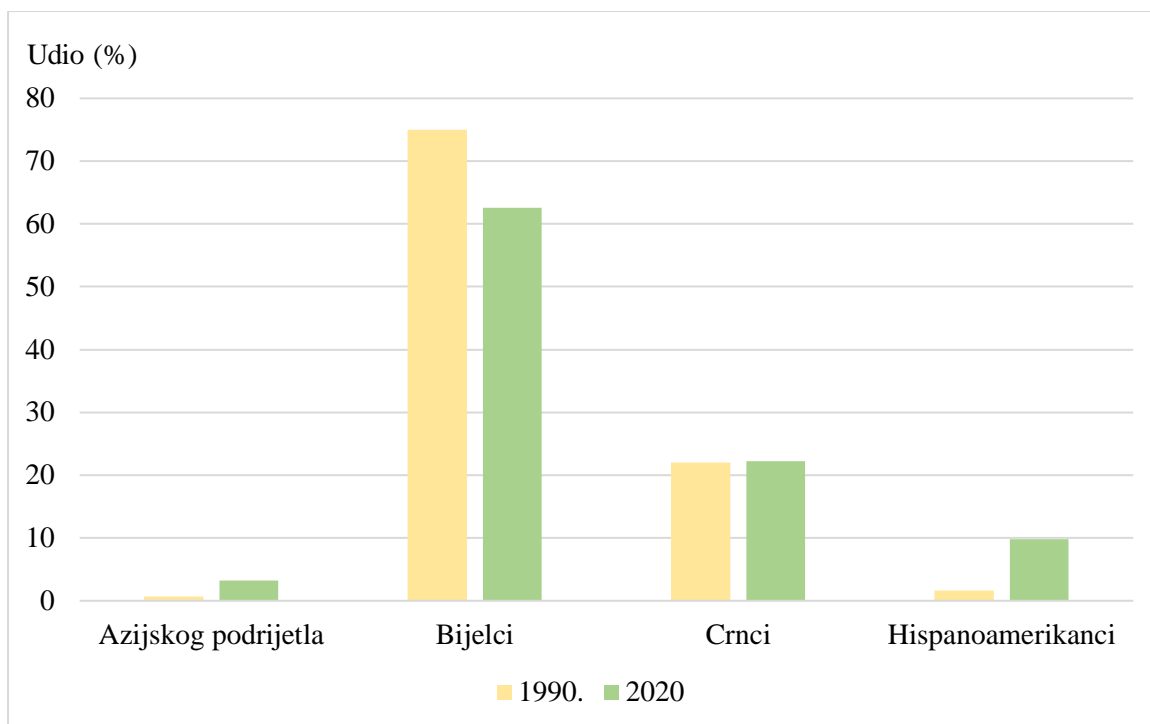
North Carolina jedna je od 13 prvih kolonija te 9. država po broju stanovnika u SAD-u, što joj donosi 15 glasova Izborničkog kolegija. Smještena je na istočnoj obali SAD-a te je dio regije Juga. Trenutno ima 10,5 milijuna stanovnika te zbog toga i velik broj glasova Izborničkog kolegija (US Census, 2020). Zbog toga i njezinog statusa *swing* države jedna je od najvećih „država bojišnica“ predsjedničkih izbora.

Sl.21. Rezultati predsjedničkih izbora u North Carolini od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

U periodu nakon Zakona o pravima birača North Carolina je glasala za Republikansku stranku sve do 2008. godine. Jedina iznimka je bila pobjeda Jimmyja Cartera 1978. godine. Bez obzira na to, bilo bi pogrešno zaključiti kako se radi o sigurnoj republikanskoj državi jer su gotovo svi izbori u promatranom periodu bili kompetitivni- čak pet puta je rezultat predsjedničkih izbora bio unutar 5 %. (sl. 21) Također, demokrati su i u periodu kada su republikanci pobjeđivali na predsjedničkim izborima ostvarivali dobre rezultate na izborima za Kongres i na izborima za guvernera (Cooper i Knotts, 2018).

Sl. 22. Udjeli rasnih skupina u strukturi North Caroline 1990. i 2020. godine

Izvor: US Census 1990 i 2020

Status *swing* države North Carolina prvenstveno duguje svojoj heterogenoj rasnoj strukturi. Zbog robovlasničke povijesti North Carolina je oduvijek imala velik udio Afroamerikanaca u svojem stanovništvu. Od 1996. godine taj broj se nije značajno mijenjao i iznosi 22 %. Međutim, današnji udio bijelaca je mnogo manji nego 1990. godine, u vrijeme kada je North Carolina redovito glasala za republikance. Razlog tome je povećanje udjela Hispanoamerikanaca i Amerikanaca azijskog podrijetla koji su se doselili u North Carolinu u potrazi za poslom. Zbog migracija u proteklih trideset godina udio bijelaca danas iznosi 63 %. To je, uz urbanizaciju, dovelo do *swing* statusa North Caroline (Cooper i Knotts, 2018).

Bijelci u North Carolini glasaju u velikoj mjeri za Republikansku stranku. Tako su na izborima 2020. godine u čak 66 % slučajeva glasali za Trumpa, dok je prosjek SAD-a iznosio 58 %. Dakle, možemo zaključiti kako je bjelačko stanovništvo North Caroline, koji su većinom evangelisti, snažnije naklonjeno Republikanskoj stranci. S druge strane, Afroamerikanci u North Carolini još su snažnije glasali za demokratskog kandidata Joea Bidena- čak njih 92 %. Udio bijelaca u cjelokupnom SAD-u i u North Carolini približno je isti, međutim udio Afroamerikanaca u North Carolini gotovo je duplo veći od nacionalnog prosjeka. Zbog toga možemo zaključiti da u slučaju slabije izlaznosti afroameričkog

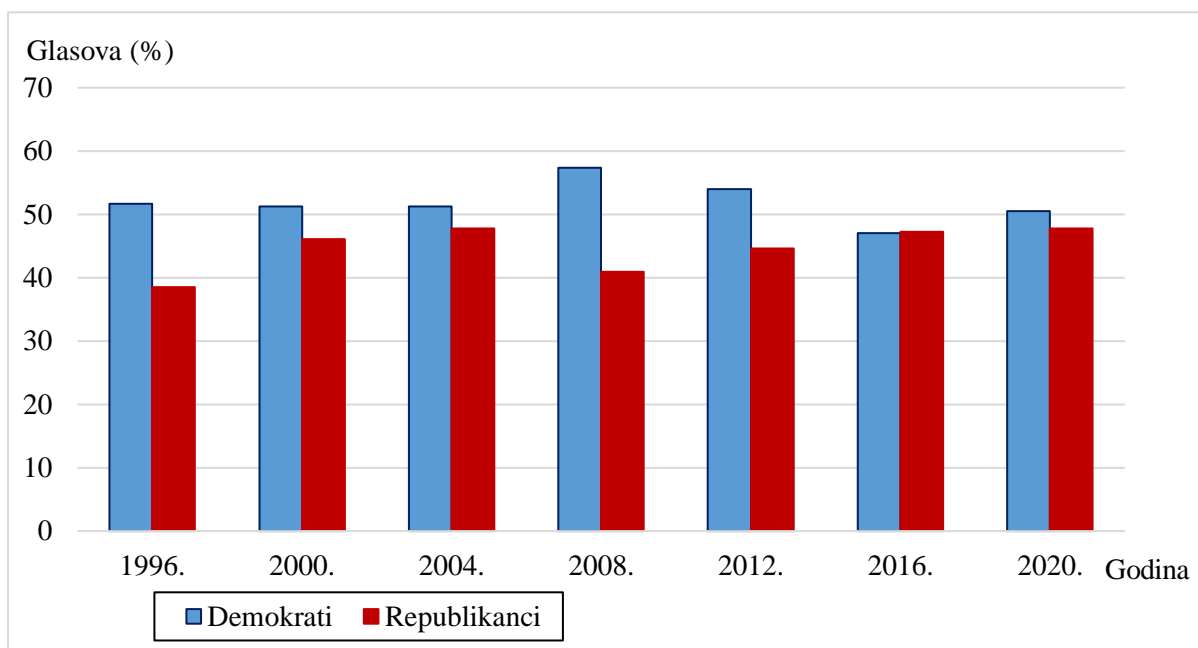
stanovništva šanse demokratima opadaju. Godine 2008. Afroamerikanci su činili 22 % birača, dok su 2016. godine činili 17 %, što je uvelike i razlog dobrog rezultata republikanaca.

Uz to, dodatni faktor je porast broja neovisnih birača. Početkom promatranog vremenskog razdoblja North Carolina imala je jedan od najmanjih udjela neovisnih birača u SAD-u, dok je ta brojka danas mnogo bliže nacionalnom prosjeku. Iako je taj trend rasta neovisnih birača zabilježen u gotovo cijelom SAD-u, u North Carolini je taj broj naglo porastao. To je dijelom i zato što se većina imigranata registrirala takvima (Hood and McKee, 2010). Zbog svega navedenog možemo zaključiti kako je North Carolina neelastična *swing* država. Na predsjedničkim izborima ne odskaka značajno od nacionalnog prosjeka, iako je iznimno kompetitivna. Iako je broj neovisnih glasača u North Carolini porastao i dalje je manji od prosjeka SAD-a te je i dalje glavni uzrok *swing* statusa North Caroline rasna heterogenost stanovništva.

Prema svemu sudeći North Carolina će u bližoj budućnosti i dalje imati *swing* status. Trendovi upućuju kako će stanovništvo rasti u skladu sa prosjekom SAD-a te kako će povećavati broj urbanog stanovništva i rasnih manjina (US Census Bureau, 2009). Iako trenutno više naginje Republikanskoj stranci, zbog navedenih demografskih promjena, ne bi bilo čudno da demokratski predsjednički kandidat pobijedi u North Carolini.

8.7. Michigan

Ne tako davno Michigan je smatran sigurnom demokratskom državom te dijelom „plavog zida“. Međutim, činjenica da je Demokratska stranka bila pobjednik na izborima od 1992. do 2012. godine maskira izrazitu kompetitivnost Michigana kroz većinu tog razdoblja. Izbori 2016. godine doveli su u pitanje je li Michigan i dalje dio „plavog zida“ i postoji li on uopće.

Sl. 23. Rezultati predsjedničkih izbora u Michiganu od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

U 1960-ima sva tri predsjednička izbora donijela su pobjedu demokratima u Michiganu. Nakon toga kreće trend glasanja za Republikansku stranku, a kandidat koji je najviše obilježio taj period jest Ronald Reagan koji je tu državu osvajao sa većim postocima nego u ostatku SAD-a. Međutim, u 1990-ima i 2000-ima demokrati pobjeđuju šest puta zaredom (Dulio i Klemanski, 2018). Od 1996. godine demokrati uglavnom osvajaju izbore s većom podrškom nego u ostatku SAD-a, sve do 2016. godine. Međutim, u tom periodu i 2000. i 2004. izbori su bili kompetitivni. Isto tako, u promatranom vremenskom obuhvatu nekoliko puta republikanci su birani za guvernera i senatora te su nekoliko puta imali većinu predstavnika u Kongresu (Dulio i Klemanski, 2018). To nam govori kako Michigan nije bio toliko suvereno demokratski kako su upućivali rezultati predsjedničkih izbora.

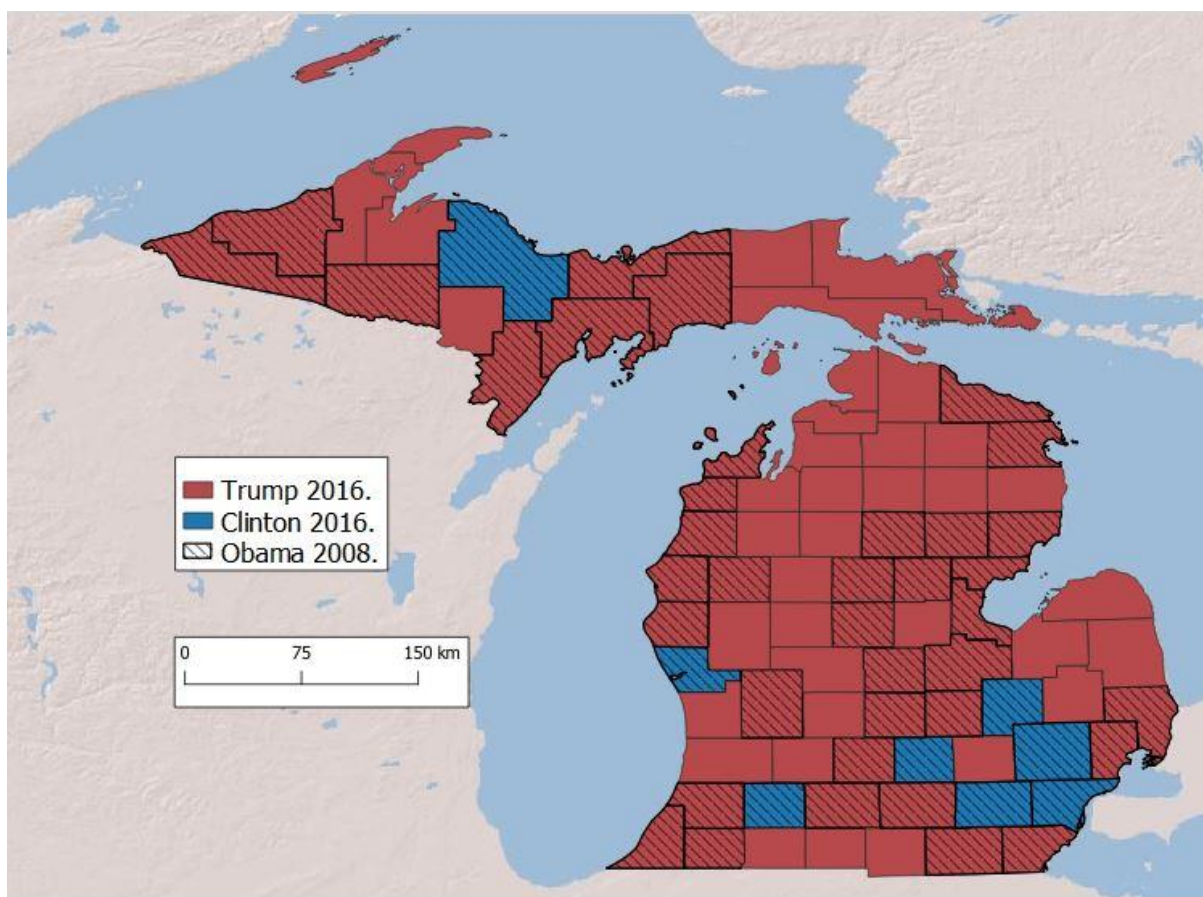
Tab. 6. Rasne skupine po udjelu u stanovništvu Michigana 2020. godine

Rasna skupina	Udio (%)
Američki domoroci	0,7
Azijski Americi	3,4
Bijelci	74,7
Afroamerikanci	14,1
Dvije ili više rasa	2,5
Hispanoamerikanci	5,3

Izvor: US Census, 2020

Michigan se nalazi u regiji Srednjeg zapada, i broj stanovnika mu se kreće oko 10 milijuna, što ga čini 10. državom SAD-a. Michigan je država u kojoj su bijelci više zastupljeni u populaciji od prosjeka SAD-a (75 %), dok je udio Afroamerikanaca sličan nacionalnom prosjeku, a udio Hispanoamerikanaca je znatno manji. Iako imaju veći udio bijelaca od nekih „sigurnih“ republikanskih država stanovništvo u Michiganu je u prosjeku više obrazovano i manje religiozno od prosjeka SAD-a. Kompleksnost glasačkog tijela Michigana pokazuju i primjeri nekoliko konzervativnijih zakona koji su izglasali 2000-ima, u periodu prevlasti demokrata, kao što je zabrana istospolnih brakova (Dulio i Klemanski, 2018).

Postoji znatna razlika između broja okruga koje je osvojio demokratski kandidat 2016. (slično kao 2020.) i 2008. godine. Trumpov rezultat pokazatelj je prevrtljivosti Michigana, ali i posljedica nekih ekonomskih trendova. Većina okruga u kojima je Trump pobijedio, a u kojima je Obama pobijedio 2008. čine većinom radnici „plavog ovratnika“. Ti birači su glasali za Trumpa iz sličnog razloga zašto su mnogi okruzi u Michiganu glasali za Ronalda Reagana nekoliko desetljeća prije (sl. 24).

Sl. 24. Rezultati glasova na američkim predsjedničkim izborima u Michiganu po okruzima 2016. naspram 2008. godine

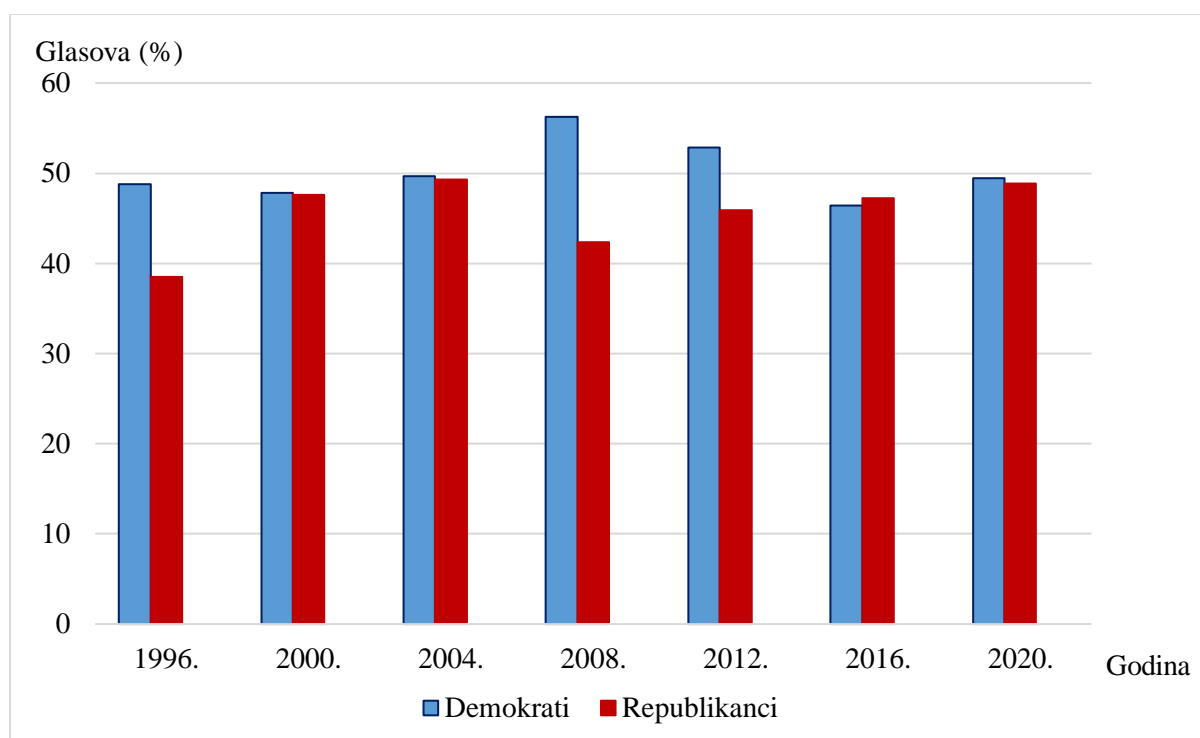
Izvor: US election atlas, 2012 i 2016

Glasači u Michiganu pozitivno su reagirali na konkretna obećanja Trampa i Reagana. Pad industrije, posebice automobilske, u Michiganu je ostavio je mnoge radnike bez zaposlenja ili sa smanjenim prihodima, a konkretna obećanja Trampa da će ukinuti trgovačke sporazume koji navodno štete stanovnicima Michigana urodila su plodom (Wadley, 2020).

Promatrajući demografske trendove možemo pretpostaviti da će Michigan nastaviti biti *swing* država. Demografske promjene odvijaju se nešto sporije u odnosu na ostale države SAD-a, tako da možemo pretpostaviti kako će faktori koji su doveli do *swing* statusa Michigana ostati nepromijenjeni neko vrijeme, što bi se i dalje trebalo manifestirati u tijesnim izborima.

8.8. Wisconsin

Još jedna od država takozvanog „Rust Belta“ koja je smatrana dijelom „plavog zida“ bila je Wisconsin. U Wisconsinu možemo primijetiti slične trendove koji su se događali i u Michiganu. Iako ima gotovo upola manje stanovnika od Michiganu, Wisconsin je sa svojih deset glasova Izborničkog kolegija i dalje značajna država u kontekstu predsjedničkih izbora.

Sl. 25. Rezultati predsjedničkih izbora u Wisconsinu od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Nakon Drugog svjetskog rata Wisconsin je često bio prevrtljiv u glasanju, iako je većinom glasao za republikanske kandidate. Oni su u 12 izbora između 1945. i 1995. godine pobijedili osam puta, a demokrati pet puta. Od 1996. godine demokrati su pobijedili u šest od sedam izbora, stoga su neki mediji iz tog razloga republikansku pobjedu 2016. godine doživjeli su kao veliki obrat, iako su većina tih demokratskih pobjeda bile su izrazito tjesne. Godine 2000., 2004. i 2020. godine demokrati su pobijedili u Wisconsinu sa prosječnom razlikom od samo 0,5 %. Također, Donald Trump je 2016. godine pobijedio samo sa 0,77 % razlike, što nam govori o izrazitoj kompetitivnosti u toj državi. Isto tako, u izborima za guvernera te za izborima za Kongres Wisconsin ima dugu povijest prevrtljivosti i kompetitivnih izbora (sl. 25.). Također, Wisconsin je jedna od država poznata po „*ticket splittingu*“, odnosno načinu glasanja u kojoj glasači na istim izborima glasaju za kandidate iz dvije velike stranke,

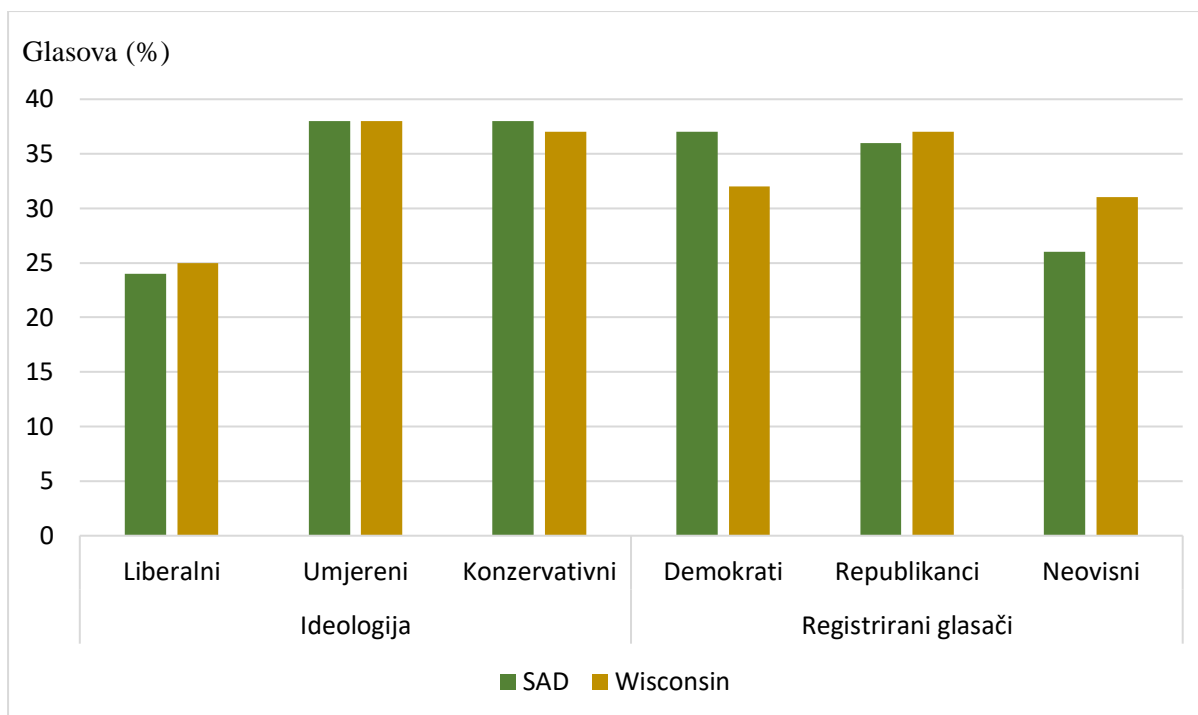
primjerice za republikanskog kandidata za guvernera te demokratskog kandidata za senatora (Rakich, 2020). Obzirom na to, Wisconsin je dugi niz godina „država bojišnica“ u kojoj kandidati jedne i druge stranke troše velike novčane i vremenske resurse. Razlog pada potpore demokratima u Wisconsinu je sličan kao i u Michiganu. Otpuštanje ili stagnacija plaća radnicima koji su bili zaposleni u nekad snažnoj proizvodnoj industriji okrenula ih je od demokrata, a Trumpova konkretna obećanja kako će vratiti poslove u Wisconsin urodila su plodom među biračima. Isto tako, padom broja radnih mjesta u industriji pala je i važnost sindikata, a oni su bili jedan od temelja demokratske prevlasti u Wisconsinu (Kraus i Weinschenk, 2018).

Tab. 7. Rasne skupine po udjelu u stanovništvu Wisconsinu prema popisu 2020. godine

Rasna skupina	Udio (%)
Azijski Amerikanci	2,74
Američki domoroci	0,77
Bijelci	81,21
Afroamerikanci	6,25
Dvije ili više rasa	1,95
Hispanoamerikanci	6,86

Izvor: US Census, 2020

Iako i Wisconsin doživljava demografske promjene i dalje izrazitu većinu stanovništva čine bijelci sa 81 %. Najveća rasna manjina su Hispanoamerikanci sa 7 % i Afroamerikanci sa 6 %, što je manje od prosjeka SAD-a (tab. 7).

Sl. 26. Udjeli birača u Wisconsinu i SAD-u po ideologiji i pripadnosti stranci na predsjedničkim izborima 2020. godine

Izvor: CNN, 2020

Važan faktor predsjedničkih izbora u Wisconsinu je velik broj neovisnih birača, koji je viši od nacionalnog prosjeka. Isto tako, ideološki profil stanovništva Wisconsinu vrlo je sličan i ukupnoj populaciji SAD-a, što ga čini dobrim „zvonarom“ u nekoliko posljednjih izbora koji su bili snažno obilježeni ideološkim pitanjima (sl. 26). Obzirom na ujednačen raspored registriranih glasača i njihove ideološke preferencije obje velike stranke smatraju da mogu pobijediti u Wisconsinu. Često se spominjala kao velika greška što Hilary Clinton nije nijednom posjetila Wisconsin u svojoj predsjedničkoj kampanji, dok ga je Trump posjetio 14 puta. Iako je teško procijeniti bi li to donijelo pobjedu Clinton možemo reći kako je procjena njene kampanje kako je Wisconsin sigurna demokratska država na temelju rezultata iz 2008. i 2012. godine bila pogreška. Ta pogreška je možda i posljedica ne shvaćanja demografskih trendova koji su upućivali na tu mogućnost.

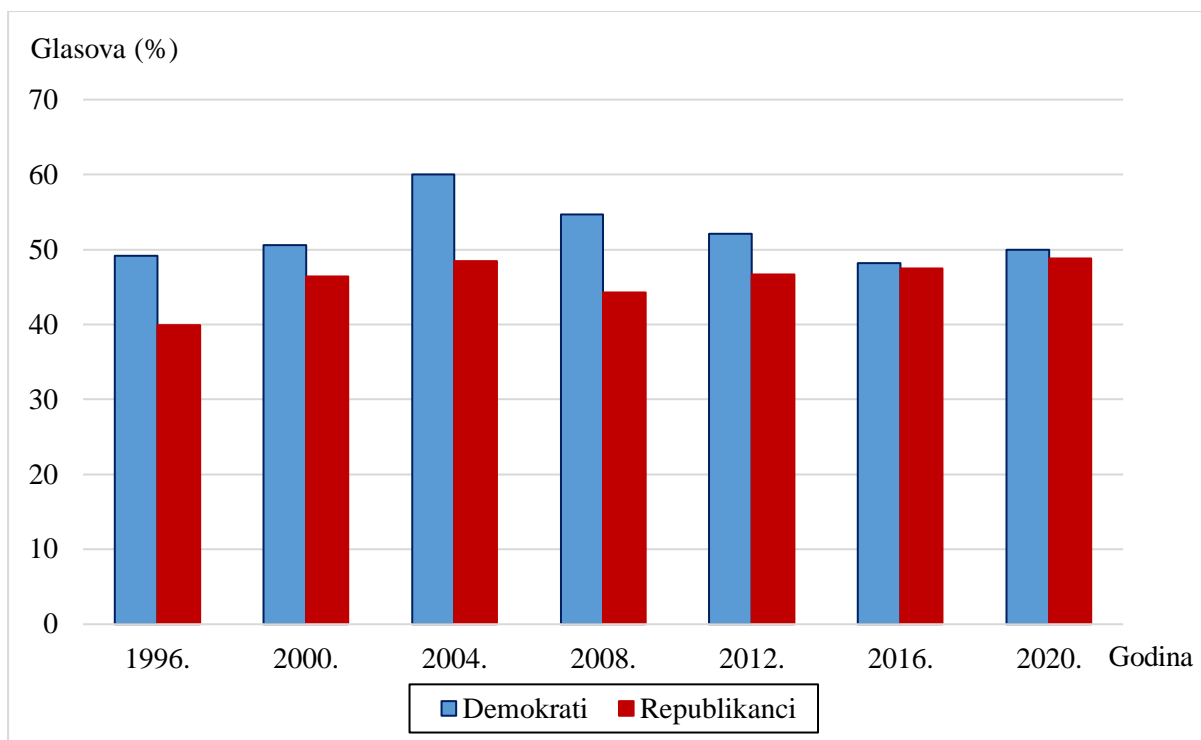
Prostorna distribucija glasovanja u Wisconsinu slična je onoj u Michiganu. Demokrati najveću potporu imaju u gradovima, a ranije su je imali i u suburbanim okruzima u kojem žive većinom radnici „plavog ovratnika“. Seljenjem industrije ti okruzi su se okrenuli republikanskom kandidatu (Kraus i Weinschenk, 2018). Iako su bijeli muškarci bez fakultetske diplome oduvijek više podržavali Republikansku stranku ta brojka se u

posljednjih nekoliko izbornih ciklusa još više povećala, u cjelokupnom SAD-u, ali još i više u Wisconsinu. Ta demografska skupina podržala je M. Romneya 2012. sa 52 %, a Trampa 2016. godine sa 56 % (Rakich, 2020). Iako su demokrati pobijedili u Wisconsinu navedeni faktori ostali su isti, već je velika izlaznost išla u korist Demokratske stranke, posebice među afroameričkim stanovništvom. Obzirom na sve navedeno možemo pretpostaviti kako će Wisconsin zadržati status *swing* države.

8.9. Pennsylvania

Pennsylvania je još jedna u nizu država koja je 2016. godine imala prekid dugogodišnjeg glasanja za demokrate. Brojni analitičari slažu se kako je upravo Pennsylvania bila ključna država za Donalda Trampa 2016. godine (Clark, 2017). Iako se i ta pobjeda nekima činila kao veliko iznenađenje, određeni demografski faktori upućivali su da bi se to moglo dogoditi. Iako se Pennsylvania ne može smatrati *swing* državom od 1996. godine, republikanci su pokušavali pridobiti Pennsylvaniju na gotovo svim promatranim izborima, dijelom i zato jer donosi čak 20 glasova Izborničkog kolegija. To dokazuje velik broj republikanskih stranačkih događaja u toj državi i prije 2016. godine (Kraus i Weinschenk, 2018). Pennsylvania je jedna od gušće naseljenih država SAD-a, sa gotovo 13 milijuna stanovnika, no zbog stagnacije broja stanovnika u posljednjim desetljećima njezin broj glasova Izborničkog kolegija polako se smanjuje. Na izborima 1976. Pennsylvania je donosila 27 glasova, 1996. godine 23 glasova, a na posljednjih tri predsjedničkih izbora samo 20 glasova (27toWin, 2022).

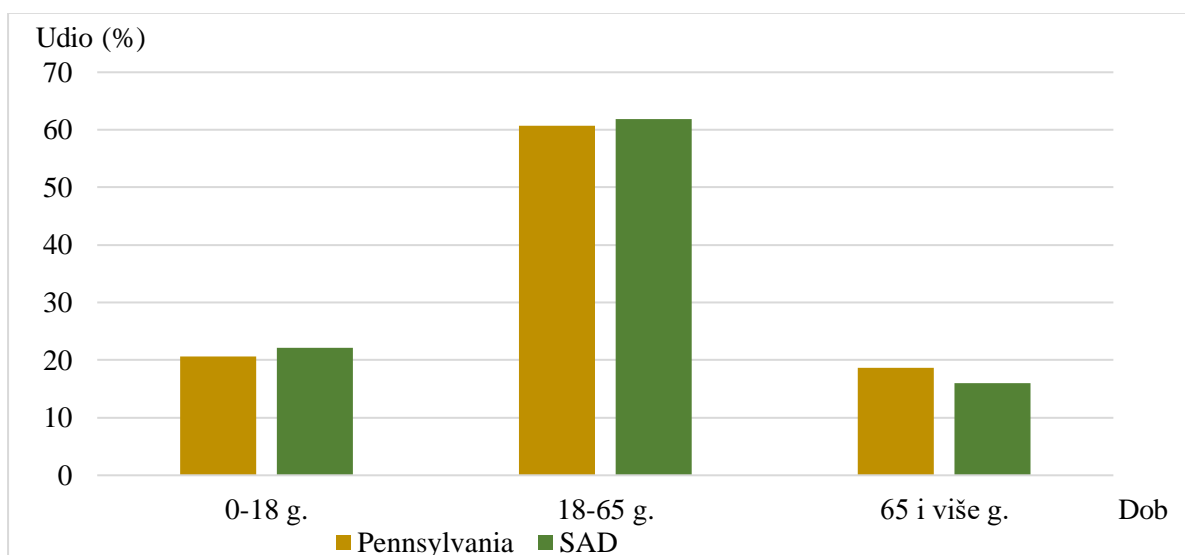
Iako su se u razdoblju nakon Drugog svjetskog rata pa do 1996. godine izmjenjivale pobjedničke stranke u Pennsylvaniji sve izbore od 1996. do 2016. godine osvojili su demokrati. Međutim, neki od tih izbora bili su izrazito kompetitivni. Godine 2000., 2004. i 2012. razlika između dva kandidata bila je manja od 5 %, a na izborima 2016. i 2020. godine navedena razlika je bila unutar 1,2 % (sl. 27). Zbog navedenog možemo zaključiti kako pobjeda republikanaca 2016. godine nije bilo toliko veliko iznenađenje.

Sl. 27. Rezultati predsjedničkih izbora u Pennsylvaniji od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

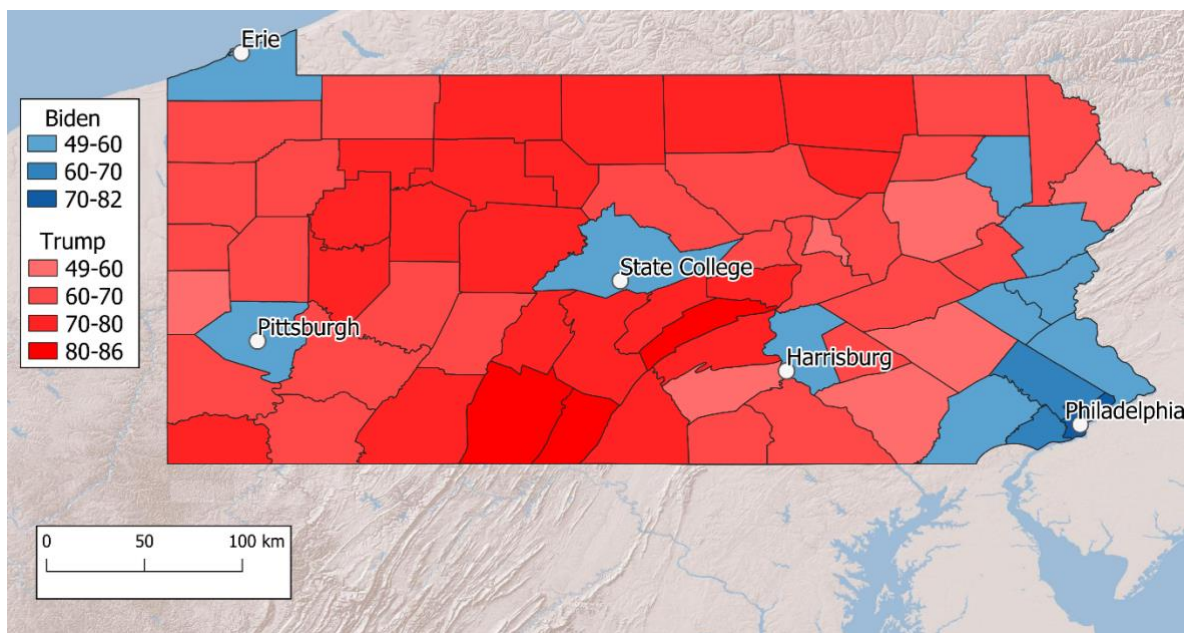
Pennsylvania ima demografsku strukturu sličnim državama Srednjeg zapada. Većina stanovništva su bijelci sa 76 %, dok su najveća rasna manjina Afroamerikanci sa 12 % te Hispanoamerikanci sa 8 % (US Census, 2020).

Sl. 28. Udio stanovnika prema dobnim skupinama u Pennsylvaniji i SAD-u 2020. godine

Izvor: US Census, 2020

Najvažniji demografski trend u Pennsylvaniji je starenje stanovništva. Stagnacija broja stanovnika posljedica je prirodnog pada, ali i negativne migracijske bilance. Pennsylvanija ima nešto više starog stanovništva nego što je prosječno u SAD-u, posebice ako je usporedimo sa nekim već analiziranim državama kao što je Nevada. Kao što je već napomenuto, starije stanovništvo sklonije je glasanju za Republikansku stranku, a i ta skupina glasača ima veću izlaznost. Na izborima 2020. godine stanovnici Pennsylvanije stariji od 65 godina, koji čine 19 % populacije činili su 28 % birača te su većinski podržali Donalda Trumpa. Navedena disproporcija iznosi devet postotnih bodova za Pennsylvaniju, a šest postotnih bodova za SAD (sl. 28). Iako je to prednost za Republikansku stranku, područja u kojima stanovnici stariji od 65 godina imaju veći udio u stanovništvu su uglavnom i područja sa padom broja stanovnika. Suprotno tome, demokrati u Pennsylvaniji najveću podršku imaju u urbanim područjima kojima broj stanovnika raste (Jacob i Borick, 2018).

Sl. 29. Prostorna distribucija glasova u Pennsylvaniji na predsjedničkim izborima 2020. godine

Izvor: US election atlas, 2020

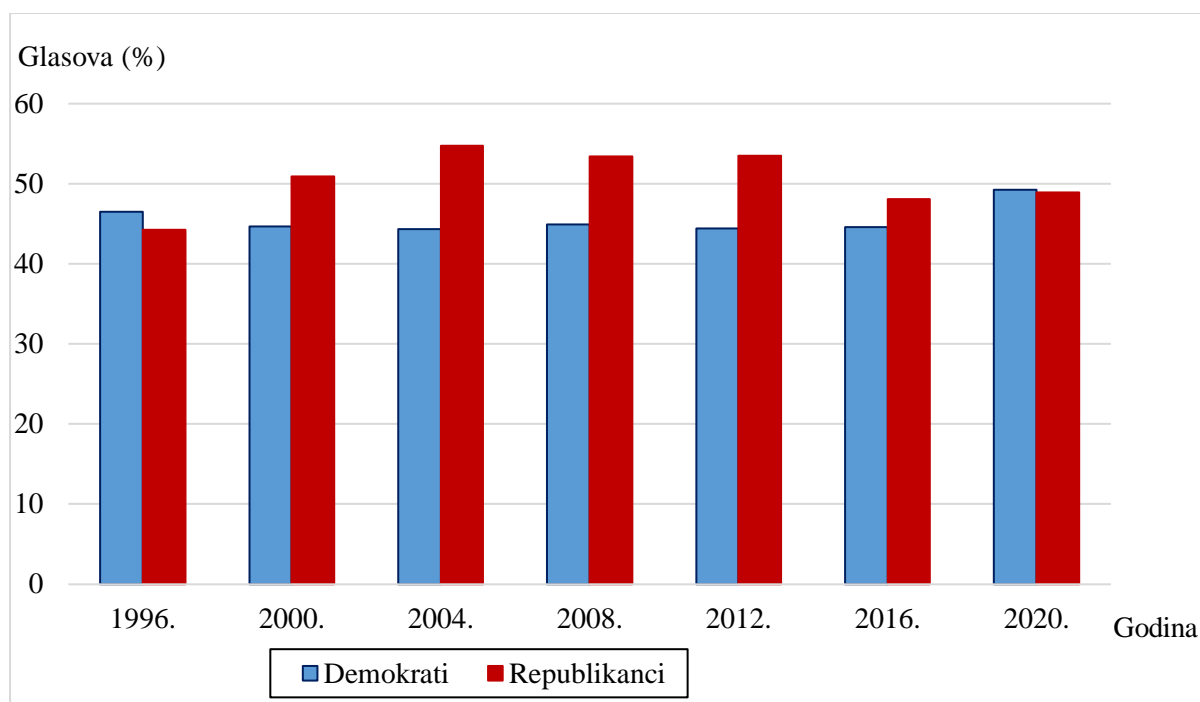
Pennsylvaniju možemo podijeliti na dvije regije: istočnu koja je po fizičkim i kulturnim obilježjima slična Novoj Engleskoj, te zapadnu koja je sličnija Srednjem zapadu. Ta podjela može se vidjeti i na prostornoj distribuciji glasova. Demokrati osvajaju najviše glasova na istoku Pennsylvanije gdje se nalazi najveći grad te države Philadelphia, te u područjima

gradova Pittsburgh i Erie na istoku. U središtu države je područje sveučilišnog grada State Collega (sl. 29). Slično kao i u državama Michigan i Wisconsin, republikanci su naspram 2008. i 2012. godine uspjeli pobijediti u okruzima gdje je većinsko stanovništvo „radničke klase“ koje je ostalo bez posla preseljenjem ili zatvaranjem industrijskih postrojenja. To je također dovelo do pada važnosti sindikata koji su tradicionalno bili presudan dio biračkog tijela demokrata (Jacob i Borick, 2018). Donald Trump je najveći preokret ostvario u okruzima Erie, Luzerne i Northampton koji su do tada bili sigurni demokratski okruzi. Upravo je u njima apsolutno gledano ostvario najveću razliku u odnosu na izbore 2012. godine. To su redom okruzi u kojima je nestala nekadašnja golema industrija čelika i ugljena, te su time u njima sindikati izgubili svoju ulogu. Sličan proces odvijao se i u savezним državama Michigan i Wisconsin kao što je već spomenuto (Clark, 2017).

Prve odgovore o izbornoj naklonosti i budućnosti Pennsylvanije dat će izbori 2022. u kojima biraju nove predstavnike gotovo svih važnih političkih položaja; senatore, guvernera i članove Zastupničkog doma (Kantack, 2021). Iako se demokrati nadaju kako je 2016. godina bila izuzetak i kako je Pennsylvania „plava“ država, demografski trendovi pružaju nadu republikancima. Trend starenja stanovništva za sada ide u prilog republikanaca, no moguće je da će blagi porast gradskog stanovništva anulirati tu prednost. Na temelju prikazanog možemo zaključiti kako će Pennsylvania zadržati svoj status *swing* države.

8.10. Arizona

Iako se Arizona nije smatrala *swing* državom u analiziranom razdoblju neki demografski trendovi nagoviještali su tu mogućnost. Svojevrsnu najavu *swing* statusa Arizona je dobila 1996. godine kada je u toj državi pobijedio Bill Clinton, kandidat Demokratske stranke. Iako se ta pobjeda tumačila kao izdvojeni slučaj, nedavni izbori su to demantirali. Uz to, rezultati nekih prijašnjih izbora su možda zavarali tijesnom postotnom razlikom.

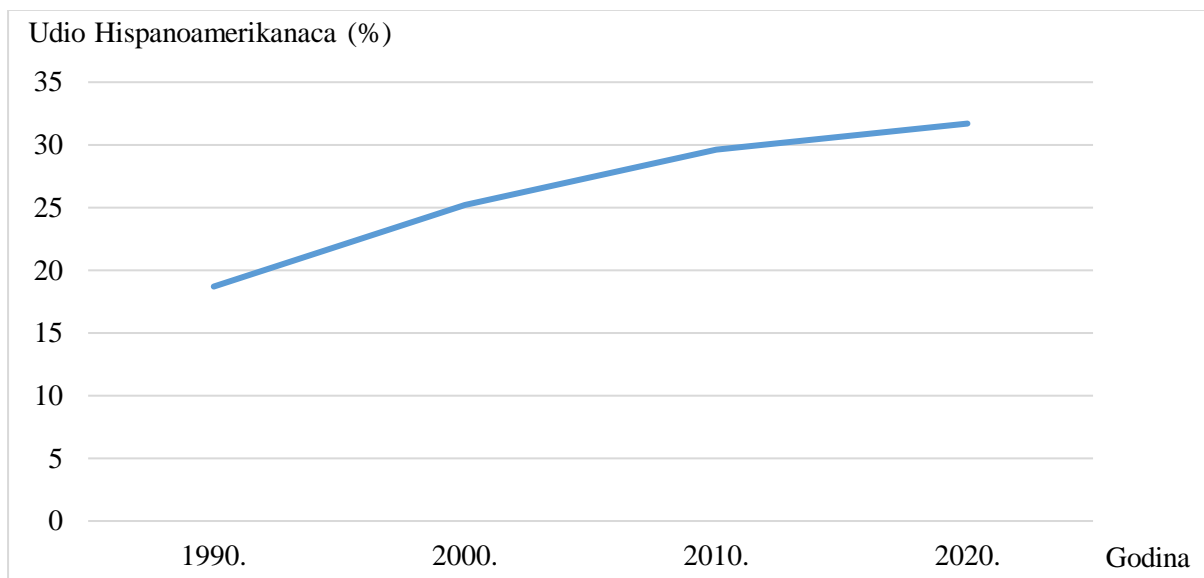

Sl. 30. Rezultati predsjedničkih izbora u Arizoni od 1996. do 2020. godine

Izvor: US election atlas 1996-2020

Nakon Drugog svjetskog rata republikanci su u ovoj državi osvojili sve izbore do 1996. godine. Iz tog razloga Arizona se sa pravom smatrala sigurnom republikanskom državom. Uz to, neki od najkonzervativnijih senatora dolazili su upravo iz Arizone. Međutim, podatak koji govori o kompleksnosti Arizoninog biračkog tijela je da su u navedenom razdoblju građani Arizone često birali žene na važne političke pozicije, u razdoblju kada države koje su se smatrale mnogo liberalnijima, nisu imale tu praksu. Nakon pobjede Billa Clintona 1996. godine demokrati su imali vrlo slabe rezultate na predsjedničkim, ali i izborima za Kongres i guvernera. Demokrati su se nadali kako bi mogli osvojiti Arizonu 2008. godine, obzirom da su dobro kotirali u susjednim državama (Kenski, 2018). Međutim, ovako velik uspjeh republikanaca 2008. godine velikim dijelom je ostvaren zato jer je John McCain, predsjednički kandidat Republikanske stranke, upravo iz Arizone. Senator John McCain snažno je obilježio nekoliko prethodnih predsjedničkih izbora u Arizoni- 2008. je bio kandidat, a 2016. godine je povukao svoju podršku Donaldu Trumpu u trci za predsjednika nakon što je ostao jedini republikanski kandidat. Njegovo neslaganje sa Trumpom zasigurno je imalo određen utjecaj na slabije rezultate republikanaca 2016. i 2020. godine u Arizoni, tim više što je demokratski kandidat Joe Biden bio u dobrim odnosima sa McCainom (Bender i Severns, 2020).

Arizona je jedna od država SAD-a koja je doživjela nagli porast broja stanovnika u 20. stoljeću. Na popisu 1900. Arizona je imala 122 tisuće stanovnika, 1950. godine 750 tisuća, a danas broji 7,1 milijun stanovnika. Shodno tome na izborima 1996. godine Arizona je donosila osam glasova Izborničkog kolegija dok ih danas donosi 11 (270toWin, 2020). Najznačajniji demografski trend u Arizoni je porast broja Hispanoamerikanaca. Obzirom na geografski smještaj Arizona je jedna od država sa najvećim priljevom doseljenika iz Latinske Amerike. O mladosti hispanoameričke populacije u Arizoni govori podatak da Hispanoamerikanci čine 31 % stanovništva Arizone, a samo 22 % punoljetnih građana. To govori da će Hispanoamerikanci u budućnosti biti još važnija glasačka skupina u Arizoni. Faktor koji dodatno svrstava Arizonu u skupinu *swing* država je sve veći broj registriranih neovisnih birača. Od predsjedničkih izbora 1996. do 2016. godine njihov udio se povećao za 22 % te trenutno iznosi 35 % (Kenski, 2020).

Sl. 31. Porast udjela Hispanoamerikanaca u Arizoni od 1990. do 2020. godine

Izvor: US Census 2020

Uz to, demografski trend koji dodatno čini situaciju kompleksnijom što se tiče izbora u Arizoni je velik broj imigranata iz ostalih saveznih država SAD-a. Samo 40 % stanovništva je rođeno u Arizoni, a ostalih 60 % su imigranti koji dolaze iz raznih područja SAD-a, stoga imaju širok spektar ideoloških stavova i biračkih navika. Najveći broj tih imigranata dolazi iz „sigurnih“ demokratskih država, što također doprinosi boljim rezultatima te stranke u Arizoni (Fischer, 2019).

Prema Kenski (2018) Arizona se može podijeliti u tri političko-geografske regije: okrug Maricopa, okrug Pima i ostatak većinom izrazito ruralnih okruga. Demokrati u pravilu najbolji rezultat imaju u Pima okrugu, dok republikanci ogromnim većinama osvajaju ruralne okruge. Više od pola glasača Arizone žive u Maricopa okrugu, koji stoga u većini slučajeva i određuje pobjednika izbora u Arizoni. Upravo je Maricopa okrug bio izrazito republikanski početkom tisućljeća kada je glasao za Republikansku stranku još izrazitije nego ostatak Arizone. Međutim, 2016. prvi puta je Maricopa glasao u manjem postotku za republikance u cijeloj Arizoni, a Joe Biden je uspio pobijediti u tom okrugu 2020. godine sa samo 45 tisuća glasova više što mu je i donijelo pobjedu u Arizoni (Rakich, 2020).

9. Utjecaj *swing* država na federativnu politiku

Kao što je već spomenuto, brojni kritičari sustava Izborničkog kolegija smatraju kako glasovi na predsjedničkim izborima stanovnika *swing* država vrijede više od glasova stanovnika u *sigurnim državama*. Iz tog razloga predsjednički kandidati mnogo češće posjećuju *swing* države te stanovnici dobivaju više informacija o kandidatima (Fairvote.org, 2019). Isto tako, stranke će svoje izborne konvencije, u kojima biraju koji će ih kandidat predstavljati na predsjedničkim izborima, najčešće održati u nekoj *swing* državi. Razlog tome je što takve konvencije imaju dokazani učinak na podizanju popularnosti te stranke u području u kojem se održava konvencija, odnosno održavanje konvencije podiže popularnost stranke u okrugu u kojem se održava konvencija, ali i u okruzima u blizini (Atkinson i drugi, 2014). Strankama je taj učinak jasan, stoga su primjerice republikanci 2016. svoju konvenciju održali u Ohio, a 2020. u North Carolini, dok su demokrati 2016. svoju održali u Pennsylvaniji, a 2020. u Wisconsinu (270toWin, 2020).

Međutim, „povlašteni položaj“ *swing* država ne tiče se samo procesa predsjedničkih izbora. Mogu se primijetiti i značajni trendovi u sferi javnih financija koji pogoduju *swing* državama. Jedan od najvećih izdataka federalnog budžeta su javne nabave i ugovori. Čak 35 % ih je nekompetitivno, odnosno direktno dodijeljeno i kao takvi ostavljaju prostora za političko pogodovanje. Upravo je u *swing* državama zabilježen razmjerno veći broj takvih ugovorenih poslova, posebice za poslove većih iznosa (Dahlström, Fazekas i Lewis, 2020). Isto tako, tvrtke koje posluju u *swing* državama često su manje podvrgnute strogim kontrolama i kaznama. Takve tvrtke primjerice imaju znatno manje prijava o kršenju Zakona o čistoći vode te mnogo lakše dobivaju dozvole u vezi s tim zakonom (Gulen i Myers, 2017). Također,

federalna vlada više štiti carinama tvrtke u *swing* državama, kao što su npr. slučaj industrije čelika u Pennsylvaniji ili uzgoj rajčica u Floridi, gdje su farmeri pretrpjeli znatnu financijsku štetu nakon potpisivanja NAFTA sporazuma. Bill Clinton je, uvidjevši izbornu važnost te države revidirao sporni članak u sporazumu u korist floridskih farmera, netom prije izbora 1996. godine (McLaren i Ma, 2018). Drugim riječima, možemo zaključiti kako tvrtke u *swing* državama imaju neku vrstu protekcije.

10. Rasprava

Značaj *swing* država na američkim predsjedničkim izborima teško je precijeniti. U promatranom periodu nekoliko puta je dokazano kako su *swing* države ključne za osvajanje predsjedničkog mandata. Ono što uopće omogućuje postojanje *swing* država je Izbornički kolegij, izborni sustav oko kojeg postoji mnogo kontroverzi u američkom javnom diskursu. Prilikom analiziranja *swing* država fokus treba biti na demografskim faktorima, koji uvelike određuju prostornu distribuciju glasova u *swing*, ali i *sigurnim* državama. Od promatranih faktora najvažnija je rasna struktura određene savezne države, ali i faktori kao što su prosječni dohodak, stupanj urbaniziranosti mjesta stanovanja i religijska struktura. Ostali faktori su posebice važni u državama čija je rasna struktura homogena. Iako su određena obilježja *swing* država utvrđena, subjektivna interpretacija navedenih od najvažnijeg je značaja. Shodno tome, često postoje oprečna mišljenja o tome je li pojedina država zaista *swing* država. Status *swing* države promjenljiv je kroz vrijeme te nije neuobičajeno da određena savezna država zbog demografskih faktora postane sigurna država Demokratske i Republikanske stranke. Promatrajući duži vremenski obuhvat, mogli bismo reći kako je *swing* status neke savezne države samo prijelazna faza u prelasku iz *sigurne* demokratske u *sigurnu* republikansku državu ili obrnuto. Međutim, ključno pitanje za predsjedničke kandidate je koliko će taj proces trajati i kako oni mogu utjecati na njega. Obzirom kako Demokratska stranka ima veći broj Izborničkih glasova *sigurnih* država Republikanska stranka je ta koja mora pobijediti u gotovo svim trenutnim *swing* državama kako bi mogli dobiti predsjednika. SAD se u ovom trenutku intenzivno rasno mijenja te se postavlja pitanje kako će se dvije velike stranke snaći u tim promjenama.

11. Zaključak

Analiza je pokazala iznimnu važnost *swing* država u američkom političkom sustavu. Prije svega, utvrđeno je kako je institucija Izborničkog kolegija omogućila stvaranje fenomena *swing* država. Prilikom analiziranja *swing* država promatrani su razni faktori koji utječu na glasanje u tim državama, a i relevantne podjele birača. Analiza je dokazala kako su demografski i socio-ekonomski faktori ključni za shvaćanje fenomena *swing* država, stoga je ova tema vrlo pogodna za proučavanje unutar geografske znanosti.

H.1. Najčešći demografski faktor koji dovodi do *swing* statusa pojedine savezne države je priljev stanovnika migracijom.

Možemo zaključiti kako je imigracija, a ponajprije migracija hispanoameričkog stanovništva najčešći način nastanka *swing* država u promatranom vremenskom obuhvatu. Na taj način su, nekad *sigurne* republikanske države kao što je Arizona ili Nevada, postale *swing* države. Možemo reći kako je porast udjela Hispanoamerikanaca trenutno najvažniji demografski trend u SAD-u, stoga možemo očekivati još sličnih slučajeva u bližoj budućnosti. Iako je to poglavito negativno za Republikansku stranku, treba vidjeti kako će se nastaviti trend sve manjeg glasanja za demokrate u kasnijim generacijama hispanoameričkih doseljenika. Uz porast udjela Hispanoamerikanaca, možemo reći da bilo kakav porast broja stanovnika više koristi Demokratskoj stranci, primjerice uslijed pojačane urbanizacije, kao što je slučaj u New Hampshireu. Stoga se može reći da je ova hipoteza potvrđena.

H.2. Faktor rase snažno utječe na glasanje u *swing* državama

Od svih navedenih demografskih faktora unutar određenih *swing* država može se primijetiti snažan utjecaj rasne strukture. Ova hipoteza usko je povezana sa 1. hipotezom, jer se u mnogim *swing* državama rasna struktura promijenila upravo migracijom. Prilikom analize triju rasnih skupina jasno se vidi kako bijelci gotovo uvijek snažnije podržavaju Republikansku stranku, dok je situacija suprotna kod Afroamerikanaca i Hispanoamerikanaca koji snažno podržavaju Demokratsku stranku. Međutim, kod Hispanoamerikanaca već se može primijetiti pad u podršci Demokratskoj stranci, što će svakako biti važan faktor u bližoj budućnosti. Iz navedenog može se reći da je hipoteza potvrđena.

H.3. Visina dohotka, nakon migracija, igraju najveću ulogu u postanku *swing* država

Na primjeru država Srednjeg zapada mogli smo primijetiti trend zaokreta ka Republikanskoj stranci uslijed pada industrijskih poslova. Međutim, ti su događaji usko povezani sa još nekim faktorima i demografskim trendovima koji tek kombinacijom faktora dovode do *swing* statusa određene države. Tako primjerice, u Michiganu, Wisconsinu i Pennsylvaniji gospodarski razlozi jesu utjecali na pobjedu republikanskog kandidata 2016. godine, no ona nije samo direktna posljedica gospodarskog pada već i slabljenja sindikata. Uz to, u SAD-u postoji fenomen u kojem u siromašnijim saveznm državama pobjeđuju republikanci, no siromašniji građani češće glasaju za demokrate. Iz tog razloga možemo reći kako je ova teza djelomično potvrđena.

H.4. Tradicionalno republikanske države na drugačiji način postaju *swing* državom od tradicionalno demokratskih država.

Prilikom analiziranja pojedinih *swing* država možemo primijetiti dva odvojena načina nastanka *swing* država. Demokratske sigurne države najčešće postaju *swing* države zbog nedostatka posla za radnike „plavog ovratnika“ koji se uslijed takvih zbivanja okreću Republikanskoj stranci. Isto tako, sigurne demokratske države s manjim porastom broja stanovnika mogu postati *swing* države, jer više ne prate trend nacionalnog porasta i promjene rasne strukture stanovništva. To je primjerice bio slučaj u Pennsylvaniji. Sigurne republikanske države najčešće postaju *swing* države zbog naglog porasta broja stanovnika. To je najčešće uslijed porasta udjela Hispanoamerikanaca, no i bilo kakvog drugog porasta broja stanovnika više od nacionalnog prosjeka. To je većinom zato jer se novopridošlo stanovništvo više nastanjuje u urbanim sredinama koje su naklonjene Demokratskoj stranci. Ova hipoteza je također potvrđena.

Nakon promatranja ovih zaključaka, možemo reći kako pomoću praćenja demografskih trendova možemo predvidjeti potencijalne buduće *swing* države. Prije svega treba promatrati države s porastom udjela Hispanoamerikanaca, a u kojima trenutno čine znatan udio. Takve države su prije svega Texas, a dijelom i Georgia. Georgia je 2020. godine glasala za demokratskog kandidata prvi puta nakon 18 godina, a taj trend bi se mogao i nastaviti. Isto tako, prednost republikanaca u Texasu se smanjuje velikom brzinom. Ova država se nekad smatrala tipičnom republikanskom državom, a ako će demokrati početi pobjeđivati na izborima u Texasu koji donosi 38 Izborničkih glasova to bi mogao biti kraj za republikance.

Zbog velikog porasta broja stanovnika prednost republikanaca se smanjuje i u Utahu. (US Census, 2020). Demografski trendovi i gospodarski procesi koji su doveli do preokreta 2016. godine u regiji Srednjeg zapada zahvatili su i Minnesotu. Prednost demokrata u toj državi sve je manja te je moguće kako će na nekim skorim izborima pobijediti republikanski kandidat. To se još nije dogodilo zbog nešto veće stope urbaniziranosti i porasta broja stanovnika u Minnesoti nego što je u Wisconsinu i Michiganu. Uz to, država sa znatnom stagnacijom broja stanovnika je Vermont. I ta država sve manje glasa za demokrate, međutim mali broj Izborničkih glasova koja ta država donosi neće biti presudan faktor na izborima (US election atlas, 2020).

Popis literature i izvora

Literatura

Abrajano, M. A., Michael Alvarez, R., Nagler, J., 2008: The Hispanic Vote in the 2004 Presidential Election: Insecurity and Moral Concerns. *The Journal of Politics*, 70(2), str.368–382

Atkinson, M. D., Mann, C. B., Olivella, S., Simon, A. M. i Uscinski, J. E., 2014: (Where) Do Campaigns Matter? The Impact of National Party Convention Location. *The Journal of Politics*, 76(4), str.1045–1058

Barthélémy, F., Martin, M., Piggins, A., 2014: The architecture of the Electoral College, the House size effect, and the referendum paradox. *Electoral Studies*, 34, str.111–118.

Bergan, D. E., 2005: Grassroots Mobilization and Voter Turnout in 2004. *Public Opinion Quarterly*, 69 (5), str.760–777.

Berkin, C., 2003: *A brilliant solution: inventing the American Constitution*, Harcourt, Inc., Orlando.

Clark, P. F., 2017: 2016 Presidential Election: The Pivotal Role of Pennsylvania and the Rustbelt. *Labor Studies Journal*, 42(3), str.239–244.

Cohn, D., Brown A., Lopez, M. G., 2021: Hispanic identity and immigrant generations. Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/social-trends/2021/05/14/hispanic-identity-and-immigrant-generations>, (15.12.2021.).

Colburn, D. R., 2013: *From yellow dog Democrats to red state Republicans: Florida and its politics since 1940.*, University Press Of Florida, Gainesville.

Cooper, C. A., Knotts, H. G., 2018: North Carolina: A Southern *Swing* State. U: Schultz, D. A. i Jacob, R. ur., *Presidential Swing States*. Lexington Books, Lanham, str 203-220.

Cox D., 2015: Religious Change in America's *Swing* State. PRRI URL: <https://www.prii.org/spotlight/religious-change-in-americas-swing-states/>, (05. 11. 2021.).

Dahlström, C., Fazekas, M., Lewis, D. E., 2020: Partisan Procurement: Contracting with the United States Federal Government, 2003–2015. *American Journal of Political Science*, 65 (3), str.652–669.

Damore, D., Lang, R. E., Danielsen-Lang, K. A., Brown, W. E., Reynolds, M. E., 2021: *Blue metros, red states: the shifting urban-rural divide in America's swing states*, Brookings Institution Press, Washington, D.C.

Damore, D. F., Gill, R. D., 2018: Nevada: A *Swing* State No More? Demographic and Political Change in the Silver State. U: D.A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.121-150.

Daniell, J. R., R. Stuart Wallace, 2018: New Hampshire:| Capital, Population, Map, History, & Facts. Encyclopædia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/place/New-Hampshire-state>, (27. 12. 2021.).

Daniller, A., 2020: A majority of Americans continue to favor replacing Electoral College with a nationwide popular vote. Pew Research Centre. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/03/13/a-majority-of-americans-continue-to-favor-replacing-electoral-college-with-a-nationwide-popular-vote/> , (10. 10. 2021.).

Dentler, K., Gschwend, T., Hünlich, D., 2021: A *swing* vote from the ethnic backstage: The role of German American isolationist tradition for Trump's 2016 victory. *Electoral Studies*, 71

Devine, C. J., 2018: "What if Hillary Clinton Had Gone to Wisconsin? Presidential Campaign Visits and Vote Choice in the 2016 Election" . *Political Science Faculty Publications*. 116 URL: https://ecommons.udayton.edu/pol_fac_pub/116, (10. 10. 2021.).

Dulio, D. A., Klemanski, J. S., 2018: Michigan: Hiding Behind a Thin Blue Wall. U: D.A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.247-272.

Fahey, K., 2021: What Happened?: The 2020 election confirmed that Ohio is no longer a *swing* state. LSE Phelan US Centre. URL: <https://bit.ly/38HdoCN>, (5. 1. 2021.).

Foreman, S. D., 2018: Florida: Still the Largest *Swing* State. U: D. A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.53–73.

Galbraith, Q., Callister, A., 2020: Why Would Hispanics Vote for Trump? Explaining the Controversy of the 2016 Election. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 42 (1), str.77–94.

Gelman, A., Al, E., 2010: *Red state, blue state, rich state, poor state : why Americans vote the way they do*, Princeton University Press, Oxford

Goux, D., 2010: *The Battleground State: Conceptualizing Geographic Contestation in American Presidential Elections, 1960-2004*. Doktorski rad. Berkeley: University of California, Berkeley.

Green, A., 2021: What Happened?: In 2020, Iowa moved from *swing* state to safe state. LSE Phelan US Centre. URL: <https://bit.ly/38HdoCN>, (20. 12. 2021.).

Gulen, H., Myers, B.W., 2017: The Selective Enforcement of Government Regulation: Battleground States and the EPA. SSRN Electronic Journal. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2826741, (22. 12. 2021.).

Guth, J. L., Kellstedt, L., 2005: *Religious Mobilization in the 2004 Presidential Election*, Research Gate

Hampton, D. J., 2020: 'Ohio has taken a different turn': Ohio no longer appears to be a *swing* state. NBC News. URL: <https://www.nbcnews.com/politics/2020-election/ohio-has-taken-different-turn-ohio-no-longer-appears-be-n1247507>, (20. 12. 2021.).

Hansen, K. M., Slothuus, R., Stubager, R., 2012: Late Deciders: Changing Patterns in Which Voters Make Up Their Mind during Campaigns? U: Blom-Hansen, J., Green-Pedersen, C. i Skaaning, S.E., *Democracy, Elections and Political Parties*. Aarhus: Politica, str. 130-137.

Hecht, S. H., Schultz, D. A., 2015: Introduction. U: Hecht, S.H. i Schultz, D.A.,ur., *Presidential Swing States: Why only 10 matter*, Lexington Books, Lanham, 9-48.

Hernández-Nieto, R., Gutiérrez, M. C., 2017: *Hispanic Map of the United States 2017*. Instituto Cervantes at FAS - Harvard University.

Hoffman, D. R. i Larimer, C. W., 2018: Iowa: Still *Swinging* After All These Years. U: D. A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.73-99.

Holbein J., 2020: Why Many Young People Don't Vote – And How to Fix That. Political Science Now. URL: <https://politicalsciencenow.com/why-many-young-people-dont-vote-and-how-to-fix-that>, (1. 12. 2021.).

Hood, M. V. i McKee, S. C., 2010: What Made Carolina Blue? In-Migration and the 2008 North Carolina Presidential Vote. *American Politics Research*, 38 (2), str.266–302.

Igielnik, R., 2020: Men and women in the U.S. continue to differ in voter turnout rate, party identification. Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/08/18/men-and-women-in-the-u-s-continue-to-differ-in-voter-turnout-rate-party-identification/>, (9. 11. 2021.).

Igielnik, R., Budiman, A., 2020: The Changing Racial and Ethnic Composition of the U.S. Electorate. Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/2020/09/23/the-changing-racial-and-ethnic-composition-of-the-u-s-electorate/>, (11. 11. 2021.).

Jackson, A. L., 2013: All Blacks Vote the Same?: Assessing Predictors of Black American Political Participation and Partizanship, Graduate Thesis and Disertations, University of South Florida, Tampa.

Jacob, R, Borick, C., 2018: Pennsylvania: Keys to the Keystone State. U: D.A. Schultz i R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*. Lanham: Lexington Books, str.273-286.

Jacobsmeier, M. L. 2013. Religion and Perceptions of Candidates' Ideologies in United States House Elections. *Politics and Religion*, 6(2), str.342–372.

Johnson, K. M., 2012: New Hampshire Demographic Trends in the Twenty-first Century. Carsey School of Public Policy, Durham: Carsey Institute: University of New Hampshire

Johnson, K. M., Lichter, D. T., 2016: Diverging Demography: Hispanic and Non-Hispanic Contributions to U.S. Population Redistribution and Diversity. *Population Research and Policy Review*, 35 (5), str.705–725.

Johnston, R., Rossiter, D., Pattie, C., 2006: Changing the scale and changing the result: Evaluating the impact of an electoral reform on the 2000 and 2004 US Presidential elections. *Political Geography*, 25 (2), str.557–569.

Kenski., 2018: Arizona: Right of Center with Potential to Change. U: D.A. Schultz i R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*. Lanham: Lexington Books, str.307-323.

Kondik, K., 2016: *The Bellwether: Why Ohio Picks the President*. Athens, University Press, Ohio

Kraus, N., Weinschenk, 2018: Wisconsin: A Blue State Turns Red: And the Future of Politics in the Aftermath of the Surprising 2016 Election. U: D. A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*. Lanham: Lexington Books, str.287-304.

Library of Congress (n.d.). Voting Rights for African Americans. URL: <https://www.loc.gov/classroom-materials/elections/right-to-vote/voting-rights-for-african-americans/>, (10. 10. 2021.).

Lipsitz, K., 2008: The Consequences of Battleground and “Spectator” State Residency for Political Participation. *Political Behavior*, 31 (2), str.187–209.

Scala, D. J., 2018: New Hampshire as a *Swing* State. U: D. A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.101-119.

Schultz, D. A., Jacob, R., 2018: Introduction. U: D.A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.1–51.

Shelley, F., 2010: Demographics, ethnicity, religion, and politics in Florida. *Political Geography*, 29(4), str.235–237.

Silver, N., 2012: *Swing* Voters and Elastic States. FiveThirtyEight. URL: <https://fivethirtyeight.com/features/swing-voters-and-elastic-states/>, (8. 9. 2021.).

Silver, N., 2016: Election Update: Where Are The Undecided Voters?. FiveThirtyEight: <https://fivethirtyeight.com/features/election-update-where-are-the-undecided-voters>, (27. 12. 2021.).

Squires, J. D., Wallace, Stuart,R., Daniell, J. R., 2021: New Hampshire. *Encyclopedia Britannica*: <https://www.britannica.com/place/New-Hampshire-state>, (28. 11. 2021.).

Trende, S., 2018: Ohio: Still a Swing State?. U: D. A. Schultz, R. Jacob, ur., *Presidential Swing States*, Lexington Books, Lanham, str.151-175.

Wadley, J., 2020: Swing state: Michigan voters critical to presidential, US Senate race outcomes. Univeristy of Michigan. URL: <https://news.umich.edu/swing-state-michigan-voters-critical-to-presidential-us-senate-race-outcomes/>, (6. 12. 2021.).

White, Ismail K., Laird, C. N., 2020: *Steadfast Democrats: How Social Forces Shape Black Political Behavior*, Princeton University Press, Princeton

Whitney, J. G., 2013: The 2010 Citizens Clean Elections Voter Education Guide: Constructing the “Illegal Immigrant” in the Arizona Voter. *Journal of Technical Writing and Communication*, 43 (4), str.437–455.

Williams, J., 2017: Historical lynchings and contemporary voting behavior of blacks. *American Economic Journal: Applied Economics*.

Winneg, K. M., Jamieson, K. H., Hardy, B. W., 2014: Polls and Elections: Party Identification in the 2012 Presidential Election. *Presidential Studies Quarterly*, 44 (1), str.143–156.

Izvori

Bender, B., Severns, M., 2020: 'I loved John McCain: Inside Arizona's GOP movement to defeat Donald Trump. Politico. URL: <https://www.politico.com/news/2020/11/08/john-mccain-arizonas-gop-defeat-donald-trump-434913>, (8. 1. 2022.).

Bergad, L., 2016: The Changing Demographics of Florida's Latino Electorate: Latino Party Affiliation and Voter Registration Rates in the State, Central Florida, and South Florida. Center for Latin American, Caribbean, and Latino Studies. URL: https://academicworks.cuny.edu/clacsl_pubs/14/, (29. 12. 2021.).

Bowles, N., 1998: Government and Politics of the United States. Macmillan Education UK., London.

Bush v. Gore, 531 U.S. 98 (2000).

2010 Census Urban and Rural Classification and Urban Area Criteria, URL: <https://www.census.gov/programs-surveys/geography/guidance/geo-areas/urban-rural/2010-urban-rural.html>, (6. 12. 2021.).

270toWin, 2020, Arizona: <https://www.270towin.com/states/Arizona>, (7. 1. 2022.).

270toWin, 2020, Pennsylvania: <https://www.270towin.com/states/Pennsylvania>, (3. 1. 2022.).

270toWin.com, Presidential Election of 2000. URL: https://www.270towin.com/2000_Election/, (22. 10. 2021.).

270toWin.com, Presidential Election of 2004. URL: https://www.270towin.com/2004_Election/, (24. 10. 2021.).

270toWin.com, Presidential Election of 2012. URL: https://www.270towin.com/2012_Election/, (24. 10. 2021.).

270toWin.com. Presidential Election of 2016. URL: https://www.270towin.com/2016_Election/, (26. 10. 2021.).

Akee, R., 2019: Voting and Income. Econofact: <https://econofact.org/voting-and-income>, (19. 11. 2021.).

An Overview of the African-American Experience. n.d.. Constitutional Rights Foundation: <https://www.crf-usa.org/black-history-month/an-overview-of-the-african-american-experience>, (15. 11. 2021.).

Encyclopedia Britannica, 2021: Hispanic Americans: <https://www.britannica.com/topic/Hispanic-American>.

Encyclopedia Britannica. United States presidential election of 1996: Polls, Battleground States, & Results: <https://www.britannica.com/event/United-States-presidential-election-of-1996>, (24. 10. 2021.).

Encyclopedia Britannica. United States presidential election of 2008: Polls, Battleground States, & Results: <https://www.britannica.com/event/United-States-presidential-election-of-2008>, (24. 10. 2021.).

Encyclopedia Britannica. United States presidential election of 2020: Polls, Battleground States, & Results. URL: <https://www.britannica.com/event/United-States-presidential-election-of-2020>, (24. 10. 2021.).

Exit Polls 2016, CNN :<https://edition.cnn.com/election/2016/results/exit-polls>, (6. 12. 2021.).

Exit Polls 2020, CNN :<https://edition.cnn.com/election/2020/results/exit-polls>, (5. 12. 2021.).

FairVote.org, 2019: Past Attempts at Reform. FairVote. URL: https://www.fairvote.org/past_attempts_at_reform, (22. 10. 2021.).

Fischer, H., 2019: About 60 percent of Arizonans weren't born in the state. Daily Independent URL: <https://yourvalley.net/stories/about-60-percent-of-arizonans-werent-born-in-the-state,111767>, (9. 1. 2021.).

From minor to major: America's Hispanics, 2015: <https://www.economist.com/special-report/2015/03/12/from-minor-to-major>, (16. 12. 2021.).

<https://www.census.gov>, (20. 12. 2018.).

Kahn, C. i Oliphant, J., 2020: Analysis: Trump cannot count on last-minute deciders to save him. Reuters: <https://www.reuters.com/article/us-usa-election-undecideds-poll-analysis-idUSKBN27019Y>, (27. 12. 2021.).

Kantack, B., 2021: What Happened?: Pennsylvania returned to the Democrats in 2020, but it may not stay that way. LSE Phelan US Centre. URL: <https://bit.ly/3xmsTdN>, (8. 1. 2021.).

Lacour, G., 2016: The Issues: The Importance of Nevada as a *Swing* State. Univeristy of Nevada, Las Vegas. <https://www.unlv.edu/news/article/issues-importance-nevada-swing-state>, (4. 1. 2022.).

Lopez, M.H., Krogstad, J.M. i Passel, J. S.: 2021. Who is Hispanic? Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/09/23/who-is-hispanic/>, (15. 12. 2021.).

McLaren, J. i Ma, X., 2018. A *Swing*-State Theorem, with Evidence. SSRN Electronic Journal.: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2826741, (16. 12. 2021.).

Montoya, C., 2020: What conclusions can we draw about the Hispanic vote in 2020?. Fortune. URL: <https://fortune.com/2020/11/10/hispanic-latino-voters-trump-biden-2020/>, (29. 11. 2021.).

National Exit Poll: 2020, ABC News, 2020, <https://abcnews.go.com/Elections/exit-polls-2020-us-presidential-election-results-analysis>, (5. 12. 2021.).

National Mail Voter Registration Form: <https://www.eac.gov/voters/national-mail-voter-registration-form>, (7. 12. 2021.).

Noe-Bustamante, L., 2020: Democrats' advantage over Republicans among Florida registered voters has shrunk since 2016 URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/10/20/democrats-advantage-over-republicans-among-florida-registered-voters-has-shrunk-since-2016/>, (29. 12. 2021.).

Nortey, J. (2021.) Most White Americans who regularly attend worship services voted for Trump in 2020. Pew Research Center: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/08/30/most-white-americans-who-regularly-attend-worship-services-voted-for-trump-in-2020/>, (29. 12. 2021.).

Panagakis, N., 2017: Incumbent Races: Closer Than They Appear. The Polling Report. URL: <http://www.pollingreport.com/incumbent.htm>, (27. 12. 2021.).

Parker et al. (2018). Demographic and economic trends in urban, suburban and rural communities: <https://www.pewresearch.org/social-trends/2018/05/22/demographic-and-economic-trends-in-urban-suburban-and-rural-communities/>, (21. 12. 2021.).

Pew Reseach Centre n.d. Religious composition of adults in New Hampshire: <https://www.pewforum.org/religious-landscape-study/state/new-hampshire/>, (27. 12. 2021.).

Pew Research Center ,2020: In Changing U.S. Electorate, Race and Education Remain Stark Dividing Lines, <https://www.pewresearch.org/politics/2020/06/02/in-changing-u-s-electorate-race-and-education-remain-stark-dividing-lines/>, (10.10.2021.).

Pew Research Centre, 2019: Political Independents: Who They Are, What They Think. URL: <https://www.pewresearch.org/politics/2019/03/14/political-independents-who-they-are-what-they-think>, (27 12. 2021.).

Population Distribution by Race/Ethnicity, KFF,2019: <https://www.kff.org/other/state-indicator/distribution-by-raceethnicity>, (20. 11.2021.).

Pro and Con: Electoral College, 2021: Britannica. URL: <https://www.britannica.com/story/pro-and-con-electoral-college>, (22. 10. 2021.).

Rakich, N., 2020: Wisconsin Was Never A Safe Blue State. Five Thirty Eight. URL: <https://fivethirtyeight.com/features/wisconsin-was-never-a-safe-blue-state/>, (7. 1. 2021.).

Rakich, N., 2020: How Arizona Became A *Swing* State. Five Thirty Eight. URL: <https://fivethirtyeight.com/features/how-arizona-became-a-swing-state/> , (10. 2. 2020.).

Religious Landscape Study, Pew Research Centre, <https://www.pewforum.org/religious-landscape-study>, (5. 12. 2021.).

Statistical Atlas: <https://statisticalatlas.com/United-States/Ancestry>, (11. 11. 2021.).

Symonds, A., 2020: Why Don't Young People Vote, and What Can Be Done About It? The New York Times: <https://www.nytimes.com/2020/10/08/upshot/youth-voting-2020-election.html>, (9. 11. 2021.).

Thompson, A. i Barron-Lopez, L., 2020: Mormons rejected Trump as blasphemous. Now he likely can't win without them. Politico: <https://www.politico.com/news/2020/09/13/trump-biden-mormons-church-412234>, (5. 11. 2021.).

United States Census, 2010: <https://www.census.gov/2010census/>, (8. 10. 2018.).

United States Census, 2020: <https://www.census.gov/2020census/>, (8. 10. 2021.).

United States Population Projections: 2000 to 2050, United States Census Bureau 2009.

US Election Atlas, 1996: <https://uselectionatlas.org/results1996>, (8. 10. 2021.).

US Election Atlas, 2000: <https://uselectionatlas.org/results2000>, (10. 10. 2021.).

US Election Atlas, 2004: <https://uselectionatlas.org/results2004>, (10. 10. 2021.).

US Election Atlas, 2008: <https://uselectionatlas.org/results2008>, (10. 10. 2021.).

US Election Atlas, 2012: <https://uselectionatlas.org/results2012>, (10. 10. 2021.).

US Election Atlas, 2016: <https://uselectionatlas.org/results2016>, (10. 10. 2021.).

US Election Atlas, 2020: <https://uselectionatlas.org/results2020>, (12. 10. 2021.).

Voter Turnout by Age, Statista, 2021: <https://www.statista.com/statistics/1096299/voter-turnout-presidential-elections-by-age-historical/>, (10. 10. 2021.).

Voter turnout rates among selected age groups in U.S. presidential elections from 1964 to 2020, Statista, 2021: <https://www.statista.com/statistics/1096299/voter-turnout-presidential-elections-by-age-historical/>, (2. 12. 2021).

Voting Rights for African Americans. n.d. Library of Congress: <https://www.loc.gov/classroom-materials/elections/right-to-vote/voting-rights-for-african-americans/>, (15. 11 .2021.).

Washington Post 2007, The Independents: <https://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/interactives/independents/>, (7. 12. 2021.).

Who Can and Can't Vote in U.S. Elections USAGov. URL: <https://www.usa.gov/who-can-vote>, (27. 12. 2021.).

Wilson, R. (2020) On The Trail: Deeply divided nation shows blue islands in a red sea. The Hill: <https://thehill.com/homenews/campaign/524406-on-the-trail-deeply-divided-nation-shows-blue-islands-in-a-red-sea>, (6. 12. 2021.).

Zito, S. (2021). Where'd you go, Ohio? How a *swing* state went red. Washington Examiner. URL: <https://www.washingtonexaminer.com/opinion/columnists/whered-you-go-ohio-how-a-swing-state-went-red>, (5. 1. 2021.).

Prilozi

Slike

- Sl. 1. Savezne države SAD-a prema „prevrtljivosti“ na predsjedničkim izborima od 1996. do 2020. godine, (str. 9)
- Sl. 2. Prostorna distribucija i udio Hispanoamerikanaca u SAD-u 2010. godine, (str. 19)
- Sl. 3. Prostorna distribucija i udio Afroamerikanaca u SAD-u 2019. godine, (str. 21)
- Sl. 4. Izlaznost na američke predsjedničke izbore po dobnim skupinama od 1996. do 2020. godine, (str. 24)
- Sl.5. Religijska struktura stanovništva SAD-a prema udjelima pojedinih religija 2021. godine, (str. 26)
- Sl. 6. Postotak glasova i udio birača po godišnjem prihodu na američkim predsjedničkim izborima 2020. godine, (str. 27)
- Sl. 7. Udio birača po urbanim, suburbanim i ruralnim područjima i postotak glasovanja na američkim predsjedničkim izborima 2020. godine, (str. 29)
- Sl. 8. Rezultati predsjedničkih izbora u Floridi od 1996. do 2020. godine, (str. 33)
- Sl. 9. Rezultati predsjedničkih izbora na Floridi 2020. godine, (str. 35)
- Sl. 10. Promjena postotka glasova za Republikansku stranku u odnosu na izbore 2012. godine u okruzima središnje Floride na predsjedničkim izborima 2016. godine, (str. 36)
- Sl. 11. Rezultati predsjedničkih izbora u Iowi od 1996. do 2020. godine, (str. 37)
- Sl. 12. Prostorna distribucija glasova u Iowi na predsjedničkim izborima 2008. i 2016. godine, (str. 38)
- Sl. 13. Rezultati predsjedničkih izbora u New Hampshireu od 1996. do 2020. godine, (str. 40)
- Sl. 14. Prostorna distribucija glasova na predsjedničkim izborima u New Hampshireu 2020. godine, (str. 41)
- Sl.15. Postotak glasova za Demokratsku stranku određenih skupina birača u New Hampshireu na predsjedničkim izborima 2016. i 2020. godine, (str. 42)
- Sl. 16. Rezultati predsjedničkih izbora u Nevadi od 1996. do 2020. godine, (str. 43)
- Sl. 17. Porast udjela Hispanoamerikanaca u Nevadi po okruzima od 2000. do 2020. godine, (str. 44)
- Sl. 18. Rezultati predsjedničkih izbora u Ohiou od 1996. do 2020. godine, (str. 46)
- Sl. 19. Udio glasova po urbanim, suburbanim i ruralnim područjima za Demokratsku stranku na predsjedničkim izborima u Ohiou 2020. godine, (str. 47)

- Sl. 20. Rezultati predsjedničkih izbora u Ohiou 2016. godine, (str. 48)
- Sl. 21. Rezultati predsjedničkih izbora u North Carolini od 1996. do 2020. godine, (str. 49)
- Sl. 22. Udjeli rasnih skupina u strukturi North Caroline 1990. i 2020. godine, (str. 50)
- Sl. 23. Rezultati predsjedničkih izbora u Michiganu od 1996. do 2020. godine, (str. 52)
- Sl. 24. Rezultati glasova na američkim predsjedničkim izborima u Michiganu po okruzima 2016. naspram 2008. godine, (str. 54)
- Sl. 25. Rezultati predsjedničkih izbora u Wisconsinu od 1996. do 2020. godine, (str. 55)
- Sl. 26. Udjeli birača u Wisconsinu i SAD-u po ideologiji i pripadnosti stranci na predsjedničkim izborima 2020. godine, (str. 57)
- Sl. 27. Rezultati predsjedničkih izbora u Pennsylvaniji od 1996. do 2020. godine, (str. 59)
- Sl. 28. Udio stanovnika prema dobnim skupinama u Pennsylvaniji i SAD-u 2020. godine, (str. 59)
- Sl. 29. Prostorna distribucija glasova u Pennsylvaniji na predsjedničkim izborima 2020. godine, (str. 60)
- Sl. 30. Rezultati predsjedničkih izbora u Arizoni od 1996. do 2020. godine, (str. 62)
- Sl. 31. Porast udjela Hispanoamerikanaca u Arizoni od 1990. do 2020. godine, (str. 63)

Tablice

- Tab. 1. Broj kompetitivnih država na američkim predsjedničkim izborima po godinama, (str. 8)
- Tab. 2. Swing države u knjigama „Presidenital Swing States“ na američkim predsjedničkim izborima od 1996. do 2020. godine, (str. 12)
- Tab.3. Pobjednici američkih predsjedničkih izbora prema strankama u svim navedenim *swing* državama od 1996. do 2020. godine, (str. 13)
- Tab. 4. Udio afroameričkog stanovništva po promatranim swing državama 2019. godine, (str. 23)
- Tab. 5. Rasne skupine po udjelu u stanovništvu Floride po popisu 2020. godine, (str. 34)
- Tab. 6. Rasne skupine po udjelu u stanovništvu Michigana 2020. godine, (str. 53)
- Tab. 7. Rasne skupine po udjelu u stanovništvu Wisconsinu prema popisu 2020. godine, (str. 56)

Popis priloga

Prilog 1 Pisana priprema za nastavni sat geografije (dvosat)

Naziv nastavnog sata	Swing države na američkim predsjedničkim izborima	
Razred	2. opće gimnazije	
Tip sata	Obrada	
1. Odgojno-obrazovni ishodi nastavnoga predmeta - GEOGRAFIJA GEO SŠ B.2.1. Učenik analizira razmještaj i kretanje broja stanovnika, pokazatelje prirodnoga i prostornog kretanja stanovništva te demografske strukture i procese na lokalnoj, nacionalnoj i svjetskoj razini s pomoću tablica, grafičkih prikaza i geografske karte.	Ishodi učenja	Zadaci kojima ću provjeriti ishode učenja u završnom dijelu sata
	<p>- objašnjava sustav izbora predsjednika SAD-a</p> <p>-prepoznaje obilježja swing država na američkim predsjedničkim izborima</p> <p>- analizira demografsku strukturu i utjecaj pojedinih demografskih i socio-ekonomskih faktora na glasanje u SAD-u</p>	<p>-Ukratko objasni obilježja izbornog sustava SAD-a</p> <p>-Koje od navedenih tvrdnji vezanih za swing države su točne ?</p> <p>a) U swing državama gotovo uvijek pobjeđuje ista stranka</p> <p>b) Swing države rijetko glasaju za Republikansku stranku</p> <p>c) Swing države često glasaju za stranku suprotno nego na prošlim izborima</p> <p>d) suprotan pojam swing država je pojam „sigurna država“</p> <p>e) swing države rijetko odlučuju izbore</p> <p>-U 1990-ima North Carolina je premoćno glasala za republikanske kandidate, dok su u proteklih nekoliko izbora rezultati predsjedničkih izbora u toj državi bili izrazito tijesni. Na koji način je to povezano promjenom rasne strukture?</p> <p>-U prošlosti je Pennsylvanija smatrana sigurnom demokratskom državom, no u proteklih nekoliko izbora podrška republikancima u toj saveznoj državi je porasla te je Pennsylvanija postala swing država.</p> <p>-Stanovništvo Pennsylvanije starije je od prosjeka SAD-a, što pogoduje _____ stranci. Udio maloljetnog stanovništva u Pennsylvaniji je _____ od prosjeka SAD-a. Uz to, možemo primijetiti manji udio stanovništva od 18-65 godina. Mlado stanovništvo u SAD-u najčešće glasa za _____ stranku. Zbog svega navedenog možemo zaključiti kako je _____ stanovništva u velikoj mjeri dovelo do swing statusa Pennsylvanije.</p> <p>-Glasači sa prosječnim dohotkom manjim od 100 tisuća dolara godišnje najčešće glasaju za _____ stranku, dok glasači čiji je dohodak veći od 100 tisuća dolara češće glasaju za _____ stranku. Od navedenih skupina Demokratsku stranku</p>

		<p>najsnažnije podržava demografska skupina sa dohotkom od ____ do ____ dolara.</p> <p>-U državi New Hampshire kroz proteklih nekoliko desetljeća došlo je do velike imigracije urbaniziranog, visokoobrazovanog stanovništva zbog porasta „BosWash“ aglomeracije. Po tome možemo zaključiti da je u razdoblju prije te imigracije New Hampshire glasao većinom za _____ stranku.</p> <p>-Navedi koji demografski ili socio-ekonomski faktor ste odabrali kao ključni u odabranoj swing državi i ukratko objasni zašto.</p> <p>-Ukratko objasni na koji je način priljev stanovništva imigracijom utjecao na promjenu rasne strukture SAD-a.</p>
	<p>-uz pomoć izrađenog dijagrama objašnjava koji je demografski ili socio-ekonomski faktor imao ključnu ulogu da odabrana savezna država postane swing država</p> <p>- objašnjava povezanost rasne strukture i prostornog kretanja stanovništva SAD-a</p>	
2. Povezanost s očekivanjima MPT učiti kako učiti	<p>uku A.4/5.1.Upravljanje informacijama</p> <p>Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.</p>	
3. Povezanost s očekivanjima MPT osobni i socijalni razvoj	<p>osr B.4.2. Suradnički uči i radi u timu.</p>	
4. Povezanost s očekivanjima MPT IKT	<p>ikt C.4.2. Učenik samostalno provodi složeno pretraživanje informacija u digitalnome okružju.</p> <p>ikt C.4.3.Učenik samostalno kritički procjenjuje proces, izvore i rezultate pretraživanja, odabire potrebne informacije.</p>	
5. Povezanost s očekivanjima drugih MPT-a i/ili odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih predmeta		
Tijek nastavnog sata		

Etape sata	Cilj etape	Aktivnosti učenika
Uvod	<p>poticanje znatiželje</p> <p>provjera predznanja</p> <p>najava cilja nastavnoga sata</p>	<p>Promatraju kartu koja prikazuje rezultate američkih predsjedničkih izbora. Odgovaraju na pitanje nastavnika: koji politički događaj je prikazan na karti te objašnjavaju kako se radi o američkim predsjedničkim izborima.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanja: Koje sve demografske faktore ste do sada upoznali na satu geografije? Kako je SAD administrativno podijeljen? Kakvo je političko uređenje u SAD-u? Kada njegovo političko uređenje nastaje?</p> <p>Slušaju izlaganje nastavnika o cilju današnjega nastavnoga sata: primijeniti znanje o raznim demografskim strukturama i faktorima na primjeru američkih predsjedničkih izbora. U bilježnice zapisuju naslov: „Swing države na američkim predsjedničkim izborima“</p>
Glavni dio sata	<p>naučiti temeljne pojmove, pojave i procese: Izbornički kolegij, swing države, demografska struktura</p> <p>razvijati vještine: čitanja teksta i grafičkih prikaza, izrade dijagrama na temelju podataka, samostalno pretraživanje podataka, interpretiranja geografskog sadržaja na geografskim kartama, usmenog i pisanog izražavanja, organiziranja, dogovaranja, pridržavanja pravila skupnog rada</p>	<p>Učenici čitaju kratak tekst o sistemu odabira američkog predsjednika te uočavaju različitosti naspram hrvatskog sistema izbora predsjednika te diskutiraju o tome. Učenici slušaju nastavnika koji im ukratko objašnjava kako je nastao američki sustav izbora predsjednika, odnosno Izbornički kolegij.</p> <p>Slušaju nastavnika koji im objašnjava što su to swing, a što su to „sigurne“ države na američkim predsjedničkim izborima.</p> <p>Nakon toga učenici se dijele u skupine, te slušaju nastavnika koji im objašnjava zadatak. U skupinama, nakon pregleda potrebne dokumentacije (priloga o rezultatima američkih predsjedničkih izbora i samostalnim pretraživanjem interneta) učenici odabiru tri primjera saveznih država koje smatraju swing državom te se konzultiraju s nastavnikom u vezi svoga odgovora.</p> <p>Nakon što su odabrali tri swing države učenici prelaze na sljedeći zadatak, a to je analiziranje demografskih faktora koji utječu na glasanje. Učenici promatraju izlazne ankete predsjedničkih izbora te uočavaju neke faktore koje su dosad primjenjivali u nastavi geografije, odnosno utjecaj biološke, obrazovne, gospodarske i rasne strukture na glasanje. Učenici zatim izrađuju dijagrame koji prikazuju rasnu, biološku, obrazovnu i gospodarsku strukturu SAD-a, odnosno izrađuju četiri stupčasta dijagrama. Prvi prikazuje udjele rasnih skupina SAD-a, drugi prikazuje udjele stanovništva po tri dobne skupine SAD-a (0-18,19-66, 66+), treći dijagram prikazuje podjelu na stanovnike sa i bez fakultetske diplome, te četvrti dijagram prikazuje udjele stanovništva po godišnjem dohotku (0-50 tis., 50-100 tis., 100+ tis. USD). Unutar svake od navedenih skupina učenici upisuju koliko su u postotcima glasali za određenu stranku na izborima 2020. godine. Nakon toga učenici raspravljaju s nastavnikom i ostalim učenicima o tome na koji način određeni demografski i socio-ekonomski faktori imaju utjecaj na rezultate glasanja.</p> <p>Zatim učenici promatraju demografske i socio-ekonomske faktore vezane uz odabrane swing države na stranicama američkog statističkog ureda. Unutar skupine raspravljaju o tome zašto je određena savezna država swing država, odnosno koji demografski faktor bi mogao biti ključan za to. Nakon toga učenici uz međusobnu suradnju izrađuju dijagram onog demografskog ili socio-ekonomskog faktora kojeg smatraju ključnim u jednoj promatranoj swing državi te podnose izvještaj pred razredom, odnosno objašnjavaju zašto smatraju baš taj faktor ključnim. Svi učenici međusobno kritički raspravljaju o rezultatima pojedine skupine, a učenici nakon rasprave po potrebi revidiraju i dopunjavaju svoj rad.</p> <p>Učenici zatim promatraju kartu koja prikazuje tokove imigracija u SAD-a i kartu</p>

		porasta udjela hispanoameričkog stanovništva po savezima. U svoje bilježnice, svaki zasebno, opisuju na koji način velik priljev imigranata može imati utjecaj na rezultate izbora. Slušaju nastavnika koji im objašnjava kako je velik broj „sigurnih“ država postao swing država upravo zbog velikog priljeva hispanoameričkog stanovništva.
Završni dio sata	primijeniti naučeno formativno vrednovati	Učenici rješavaju radni listić za provjeru usvojenosti ishoda te još jednom kratko raspravljaju o svojim odgovorima na pitanja esejskog tipa. Učenici samovrednuju svoj radni listić.

Plan školske ploče

Swing države na američkim predsjedničkim izborima

- SAD- posredno glasanje na izborima
- swing države / „sigurne“ države
- najveći utjecaj ima demografska struktura
 - rasna, biološka, gospodarska, obrazovna
- važan utjecaj imaju i migracije- promjena demografske strukture

Nastavne metode i oblici rada: metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, neizravna grafička metoda, samostalni rad, rad u skupini, frontalni rad

Nastavna sredstva i pomagala: ploča, računalo, Internet (stranice američkog statističkog ureda, stranice izlaznih anketa CNN-a), tekstualni prilog o sistemu odabira američkog predsjednika, PPT prezentacija (karta najčešće države porijekla imigranata u SAD-u po savezima, karta porasta udjela hispanoameričke populacije po savezima)

Popis literature i izvora za učitelja/nastavnika

Bowles, N. 1998.: *Government and Politics of the United States*. Macmillan Education Uk, London

Damore, D., Lang, R.E., Danielsen-Lang, K.A., Brown, W.E. i Reynolds, M.E. (2021). *Blue metros, red states : the shifting urban-rural divide in America's swing states*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press

Gelman, A., Al, E., 2010: *Red state, blue state, rich state, poor state : why Americans vote the way they do*. Princeton, N.J. ;, Princeton University Press, Oxford

Goux, D., 2010: *The Battleground State: Conceptualizing Geographic Contestation in American Presidential Elections, 1960-2004*. Doktorski rad. Berkeley. University of California, Berkeley

Schultz, D. A., Jacob, R., 2018: *Presidential swing states*. Lexington Books, Maryland

Schultz, D. A., Hecht, S.H., 2015: *Presidential swing states : why only ten matter*. Lexington Books, Lanham

Popis priloga

Prilog 1. Tekst o sustavu odabira američkog predsjednika

Ono što uopće omogućuje politički fenomen swing države u SAD-u je sustav Izborničkog kolegija. Naime, na izborima u SAD-u građani biraju za koga će glasovati izbornici te savezne države u Izborničkom kolegiju. U svim američkim saveznom državama osim u državama Maine i Nebraska relativni pobjednik izbora u toj saveznoj državi dobiva sve glasove izbornika. Broj izbornika neke države dobiva se zbrojem zastupnika te savezne države u Zastupničkom domu Kongresa (ukupno 435 članova) te Senatora, kojih svaka država ima dvoje. Samim time, države sa manjim brojem stanovnika imaju više glasova „per capita“ od država sa većim brojem stanovnika. Uz 435 izbornika koji predstavljaju glasove država u Zastupničkom domu te ukupno 100 senatora, ukupni broj od 538 izbornika čini i 3 izbornika District of Columbijе. Obzirom na sistem Izborničkog kolegija u kojem, u gotovo svim državama, pobjednik dobiva sve glasove izbornika te države, moguća je situacija u kojoj kandidat sa manje osvojenih glasova na razini države postane predsjednik. Takve situacije su u pravilu rijetke, ali takav slučaj se dogodio čak dvaput u 21. stoljeću. Godine 2000. i 2016. predsjednik SAD-a postala je osoba koje je dobila manji broj ukupnih glasova na izborima, ali je osvojila više glasova izbornika jer je pobijedila u ključnim saveznom državama.

Prilog 2. Rezultati američkih predsjedničkih izbora po saveznom državama.

Savezna država	1996	2000 †	2004	2008	2012	2016 †	2020
Alabama	R	R	R	R	R	R	R
Alaska	R	R	R	R	R	R	R
Arizona	D	R	R	R	R	R	D
Arkansas	D	R	R	R	R	R	R
California	D	D	D	D	D	D	D
Colorado	R	R	R	D	D	D	D

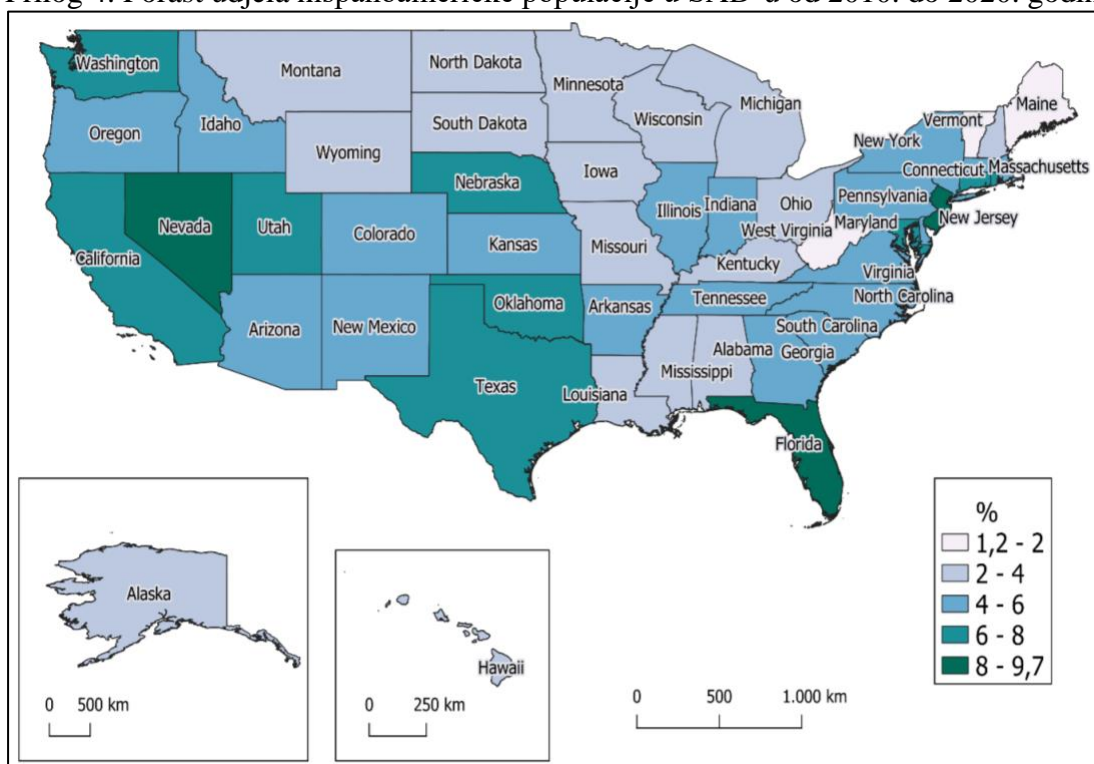
Connecticut	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Delaware	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
D.C.	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Florida	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Georgia	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>D</i>
Hawaii	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Idaho	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Illinois	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Indiana	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Iowa	<i>D</i>	D	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Kansas	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Kentucky	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Louisiana	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Maine	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Maryland	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Massachusetts	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Michigan	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>D</i>
Minnesota	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Mississippi	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Missouri	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Montana	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Nebraska	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Nevada	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
New Hampshire	<i>D</i>	<i>R</i>	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
New Jersey	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
New Mexico	<i>D</i>	D	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
New York	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
North Carolina	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
North Dakota	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Ohio	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>D</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Oklahoma	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Oregon	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
Pennsylvania	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>D</i>
Rhode Island	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>
South Carolina	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
South Dakota	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Tennessee	<i>D</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Texas	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Utah	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>	<i>R</i>
Vermont	<i>D</i>	D	D	<i>D</i>	<i>D</i>	D	<i>D</i>

Virginia	R	R	R	D	D	D	D
Washington	D	D	D	D	D	D	D
West Virginia	D	R	R	R	R	R	R
Wisconsin	D	D	D	D	D	R	D
Wyoming	R	R	R	R	R	R	R

Prilog 3. Najčešća država porijekla legalnih migranata u SAD-u 2019. godine

Prilog 4. Porast udjela hispanoameričke populacije u SAD-u od 2010. do 2020. godine

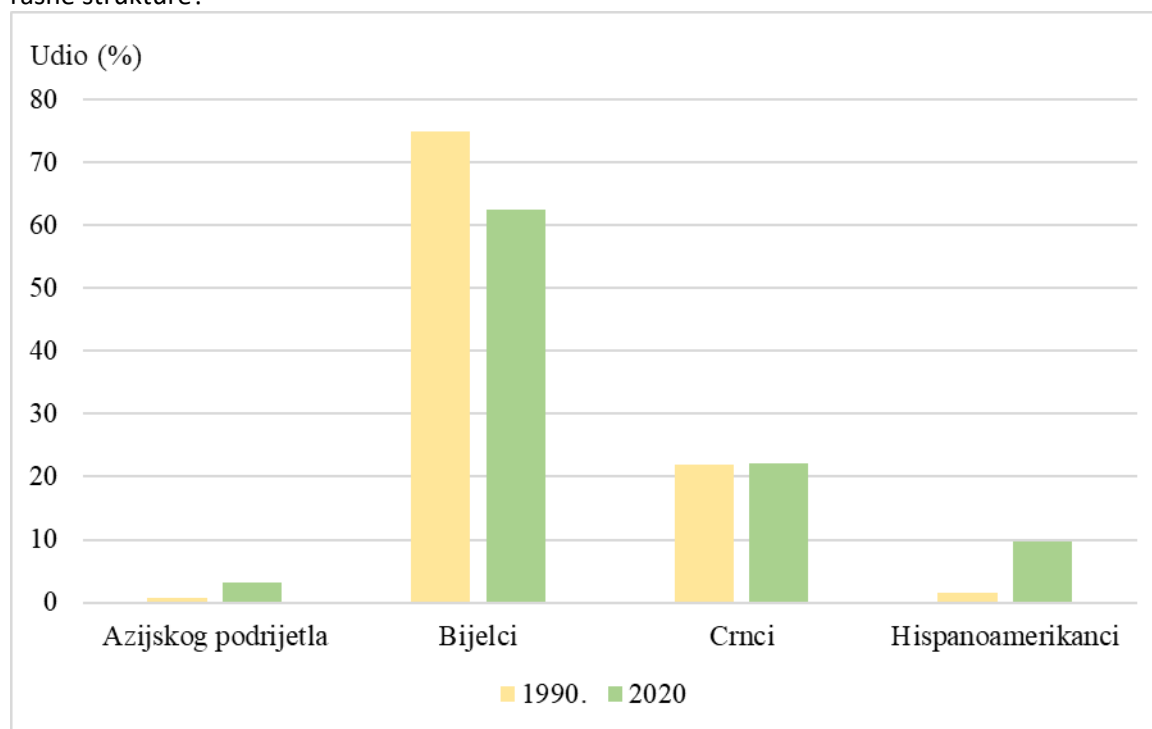
Prilog 5. Radni listić

1. Ukratko objasni obilježja izbornog sustava SAD-a

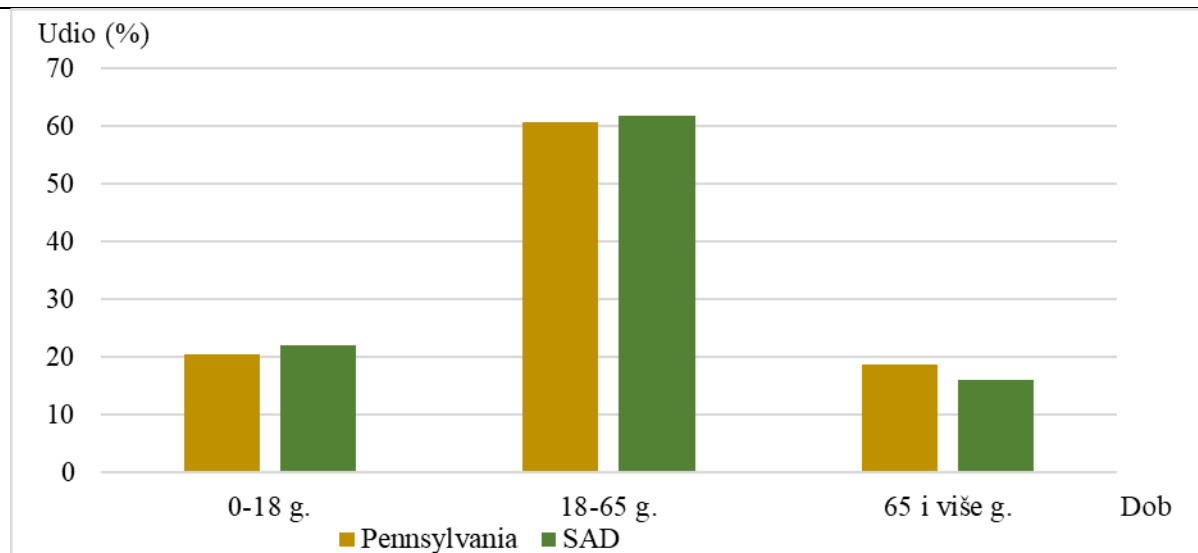
2. Ukratko objasni na koji je način priljev stanovništva imigracijom utjecao na promjenu rasne strukture SAD-a.

3. Sljedeće zadatke riješi uz pomoć priloženih dijagrama i tablica.

a) U 1990-ima North Carolina je premoćno glasala za republikanske kandidate, dok su u proteklih nekoliko izbora rezultati predsjedničkih izbora u toj državi bili izrazito tijesni. Na koji način je to povezano promjenom rasne strukture?

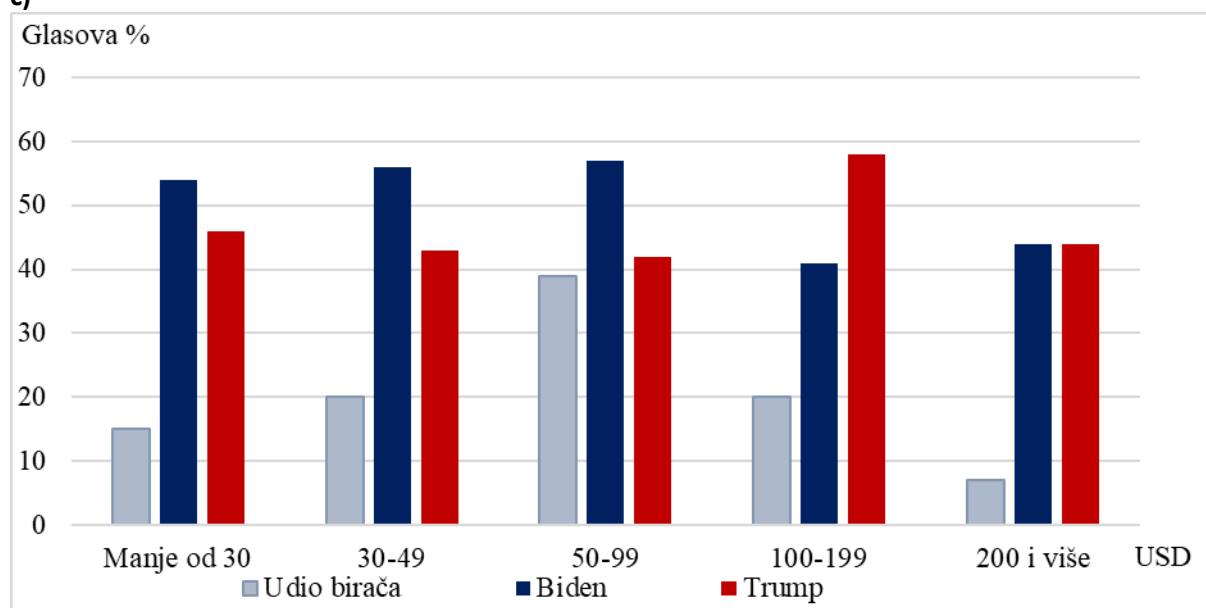

b) U prošlosti je Pennsylvanija smatrana sigurnom demokratskom državom, no u proteklih nekoliko izbora podrška republikancima u toj saveznoj državi je porasla te je Pennsylvanija postala swing država.

Stanovništvo Pennsylvanije starije je od prosjeka SAD-a, što pogoduje _____ stranci. Udio maloljetnog stanovništva u Pennsylvaniji je _____ od prosjeka SAD-a. Uz to, možemo primijetiti manji udio stanovništva od 18-65 godina. Mlado stanovništvo u SAD-u najčešće glasa za _____ stranku. Zbog svega navedenog možemo zaključiti kako je _____ stanovništva u velikoj mjeri dovelo do swing statusa Pennsylvanije.

c)

Glasači sa prosječnim dohotkom manjim od 100 tisuća dolara godišnje najčešće glasaju za _____ stranku, dok glasači čiji je dohodak veći od 100 tisuća dolara češće glasaju za _____ stranku. Od navedenih skupina Demokratsku stranku najsnažnije podržava demografska skupina sa dohotkom od _____ do _____ dolara.

d)

	Demokratska stranka (%)	Republikanska stranka (%)
Glasači sa fakultetskom diplomom	65	44
Glasači bez fakultetske diplome	33	54

U saveznoj državi New Hampshire kroz proteklih nekoliko desetljeća došlo je do velike imigracije urbaniziranog, visokoobrazovanog stanovništva zbog porasta „BosWash“ aglomeracije. Po tome možemo zaključiti da je u razdoblju prije te imigracije New Hampshire glasao većinom za _____ stranku.

4. Koje od navedenih tvrdnji vezanih za swing države su točne ?

- a) U swing državama gotovo uvijek pobjeđuje ista stranka
- b) Swing države rijetko glasaju za Republikansku stranku
- c) Swing države često glasaju za _____ stranku suprotno nego na prošlim izborima
- d) suprotan pojam swing država je pojam „sigurna država“
- e) swing države rijetko odlučuju izbore

5. Navedi koji demografski ili socio-ekonomski faktor ste odabrali kao ključni u odabranoj swing državi i ukratko objasni zašto

Naziv swing države: _____

Ključan faktor: _____

Objašnjenje:
